

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 300 GRD, Енглеска 1,00 GBP

20. III 1992. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ •

ГОДИНА LIV • ЦЕНА 100 ДИН. •

БРОЈ 2099

Astérix

РУЖА
И
МАЧ

За све од 7 до 77

Фирма

Веровати или не!

Дорд

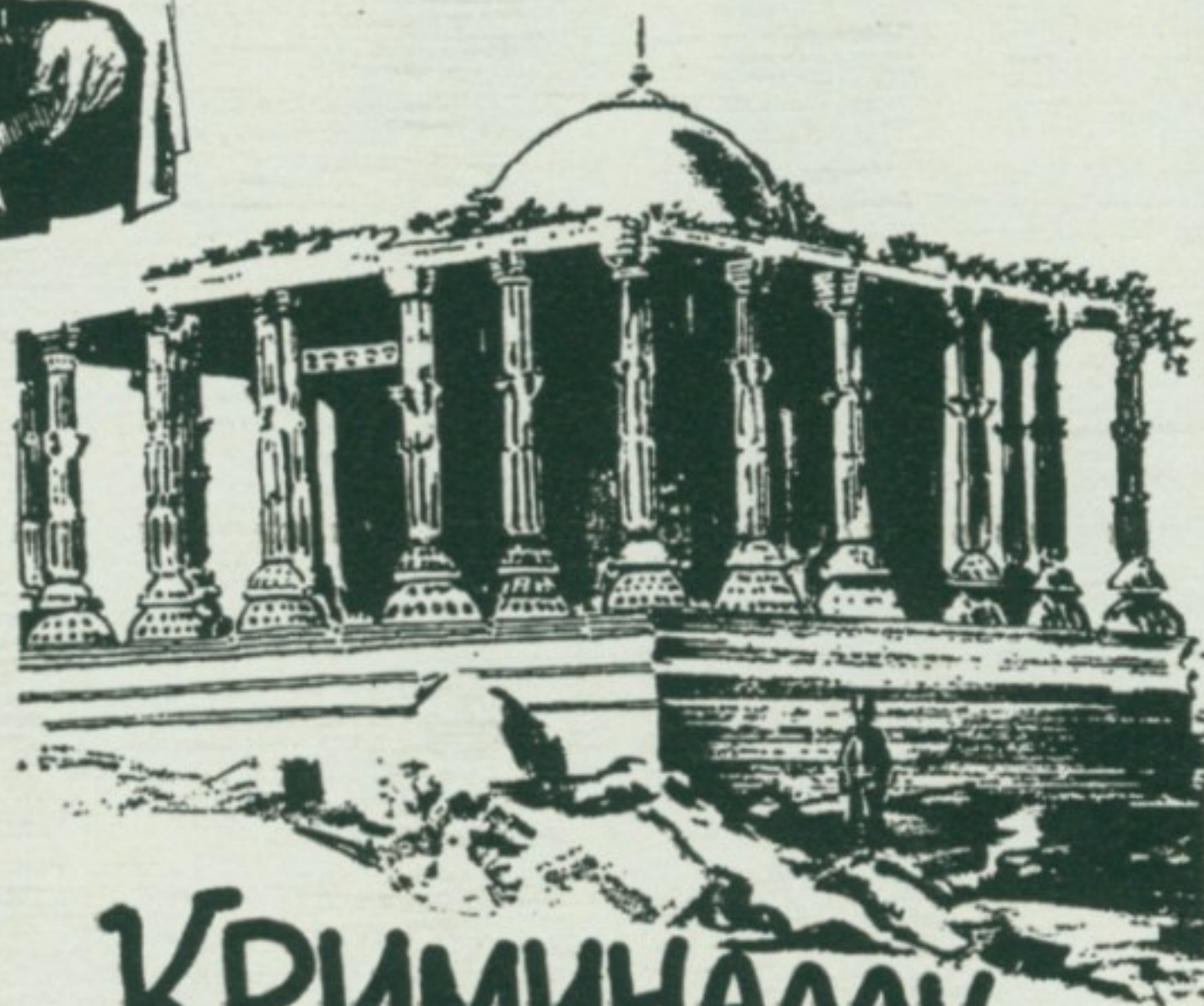
Флеминг

(1494 - 1547)
ИЗ ШКОТСКЕ, ЗА КА-
ЗНУ ШТО ЈЕ ОЖЕНИО
СВОЈУ СЕСТРУ ОД СТ-
РИЦА, ПРЕПЕШАЦИО
ЈЕ БОС ОД МЕСТА
БИГАР (ШКОТСКА) ДО
РИМА - УКУПНО 2413 КМ.

НАДГРОБНИ СПОМЕНИЦИ

ПЛЕМЕНА БОНГО
(АФРИКА)
САСТОЈЕ СЕ ОД
КАМЕНИХ ДИСКОВА
БЕЗ РЕДА НАРЕ-
ЂАНИХ ЈЕДНИ
НА ДРУГЕ.

КРИМИНАЛАЦ

КОЈИ СТАНЕ ПОД СЕНКУ ХРАМА БОГА
КРИШНЕ У НАТХДВАРИ У ИНДИЈИ,
НЕ МОЖЕ БИТИ УХАПШЕН СВЕ ДОК
СЕ ТАМО НАЛАЗИ.

КОВАЧНИ- ЦУ

У БОВУ
(ЕНГЛЕСКА)
ОСНОВАЛА ЈЕ
ПОРОДИЦА ТОЗИРИ
1398. ГОДИНЕ.
ЊЕНИ ПОТОМЦИ
И ДАН ДАНАС
У КОЈ
ПОТКИВАЈУ
КОЊЕ.

БРОД-ФОНТАНА

У РИМУ КОПИЈА ЈЕ АН-
ТИЧКОГ ЦАМЦА ЗА СПАСА-
ВАЊЕ КОЈИ ЈЕ ПОТОНУО
ЈОШ У ВРЕМЕ РИМСКОГ
ЦАРСТВА, А ИЗВУЧЕН ЈЕ
НЕКОЛИКО ВЕКОВА
КАСНИЈЕ.

ДРВЕНА ОГРАДА

ОКО КУКЕ ПОРОДИЦЕ
СТИВ У САН АНТОНИУ,
ТЕКСАС, ПОДИГНУТА
ЈЕ 1874. ГОДИНЕ ИТА-
МО ЈОШ СТОЈИ ИАКО
НИЈЕ ПРИВРШЕНА
НИ ЈЕДНИМ ЈЕ-
ДИНИМ ЕКСЕРОМ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● Мухамед Аванг из малезијске државе Перанг победио је недавно на такмичењу за највећи стомак у својој земљи у јакој конку-

ренцији шесторице супарника за које се никако не би могло рећи да су мршави. Убедљиво прво место освојио је обимом струка од 137 центиметара. Иначе, у Источној Азији стомак је знак богатства, утицаја и моћи, а добро дође и власниковом сину да се на њему провоза.

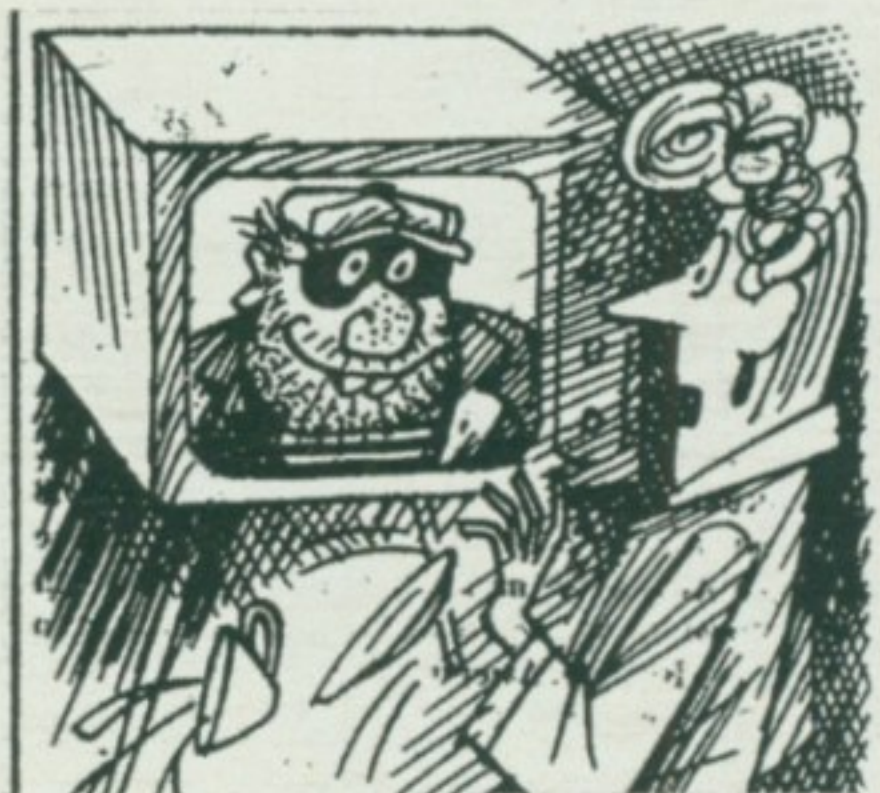
●●● јапански проналазач Хироши Мадзима постигао је велики успех својим изумом који је наменио заборавним: на новчаник, кључеве или документе прикачи се привесак величине визит-карте, али три пута дебљи. Унутра је електронска шема која емитује звучни сигнал неколико секунди пошто се привесак из џепа или ташне нађе на светлости. Ако сте заборавили новчаник на тезги, ако вам је пао на под или вам га је вешти лопов изву-

као из џепа - упорно пиштање неће дозволити да овај догађај прође незапажено.

●●● обично се сматра да човек не може да преживи без хране дуже од два месеца. Ипак, тридесетједногодишњи Француз Пол-Анри Диоген издржао је 384 дана. Пио је само воду, чај, кафу и јако разблажене сокове од воћа и поврћа. За то време изгубио је, на своју велику срећу, 133 килограма, али му је довољно и остало - пре дијете Диоген је имао 215 килограма!

●●● оригинално звонце на вратима које се недавно појавило у Француској могло би се назвати те-ве звоно. Наиме, оно је спојено с телевизором који је у већини домаћинстава непрекидно укључен, чак и кад га нико не гледа, а кад се притисне дугме на вратима, емитује необичан звук. На тај сигнал само треба погледати на екран и на њему ћете видети слику званог или незваног госта.

Зашто су белци **БЕЛИ** кад им је прамајка црна

КРИВ ЈЕ ВЕЛИКИ ПРАСАК

Мада сви људи припадају истој врсти *homo sapiens*, физички се веома разликују, а теорије о томе још више...

Упркос свим могућностима које пружа савремена наука, једна од највећих непознаница за њу је и даље човек. Додуше, много тога о њему знамо, рецимо, како је грађен, како се развија, креће... Оно што је и даље једна од тајни јесте — боја коже. Зашто су неки од нас црни, други бели, трећи жути, четврти црвени? Шта је то утицало на различиту обојеност ако се зна да је прамајка Ева била црна?

Оно у чему се већина научника слаже јесте да сви људи, без обзира на расу, припадају истој врсти — *homo sapiens*. У прилог томе говори и чињеница да чак и географски веома удаљени и на изглед потпуно различити људи могу да дају потомство не само у првом колену. Крајње поједностављено речено, предак нам је исти. Зашто су онда потомци различити?

По савременом руском научнику Алексејеву који такође прихвата претпоставку о црној прамајки, најстарији људи заправо су били недефинисана група из које су се, захваљујући стварању паралелних центара формирања раса, појавили различито обојени људи. Један од њих налазио се у области данашње Сахаре а други у долинама река Хоангхо и Јангцекјанг, где се развијао, по мишљењу Алексејева, исти, недефинисан тип људи у којима су, како антрополози кажу, постојали потенцијали за црну и жуту расу. То што су ови потенцијали код једне групе довели до стварања жуте боје коже а код друге се то није догоди-

ло, „криви“ су услови у којима се нашла. Да су обе групе ипак имале заједничко порекло, потврђују Хотентоти који иначе живе у екваторијалној Африци а имају особине које су веома сличне онима које имају припадници жуте расе. То се пре свега односи на облик очију (такозвани монголски), слабу косу и светлу, жућкасту нијансу коже.

Бомба из космоса

Ако се пође од претпоставке да је најстарији човек имао црну боју коже и да је временом, услед миграције и деловања разних фактора почев од геоклиматских па до исхране, настала жута раса, остаје питање како је настала трећа, бела? Да ли се развијала из једне од ове две и које? Или је, можда, постојао и трећи центар формирања раса?

Ото Мук, аутор једне од хиљаде књига о Атлантиди, нуди веома занимљиво објашњење. Наиме, он мањак пигмента којим се одликује бела раса види као једну од последица Великог праска који је уништио и легендарну Атлантиду.

Шта је уопште **Велики прасак**? На који Велики прасак Мук мисли кад је познато да се у астрономији под овим називом подразумева тренутак настајања галаксија? На један сасвим други до кога је дошло много, много касније. По Муковој хипотези, он је настао као последица пада на Земљу великог астероида чија је маса била око 200 милиона пута већа од познатог, и временски нама много ближег, тунгуског метеора. Измерен на површини Земље тај астероид је, по Муку, тежио око два билиона тона, али, како се у физици тежина разликује од масе а ова је на тлу наше планете десет пута већа од масе, значи да је маса астероида износила око 200 милијарди тона. Имајући у виду и то да је та огромна маса, по законима физике, морала да

се креће брзином од око 20 километара у секунди, није тешко замислити какву је катастрофу изазвала, тим пре што је ударила управо тамо где је Земљина кора најтања и не износи више од 15 до 20 километара. Мук, наравно, одређује где је астероид пао: то је северни Атлантис, тачније простор који данас заузимају Азорска острва. Можда астероид, долутао ко зна откуд из свемира, не би оставио такве последице да Земљина кора коју је пробио не само да је на тим просторима била најтања него и начичкана низом подморских вулкана. „Космичка бомба“, како Мук назива огромни астероид, изазвала је ланчану реакцију вулкана који се протежу у дужини од око 3.000 километара. То није никакво чудо јер њену разорну моћ Мук

пореди са снагом коју има 30.000 хидрогенских бомби!

Ерупције које су се ланчано шириле невероватном брзином избациле су у хладну воду Атлантика врелу магму, дошло је до прегревања воде која се, помешана са магмом, разбила у сићушне капљице а ове су се, опет страховитом брзином, хладиле и претварале у пахуљице пепела. Предајући своју топлоту пари која се све више загревала, те пахуљице су се вртоглаво пеле увис носећи велике количине ужареног материјала изнад тропосфере.

Тако су настали огромни облаци паре и пепела, чија је величина могла да се мери величином тадашњих континената, потпуно прекрили не само Атлантис него, захваљујући ветровима, и велики део

Илюстровао: Растко Ђирић

Европе. Мук, заправо, претпоставља да су ти облаци покрили површину од око 50 милиона квадратних километара и да је сваки квадратни метар био покривен облаком од пет килограма изузетно fine прашине.

Узимајући у обзир да једна честица прашине има промет од отприлике једног микрона (хиљадитог дела милиметра), Мук је израчунао да су облаци изазвани падом астероида и ерупцијом вулкана били дебели и по 100 километара.

Без звезда и Месеца

Разуме се да су тако дебели облаци морали готово потпуно да заклоне Сунце и да учине потпуно невидљивим и звезде и Месец. Једина светлост која је обасјавала Земљу била је мутноцрвенкаста и не-

КАМЕН СПОТИЦАЊА

Први покушаји да се људи разврстају у одређене групе направљени су пре два века, али ни до данас нико није саставио општеприхваћену категоризацију раса. Зашто? Пре свега због тога што током своје историје поједини делови човечанства никада нису живели у потпуно изолованим групама што би био предуслов за стварање различитих врста. Уместо тога, они су се мешали и стварали прелазе који питање броја раса чине прилично проблематичним. Наравно, поставља се и питање шта је уопште раса? По декларацији УНЕСКО-а, реч раса, у антрополошком смислу, означава људске заједнице које према другим заједницама показују јасно изражене и претежно наследно условљене физичке, односно телесне разлике.

Упркос тој декларацији, међу антрополозима и биолозима не влада баш уједначено мишљење о томе колико раса има. Ипак, већина сматра да би човечанство могло да се подели на три велике расе а оне опет на мање групе или подрасе. Међутим, како има и група које по својим физичким особинама тешко могу да се сврстају у неку од раса, за њих је одређен израз – расни ситниш.

По једној од подела човечанства на три велике групе, црна раса има пет подгрупа. То су Суданци, Банту црнци, Нилоти, Палеонегриди и Етиопиди. Жута раса дели се на две подрасе, палеомонголоидну и палеоиндијаниде. Свака од њих дели се даље у више група па тако у палеомонголоиде спадају Тунгиди, Синиди и Тураниди, а у палеоиндијаниде Пампиди, Неоиндијаниди и Планиди.

Кад је у питању бела раса, постоји европска која се све до недавно делила на 12 група, затим расе изван Европе и граничне расе. У расе изван Европе спадају Индиди, Ведиди и Полинезиди, а у граничне расе Армениди и Оријенталиди. У расни ситниш спадају Ескимии, Сибирци, Лапиди, Аину, Фуеигини, Коисаниди, Аустралиди, Пигмејци, Палемеланиди и Нео-меланиди.

довољна за живот било какве вегетације осим маховине и неких врста трава. Више биљке, којих је у Европи пре катастрофе било у изобиљу, нису више могле да опстану. Заједно са њима нестале су и многе врсте животиња: преживеле су само најиздржљивије, као што су мошусно говече или северни јелен. Последица свега тога била је да се европски човек нашао у веома тешким и нимало завидним условима живота.

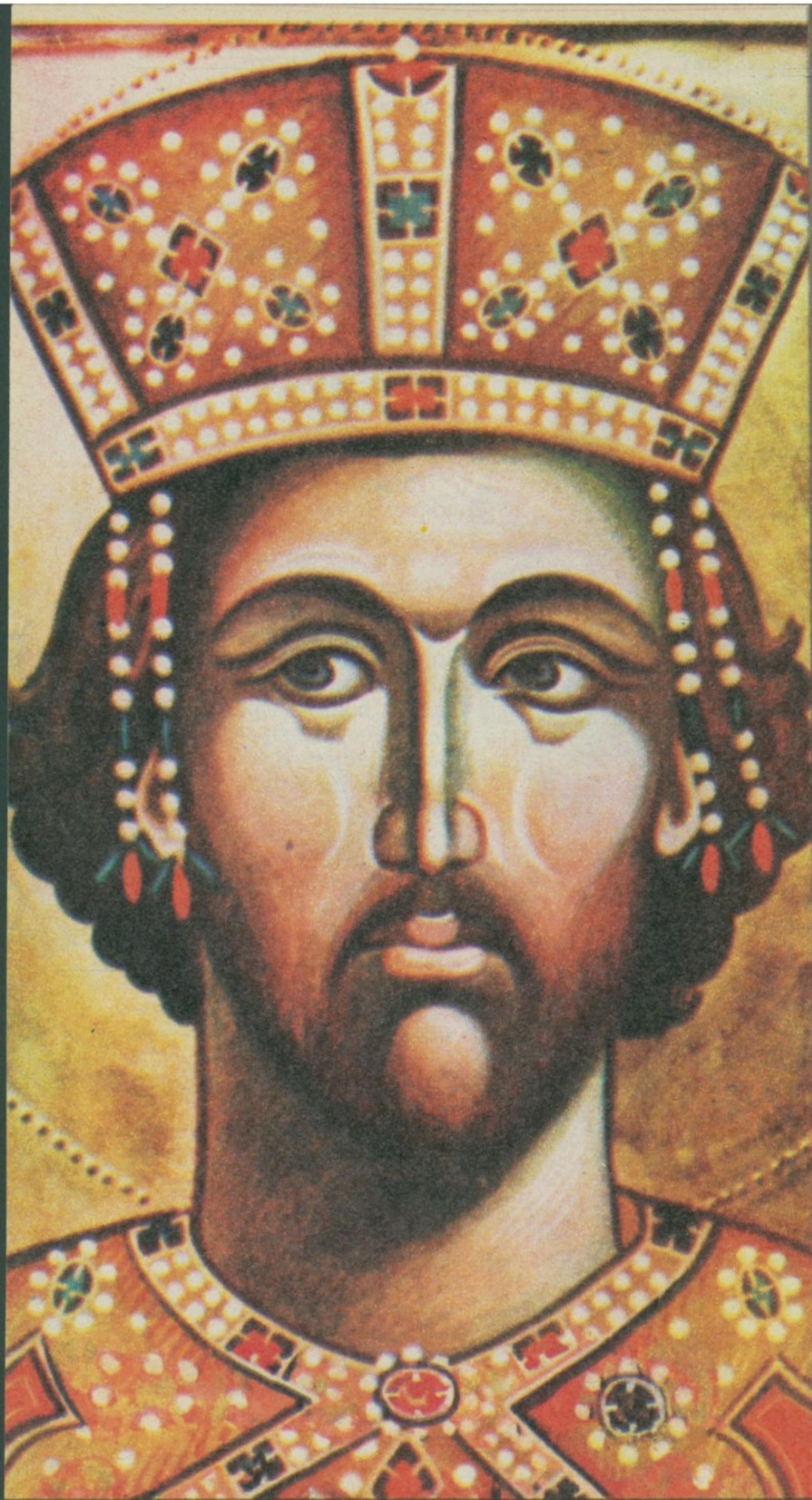
Потврду ових својих претпоставки Мук налази не само у библијским описима Потопа, већ и у митовима старих народа, не само европских, који су подземни свет у који одлазе мртви поистовећивали са светом таме на западу. Којем то, кад географски запад не постоји, пита се Мук? Вероватно је реч о оном митском у којем је, у једном једином, судњем дану, нестало све живо.

Али, да се вратимо облацима прашине дебелим десетине километара који су потпуно изменили услове живота у једном делу света. Шкрта светлост одразила се на биљни свет тако што је довела до поремећаја у асимилацији: знатно смањене количине хлорофила учиниле су да биљке изгубе зелену боју и постану беличасте. Слично биљкама, реаговао је и човек: недостатак светлости и витамина умањило је садржај хемоглобина у његовим крвним зрнцима. У крвним ћелијама човека хемоглобин иначе има сличну улогу као хлорофил код биљака. Смањени хемоглобин почео је да мења квалитет крви што се, поред осталог, одразило и на боју коже: постајала је све блеђа.

Мада само претпоставка, ово мишљење није баш без основа: познато је да људи свих раса боравећи у тами губе природну боју и постају бледи. Ако се то догађа само после неколико месеци, није тешко замислити да је хиљадугодишњи живот у полумраку (Мук, наиме, сматра да Сунчева светлост пуних пет хиљада година није пуним сјајем обасјавала Земљу) морао да доведе до трајне депигментације која је временом прерасла у наследни фактор.

Прилагођавајући се новим условима живота човек северне хемисфере преносио је, с колена на колено, нову особину – бледуњавост. Тако је депигментација, уз друге услове као што су геоклиматски и начин исхране довела до стварања нове, беле расе.

Олга Вукадиновић

Деспот Стефан Лазаревић, целивајућа икона у капели новог манастирског конака Манастија, једне од Стефанових задужбина (рад Драгомира Јашовића)

СЛОВО
О ДЕСПОТОВОМ
ЖИВОТУ
ПОСЛЕ СМРТИ

КАКО УПЛОКОЈ СВЕЦА

Кад је отворена гробница у манастиру Манастија, задужбини деспота Стефана, изненађење је било потпуно: гроб је био празан. Куд су нестале кости деспота и свеца?! Онда је, сасвим случајно, откривен скелет у оближњем Копорину. Једино је наука могла да одгнетне тајну...

ан је био врео, летњи. Ручак обилан, краљевски. Деспот Стефан Лазаревић није био од оних које обед обавезно отера у постељу. Узјахао је коња и кренуо у лов. Није честито ни замакао у оближњу шуму, а пратња је приметила да нешто са њиховим господарем није у реду. Није носио сокола на руци како треба. Ускоро ни себе. Заљуљао се на коњу, неконтролисано вртео главом

и чинило се да сваког тренутка може да падне.

Људи су притрчали, пажљиво га скинули с коња и положили на траву. Наступило је крварење. Успаничени пратиоци још су једино успели да разабегу речи:

— По Ђурђа! По Ђурђа!

Пре него што је изгубио свест, деспот је затражио да позову његовог наследника, сестрића Ђурђа Бранковића. Хитро су га пренели у шатор где је издахнуо следећег дана.

Овако је последње тренутке деспота Стефана Лазаревића, једног од најзначајнијих српских средњовековних

владара, описао Константин Филозоф, његов биограф. Смрт га је задесила 19. јула 1427, у педесет првој години, у месту Главица на Руднику.

Управо захваљујући Константину Филозофу, односно његовом опису предолужног времена у Београду, кад се у подне није знало да ли је дан или ноћ, сасвим је извесно да је деспот умро због крварења изазваног пуцањем капилара у моменту атмосферске депресије.

У Ресави црква

У свом запису, очигледно намењеном радозналост потомству, Константин тврди да је тело деспота Стефана Лазаревића пренесено са Рудника у Ресаву и да је сахрањено у „његовој цркви у Ре-

сави". Није заборавио да помене и да је у народу и међу дворјанима настала таква жалост да су људи заборавили на себе и на опасности које их вребају — тада су Турци жустро напредовали према Београду — па су пожурили да што пре испуне деспотову жељу да га сахране у његовој цркви. У последњи час, кад су већ похранили кости свог господара, успели су да избегну Турцима.

Велики српски владар, писац и песник, витез и ратник, светац и државник који је Београд устоличио као престоницу српске државе, коначно је, тако, земаљски мир нашао у Манастију, манастиру који је у Ресави подигао као свој маузолеј и где је желео да буде сахрањен.

ИТИ

Столећима се веровало да земни остаци аутора једне од најлепших српских средњовековних песама „Слово љубве“ почивају у кругу Манасије. И онда гром из ведра неба, попут оног који је 1427. кад је деспот умирао на Руднику, погодио зграду близу Саборне цркве и од чијег су удара падале иконе. Пре више од двадесет година екипа Завода за заштиту споменика културе отворила је гробницу, а она – празна.

Научници нису, на срећу науке, склони паници. Одмах су у обзир узели неколико логичких претпоставки. По једној, могуће је да је народ, свикао на сеобе, са собом некуд однео светињу. Наћи ће се, некад. Постојала је и могућност да је деспот Стефан Лазаревић сахрањен у неком оближњем манастиру јер су Турци у Манасију стигли пре погребне колоне. А и Константин Филозоф нигде није јасно означио Манасију, већ је исписао само да је сахрањен у „његовој цркви у Ресави“.

А у Ресави се Завод за заштиту културе латио заштите и манастира Копорин изграђеног у време деспота Стефана. С озбиром да је ту још поодавно откривена фреска деспота Стефана с моделом цркве у руци, што би требало да потврди његово ктитор-

ство, а испод ње се налазила гробница незнакомца (где је народ често и упорно долазио тражећи исцељење), појавила се искрица наде да је ту сахрањено тело...

Важно је да није женско

Очевици ископавања тврде да су нађене кости помало мирисале на миро (уљани раствор већег броја природних смола и етеричних материја који веома успешно балзамује покојника а употребљавао се за балзмовање високих црквених достојанственика епископа, а од световних лица њиме је премазивано тело крунисаних глава). Не исказујући у почетку гласно наду да би то могле бити кости светог Стефана, калуђери су их купили и сместили у мањи дрвени ковчег.

И онда се умешала наука, уз благослов тада духовног поглавара патријарха Германа. Он је у лето 1981. дао дозволу да се изврши антрополошки преглед остатака нађених костију. На челу екипе

стручњака којима је поверен посао нашао се професор др Србољуб Живановић, антрополог и палеопатолог светског гласа, универзитетски професор у Новом Саду и Лондону.

Без обзира на поприличан напредак науке у последње време, била је права авантура утврдити идентитет особе која је умрла пре скоро пола миленијума. Ваљало је, пре свега, утврдити пол покојника, узраст у тренутку смрти, старост костију, трагове обољења или повреда и све оно што би потврдило или оповргло претпоставку да је реч о деспоту Стефану Лазаревићу. А за то је, наравно, било неопходно докопати се свих података из доступних историјских извора и литературе о антрополошким особинама и обољењима давно почившег владара. Да је, рецимо, већ у самом почетку утврђено да је скелет припадао особи женског пола и да је закључено

да је та особа млађа или старија од деспота Стефана, ствар би, бар што се тиче песника и свеца, била решена. Тражили би га негде другде, ако би га икад и пронашли. Међутим...

Више не 'рамље

Искорак савремене науке у дубоку прошлост дао је, у овом случају, праве резултате. Копањем по документима и преписима заточеним у многим архивама, студирањем лика деспота Стефана урамљеног у фреске неколико цркава, стигло се до елемената неопходних да се утврди чији је скелет.

Сазнало се да је деспот био висок и наочит, један од најлепших људи свога времена, да је на сабору, међу угарском властелом, „сијао као месец међу звездама“. И његови ликови на фрескама припомогли су научницима да употпуне податке о његовом физичком изгледу.

Још важнији подаци, бар за антропологе и палеопатологе, скривали су се у записима о његовим евентуалним повре-

дама и обољењима. Велики ратник деспот Стефан рањен је у бици код Ангоре 1402, „имао је окрвављену десницу“, о другим повредама није остављен запис. Међутим, подаци из Дубровачког и Млетачког архива недвосмислено су упућивали да је деспот дуго био болестан и да се обраћао Дубровнику за помоћ. Изговарајући се старим лекаrima и далеким путем. Дубровник је оклевао. А деспот је био болестан од ноге, видно је храмао, па чак није могао ни да хода. На крају је стигао хирург, оперисао га и до нас је стигао запис да се „високи господин сада добро осећа и да више не 'рамље'“.

Били су то подаци од непроцењиве вредности за постављање дијагнозе о припадности скелета откривеног у манастиру Копорин. Екипа стручњака је од 5. до 11. јуна 1983. извршила антрополошки и палеопатолошки преглед костију у манастиру Копорин, а затим целу документацију, ради даље стручне обраде, пренела у лабораторију у Department of Anatomy The Medical College of St. Bartholomew's Hospital у Лондону.

Резултати до којих је дошла екипа проф. др Србољуба Живановића несумњиво указују да је скелет нађен у ктиторској гробници у манастиру у Копорину припадао деспоту Стефану Лазаревићу.

Страх од смрти

Језиком науке, неподмитљиве и хладне, то изгледа овако:

Пол, узраст и старост у моменту смрти одговарају деспоту Стефану, који је био релативно висок и умро у 51. години.

Кости су по својој боји, грађи и степену минерализације несумњиво средњовековне.

Особа којој је припадао овај скелет била је преосвећена јер је балзамована у миру на начин на који се балзамују епископи и крунисана лица.

На десној рамењачи нађени су трагови повреде нанесене оштрим оружјем, а деспот Стефан је био рањен у десну руку.

Нађени су трагови рањавања на више костију, што говори да је ова особа учествовала у више битака, а зна се да је деспот Стефан био витез и војсковођа који је много ратовао.

Поведа десне голењаче, нанета ударцем полугом, карактеристична је за коњанике, а зна се да је деспот Сте-

фан био коњаник и да је предводио коњицу у биткама. Ова повреда се компликовала дуготрајним запаљењем покоснице и кости, па је довела до отежаног кретања и у имобилизације ноге. Историјски подаци говоре да се деспот Стефан једно време није могао кретати због оболеле ноге. Познато је да је деспот Стефан више година молио дубровачку владу да му пошаље лекара да га лечи. Ове молбе су слате у периоду од око осам година. Коначно му је послат хирург који га је оперисао, а деспот се после операције добро осећао и могао је да хода. Трагови операције на десној голењачи сасвим се добро виде. Остеомијелитис није излечен овом операцијом и после извесног времена се поново разбукао. Знамо да је деспот поново оболео од ноге, да је трпео велике болове и да је мислио да ће умрети, па је одлучио да одреди себи наследника.

Налаз остатка ситнијих костију лица, слепљених уз веће фрагменте костију, као и налаз оригиналног сандука и закивака, говори да је ова особа вероватно одмах била сахрањена у гробницу у Копорину. Гробница у Манасији је нађена празна. Да је ковчег икада био покопан у Манасији, он би се сигурно приликом вађења распао, па би посмртни остаци морали бити премештени у ковчег новијег датума. Манастир Копорин је изграђен у доба деспота Стефана, скелет је нађен у гробу испод ктиторске фреске у Копорину, а писани извори наводе да је деспот био сахрањен „у његовој цркви у Ресави, а и манастир Копорин је његова црква и налази се у Ресави“.

Гроб у манастиру у Копорину одувек је био посебно поштован од народа и калуђера и знало се да је у њему сахрањено неко свето лице. Временом се изгубило сећање ко је, у ствари, ту сахрањен, али се понављала претпоставка да је то гроб деспота Стефана. Над надгробном плочом калуђери су увек читали молитве народу који се молио за оздрављење и исцељење...

Ово је, укратко препричано, слово о деспотовом животу после смрти, о времену садашњем, али и оном давно прошлом. Без обзира на све, деспот је остао светац, и данас.

Приредио: Петар Милатовић

ЗА ЗАВИСНИКЕ НОВЕ ВРСТЕ

ЖИВОТ ЈЕ

Сваке недеље саветници у Америци решавају и по 65.000 очајничких позива особа различитих узраста које не могу да се изборе са компјутерским играма као што су „Супер Марио Брос“, „Легенда о Зелди“ и са једном од „Нинтендових“ последњих понуда – „Барт против космичких мутаната“.

За само пет година „Нинтендо“ је у САД постао појам, рецимо као „кока-кола“. Ништа чудно кад се зна да је 28 милиона „Нинтендо“ рачунара, посебно намењених компјутерским играма, освојило готово трећину америчких домаћих. И то није све. Од 1986. године продато је и 160 милиона игара исте фирме, а часопис „Нинтендо моћ“ има месечни тираж од два милиона примерака.

Ово ново компјутерско лудило привукло је пажњу психијатара и психолога, чак су и читаве телевизијске емисије посвећене феномену „Нинтендо“. Недавно је спроведена и анкета међу „зависницима нове врсте“, како називају заљубљенике ових игара. Кад су једног четрнаестогодишњака из Лос Анђелеса питали због чега сатима седи прикован за екран, он је рекао:

– Ја ваше питање уопште не разумем. Зашто мислите да би требало да излазим напоље и играм се са својим вршњацима? Па, то је тако досадно. Уосталом, сви моји другови се, како ви кажете, залуђују компјутерским играма.

Браћа Марио, јунаци бр. 1

Прошлогодишње испитивање у нижим и средњим школама широм Сједињених Америчких Држава дало је невероватан податак. Браћа Марио, најчувенији „Нинтендови“ јунаци, познатији су од Микија Мауса. Они су Италијани из Бруклина и поред „улоге“ у компјутерским заврзламама већ се појављују и на више од 300 различитих производа. У плану је, кажу, и филм у коме једног од браће Марио треба да игра чувена холивудска звезда Дени де Вито (и нашој публици познат

као филмски брат близанац Арнолда Шварценегера). Пошто компјутерске игре у којима браћа Марио покушавају да избеже принцезу печурку из злог краљевства доносе приход од четири милијарде долара годишње, у холивудској индустрији су сигурни да ће и са филмом бити тако.

Супербраћа Марио су, освојивши Америку, кренула у поход и по Европи. Прва земља која показује исте симптоме компјутерског лудила је Велика Британија. „Нинтендо“ системи, код нас иначе познати као „конзоле за игру“, прикључени су у четврт милиона британских домаћих.

Слично као у Америци, и у Енглеској се већ отварају телефонске линије на којима дежурају саветници помажући људима у савладавању различитих „Нинтендо“ игара.

А ко год је, кажу, дошао у додир са неком од многорој-

СПОРЕДНА ПОЈАВА

У компјутерским играма време ће се вероватно рачунати на оно пре и после појаве „Нинтенда“

них „Нинтендо“ игара, више није исти човек.

— Ако се упустиш у обарање резултата, или савладавање неке од на изглед несавладивих игара, то постаје опсесија — каже један од „зависника“. — То је питање живота и смрти!

Игра као лек

Колико год је „Нинтендо“ појам за сва чудеса која је донело компјутерско доба, толико је и симбол отуђења. Има, додуше и људи који су се излечили уз ове игре.

Осамдесетпетогодишњи станар дома старца из Аризоне живнуо је откако је почео да се такмичи са својом осамдесетдвогодишњом вереницом из истог дома. Без обзира што обоје проводе сате приковани уз екран, лекари су презадовољни. Знаци сенилности знатно су се смањили,

не жале се више на артритис, висок крвни притисак...

Једанаестогодишњи Џозеф Снајпс имао је оштећен вид од рођења. Могао је да препозна само сенке предмета у најближој оклини. Родитељи су присатали да му купе „Нинтендо“ са раличитим игрицима. На запрепашћење свих, Џозефу се вид знатно поправио. Лекари су закључили да је разлог појачан рад очних мишића који су морали да савладају невероватно брзо смењивање слика на екрану.

Али, догађа се и ово. За прву годишњицу брака двадесетчетворогодишња супруга из Сент Луиса купила је мужу „Нинтендо“. Сада су пред разводом.

— Он ме све време лаже. Каже да ће са мојим братом ићи на тенис, а онда откријем да су се завукли у кућу и залепили за „Зелду“ или „Марију“. Више ме и не примећује.

Само му је у глави тај проклети „Нинтендо“

Опет ти Јапанци

Појава компјутерских игара везује се за касне седамдесете. Тада је фирма „Атари“ посудила тржишту кућне рачунаре за компјутерске игрице. Памти се „Пек-Мен“ лудило, игра која је само у 1982. години донела „Атарију“ три милијарде долара.

Али, због ограничених могућности тадашњих компјутера, занимање људи за ову забаву постајало је све мање. Већ 1985. тржиште игара за кућне рачунаре бележи приход од само сто милиона долара.

Некако у то време јапанска компанија „Нинтендо“, која иначе има стогодишњу традицију у изради карата за игру, видела је своју шансу у играма, али друге врсте. „Нинтендо“ (јапанска изрека која от-

прилике значи „можеш да се трудиш колико хоћеш, на крају је све у божјим рукама“) избацује 1983. године на јапанско тржиште рачунаре за игре.

Потражња је била тако велика да је „Нинтендо“ решио да испита на изглед мртво америчко тржиште. У Њујорку су 1985. приказали нову игру „Супер Марио Брос“ („брос — скраћеница од „брадерс“, на енглеском браћа). Само ова игра продала се у два милиона примерака.

Док се многи труде да објасне тајну „Нинтендовог“ успеха, ова компанија настоји да јој свака наредна игра буде занимљивија (читај — тежа) од претходне. За „Последњу фантазију“ већ се зна да треба најмање 150 сати непрекидног „рада“ да би се дошло до решења.

Припремила: В. Софреновић

Илустровао: Љубомир Милошевић Љубац

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

МЕДИЦИНСКЕ НОВОСТИ ИЗ
ПРОШЛОГ ВЕКА

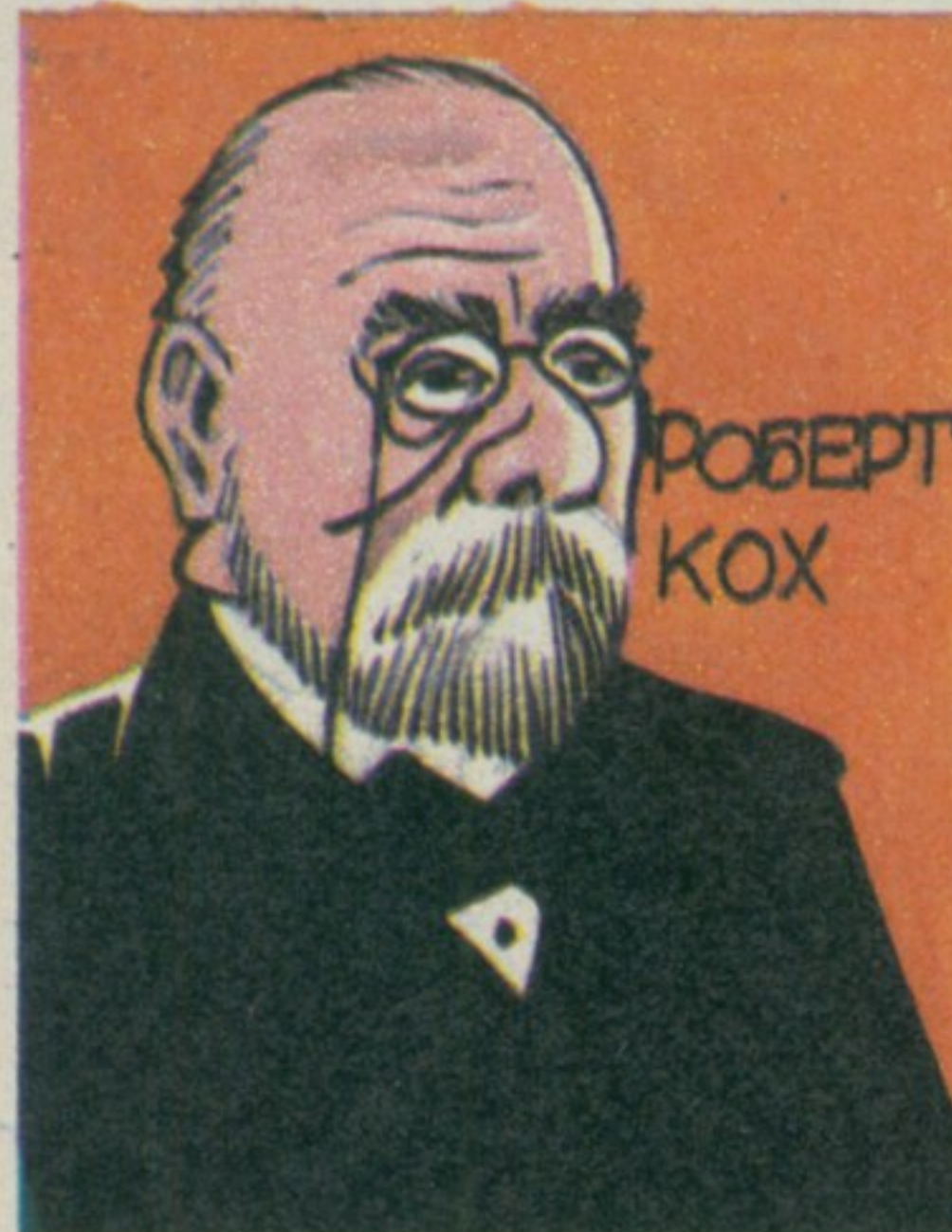
БАШ МЕ БРИГА ШТО ЈЕ КАНЦЕЛАР

ЛУИ
ПАСТЕР

ОТО В. Л. БИЗМАРК

РОБЕРТ
КОХ

Илустровао: Ивица Кољанин

САВЕТ: „Доктор Отен препоручује да се приликом путовања железницом глава обавезно окрене у правцу локомотиве. Многобројни опити показали су да се у том положају много боље спава“.

ОТКРИЋЕ: „Пастер је у Париској академији демонстрирао новопронађени бацил антракса који уништава француско сточарство“. Ера вакцина против заразних болести могла је да почне, али...

ПРОТИВНИЦИ ОТКРИЋА: „Трећи међународни конгрес противника вакцине против богиња одржаће се у Берлину“. Или: „Доктор Шмит из Новог Ореана тврди да Кохови бацили туберкулозе уопште нису паразити већ кристали масти“.

ЈЕДАН СТАРИ ПРОБЛЕМ: „Хановерско друштво за заштиту здравља захтева да се

смањи обим домаћих задатака који се задају деци. Друштво тражи да они буду мањи бар за 20 одсто“.

СКАНДАЛ У РУСИЈИ: „У Фастову, близу Кијева, полиција је ових дана ухапсила Персијанца који је противзаконито носио униформу војног лекара и већ дуго у њој вршио лекарску праксу“.

САСВИМ СУПРОТНА ВЕСТ ИЗ ФРАНЦУСКЕ: „У Паризу се појавио доктор чудотворац са страним именом пред чијом се ординацијом гомила пацијената не разилази ни дану ни ноћу. Полиција је одлучила да пошаље комесара који ће проверити има ли доктор уопште диплому. Овај је, смешећи се љубазно, показао диплому Медицинског факултета преклињући при том комесара да то не открије његовим пацијентима јер ће га они, кад сазнају да је

обичан лекар, истог часа напустити“.

НЕМА ПРОТЕКЦИЈЕ: „Немачке новине јављају да је један познати клинички лекар из Берлина кад су га позвали Бизмарку, одбио да оде јер канцелар сваки час прелази с једног метода лечења на други. Данас га лечи алопата (лечење помоћу лекова који изазивају болести супротног дејства, метод који се данас уопште не примењује, прим. ред.), сутра хомеопата (лечење давањем малих доза оних средстава против неке болести која би у здравом човеку изазвала ту исту болест, на пример пролива средствима за чишћење, прим. ред.), преко сутра магнетиста... Уз то, свима је добро познато какве све заједљиве примедбе канцелар прави на рачун савремене медицинске науке. Сва

настојања да се клиничар приволи остала су узалудна, доктор је остао на клиници, а канцелару ако треба нека изволи да дође“.

ВЕСТ ИЗ ВИСОКОГ ДРУШТВА: „Даме које имају намеру да се на пријему енглеске краљице појаве у високо затвореним хаљинама морају за то да добију дозволу од лорда канцелара. Уз молбу је потребно приложити и лекарско уверење“.

ТАКО ЈЕ ПОЧЕЛО: „У колеџу Кингстон (Канада) студенти су одбили да слушају предавања заједно са женама. Захтевали су да се даме уопште не пусе у амфитеатар, а кад њихов захтев није услишен, они су изашли и оставили даме саме. То је први пример да медицину заједнички студирају лица оба пола“.

В. М.

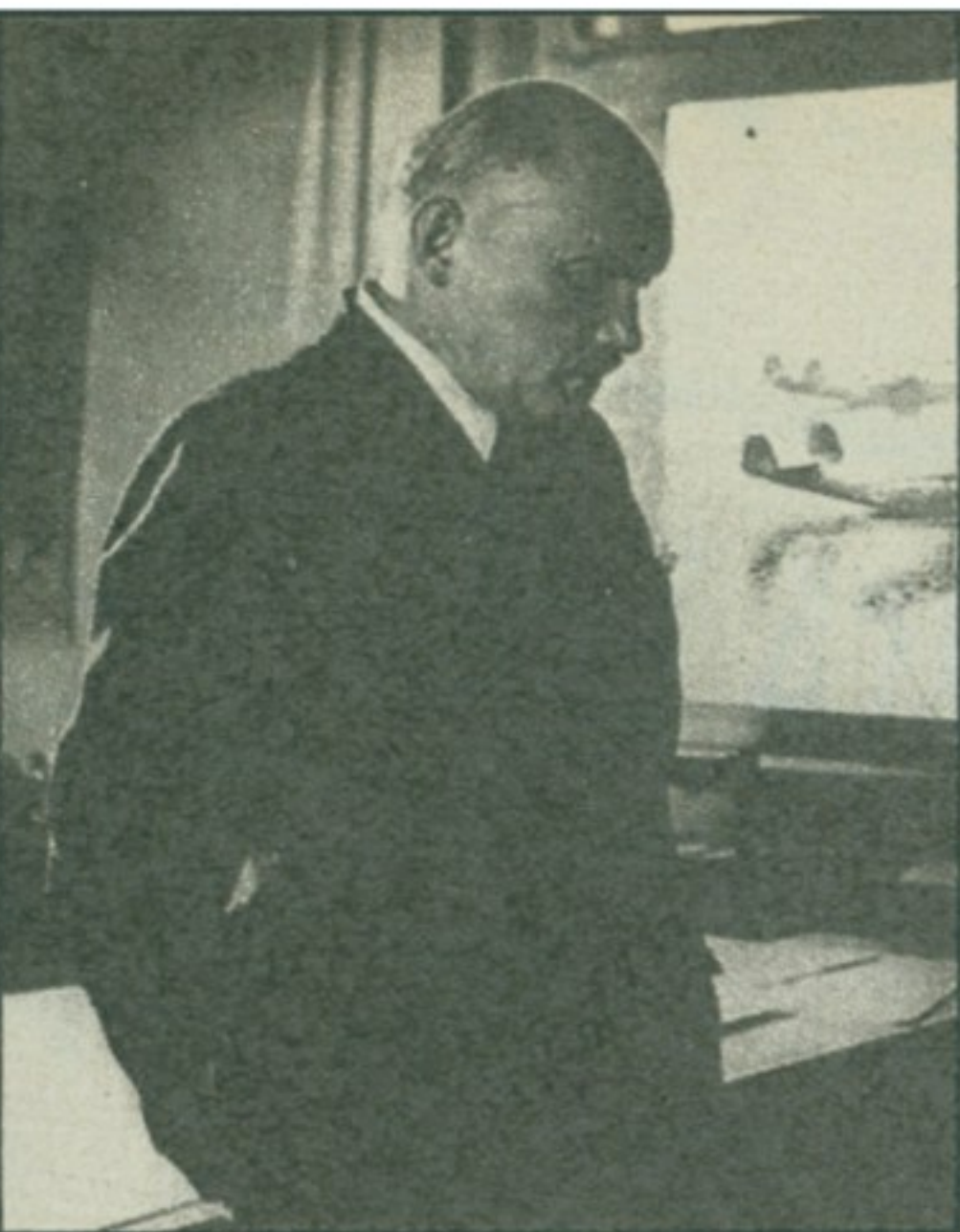
КАКО ЈЕ ЛЕТЕО

DO X

РОБЕНИ

ДЕДА

Клаудијус
Дорније:
конструктор
првог
авиона
с металним
трупом
и првог
авиона
грдосије.

ЦАМБО-ЦЕТА

**Прекоокеанско
путовање најве-
ћег авиона на
свету трајало је
скоро девет ме-
сеци и обилова-
ло је изненађе-
њима најразли-
читијих врста**

ходно потписали изјаве да су се у читаву ствар упустили по сопственој слободној вољи, те да према томе са произвођача унапред скидају сваку одговорност у случају несреће.

Прво, историјско, узлетање, као уосталом и читав, мада сасвим кратак лет (с краја на крај језера Констанц на немачко-швајцарској граници), прошли су, на сву срећу, добро.

Пошто се тако показало да грдосија заиста лети на кратке стазе, остало је још да се види како ствари стоје с дужим релацијама. Шестог новембра 1930. „Do X” је кренуо на прекоокеанско путовање до Њујорка које је свет једном засвагда требало да увери у његове квалитете.

Нон-стоп лет, разуме се, није долазио у обзир, а изгледа да ни сам произвођач још није био сасвим уверен у безбедност новог авиона јер је „Do X” на прву етапу лета од Алтенрајна до Амстердама кренуо са 12 чланова посаде, али без иједног путника. Чему непотребан ризик?

Након 5 сати и 40 минута „Do X” је био у Амстердаму, тачније на површини Зојдерског језера што је капетана Фридриха Кристијансена навело да изјави: „Све је ишло као по лоју.” До краја путовања више му се никада неће указати прилика да изјави ишта слично.

Прва од многобројних незгода догодила се већ двадесетак минута по слетању на Зојдерско језеро када се полицијски патролни чамац, чији је задатак иначе био да заштити „Do X” од евентуалних судара са чамцима и бродовима што су се мували у околи, сам сударио са „летећим чамцем”. (Колико да се зна: и пилот и сви остали чланови

„Do X” је у
Њујорку
дочекан
с
невиђеном
помпом
и
почастима

посаде били су такође и искусни поморци с уредно овереним документима.) Касније ће се показати да је „Do X” подложен честим сударима на води, малер који је нарочито дошао до изражаја у њујоршкој луци.

Пожар

Оправка у судару оштећеног крила трајала је читав дан, густа магла није се дизала следећа три дана, тако да је „Do X” Амстердам напустио тек 10. новембра. Поред професора и госпође Дорније у авиону се налазио још 21 путник што ће рећи да је 45 седишта остало празно.

Нелагодност коју је Клаудијус Дорније свакако морао да осећа при погледу на толика празна места у авиону у великој мери ублажио је четвородневни боравак „Do X” у енглеској морнаричкој бази Колшот недалеко од Саутемптона. Осим што је авион за то време посетио свако ко је нешто знао у британској авиоиндустрији и високом друштву, „Do X” је обишао и принц од Велса, будући Едвард VII, који је, пошто је десетак минута лично пилотирао огромним авионом, изјавио да се грдосијом управља подједнако лако као двомоторцем „саро клауд” на којем је специјално за ову прилику долетео из Хемдона.

Следећих седамнаест дана протекло је углавном без значајнијих догађаја или узбуђења. Будући да је максимална висина лета износила око хиљаду метара, „Do X” се, кад год је то било могуће, кретао изнад воде или какве равнице: планине није прелетао, заобилазио их је. Углавном, 27. новембра „Do X” је после „божанственог путовања” слетео у Лисабон.

Два дана касније догодила се несрећа. Крпу остављену да се суши на сунцу ветар је бацио на врелу издувну цев помоћног мотора преко којег се усидрени хидроавион напајао струјом. Ватра је захватила платнени део крила и резервоар на левој страни авиона који је убрзо експлодирао.

Четири механичара и копилот Хорст Мерц, који су се у том тренутку затекли на лицу

ванаести јун 1929. био је значајан дан за немачког конструктора авиона Клаудијуса Дорнијеа. Хоће ли његов хидроплан успети да се вине у небо или ће, као што су многи веровали, грдосија остати прикована за површину језера Констанц?

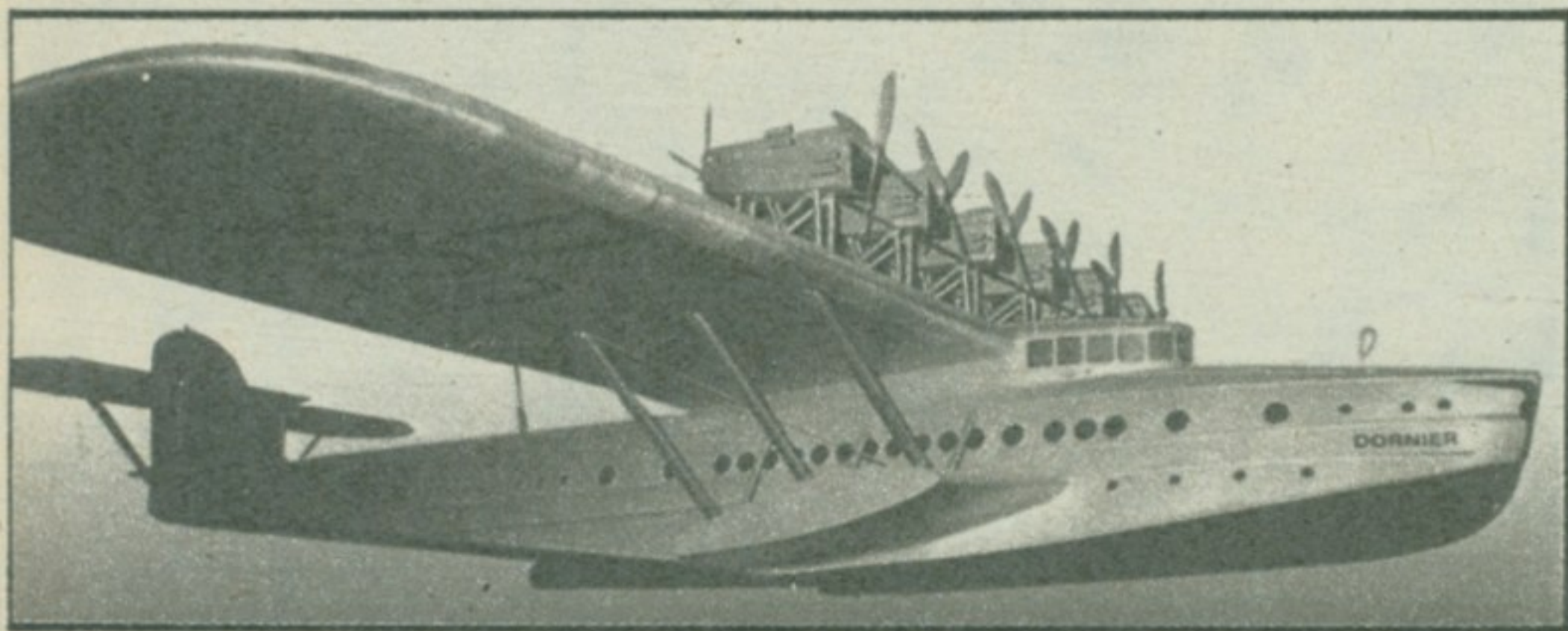
Једно је било извесно. Ништа ни издалека тако велико никада раније није успело да полети. „Do X” био је највећи авион који је свет до тада видео: распон крила 48 метара, дужина 20,5, корисна носивост 15,3 тоне.

Слепи путници

Остало је забележено да је, за сваки случај, непосредно пред пробни лет, сав намештај из три главна авионска салона на брзину уклоњен. Ако се ту уштедело на тежини, непланирано оптерећење дошло је у виду деветорице слепих путника, иначе радника који су учествовали у изградњи Дорнијевог хидроплана, а који ни по коју цену нису хтели да пропусте историјску прилику. Осталих 160 путника укрцало се најлегалније, али тек пошто су прет-

ЦАМБО-ЦЕТ, НЕКАД И САД

	распон крила	дужина	корисна носивост
„Do X”	48 m	40,5 m	15,3 t
„Боинг 747”	64 m	70,6 m	100 t
„Антонов АН-124”	73,3 m	69,1 m	150 t

Оригинална мапа путовања

„Do X“ имао је 12 мотора од два цилиндра везаних у тандем (по два један иза другог) укупне снаге од око 6.000 коњских снага.

места, успели су да спрече ширење пожара на главне резервоаре за гориво на доњој палуби. Мада је све могло да се заврши далеко горе, тешко је оштећено само крило од којег је остао тек нагорели костур. Поправка је трајала два месеца. Коначно, 31. јануара „Do X“ је могао да крене даље.

Малер за малером

Путовање је затим текло отприлике тако што се сваких

неколико дана дешавала по једна незгода због које је „Do X“ остајао усидрен на истом месту и по неколико месеци. У малере вредне помена свакако спада циновски талас који је 3. фебруара толико оштетио авион да су поправке трајале три месеца колико је и хидроплан остао прикован за луку Виља Циснерос на западној обали Сахаре.

Ту свакако треба споменути и непријатно откриће (мај месец) да је у Болами (португалска Гвинеја) избила револуција и да је у граду и земљи заведено ванредно стање. У разумљивој тежњи да се што пре нађе што даље од туђих политичких невоља, посада је сместа усмерила грдосију према групи оближњих острваца под заједничким називом Бубаке.

По доласку на Бубаке установили су да је пре њих на исто место стигла и револуција, односно да на острвима влада ванредно стање. Пошто им се ни ту више није остајало, посада и путници одлучили су да што пре одлете даље, али им то, због огромне

жеге и велике влаге, никако није полазило за руком.

Тачније, у следеће четири недеље капетан Кристијансен покушао је да одлепи „Do X“ од површине воде тачно 22 пута – сваки пут безуспешно. У међувремену су и посада и путници имали сасвим довољно времена да се поразболевају од маларије. Жилавији међу њима који су сачували здравље утروшили су исто време да се спријатеље са целокупном популацијом острва која се састојала од шест белаца, великог броја домородаца, небројено много мајмуна, папагаја и кобри. „Скоро месец дана хранили смо се искључиво рибом и пиринчем“, изјавиће касније инжењер Харви Брутон.

Пошто се после двадесет и другог покушаја најзад одлепио од Бубакеа, „Do X“ је наставио пут до Зеленог рта. Овога пута узлетање је успело тек пошто су се по наређењу капетана отарасили извесне количине залиха, доброг дела намештаја из путничких кабина, непотребног пртљага и, најзад, два члана посаде. Осетно лакши, „Do X“ је коначно могао да се упусти у прелазак Атлантика.

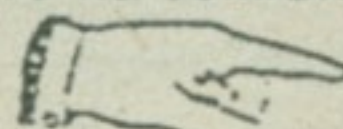
Четвртог јуна спустио се на острво Фернандо Нороња у Атлантику, а дан касније срећно се приземио у бразилском граду Наталу и тако, коначно, оставио Атлантиски океан иза себе. Двадесетог јуна „Do X“ је слетео у Рио де Жанеиро где је остао шест недеља.

Пријем у Белој кући

Иначе, највећи део Атлантика „Do X“ је прелетео на висини од свега шест метара јер се на тај начин постигао ефекат такозваног ваздушног јастука који је омогућавао велике уштеде горива. Само се по себи разуме да је ово изискивало велику будност пилота, нарочито ноћу када су се шансе да се удари у каква брод знатно повећавале. Такође је разумљиво зашто је целокупна посада волела месечину.

На последњој етапи путовања од Норфолка у Вирџинији до Њујорка није се догодило ништа ни издалека тако необично као што је избијање какве револуције, али се зато број путника успут попео до завидне бројке од седамдесет и једног представника и представнице чет-сета.

Двадесет и седмог августа 1931. Њујорк је највећем авиону који је свет до тада видео приредио фантастичан дочек. Поред већег броја оркестара који су свирали што на земљи што по броду

ним у луци, „Do X” је у пратњи четири полицијска авиона и једног тромоторца марке „форд” прво облетео око Статуте слободе, а затим се, пратећи ток реке Хадсон, упутио ка 14. улици и затим кренуо да се спушта све док најзад није дотакао површину воде где су га сместа окружили чамци, чамчићи и бродичи.

После поздравних говора и пратећих излива добродошлице „Do X” је од луке скокнуо до аеродрома „Глен Кертис” где су у следећих неколико месеци хиљаде људи стрпљиво чекале у редовима да за 30 долара по глави приуште себи ужитак да прошећају кроз раскошне салоне, кабине и сале за пушење. Новац сакупљен на тај начин био је уједно и једина зарада коју је „Do X” икада донео свом произвођачу.

Тих дана посада, професор и госпођа Дорније просто нису знали где им је глава од силних позива на ручкове, банкете, коктеле и свечане вечере, али су највећу почаст доживели 2. септембра кад их је, пошто су посебно за ту прилику одлетели до Вашингтона, у Белој кући примио председник Хувер.

Дорнијеова грдосија од авиона остала је у Њујорку још девет месеци, а да за то време више није обавила ни један једини лет. Помпезни дочеци су једно, бизнис нешто сасвим треће. Пословна Америка остала је равнодушна према „Do X”.

Тужан крај

Једанаестог новембра 1932. године „Do X” се вратио у Алтенрајн. Први џамбо-авион на свету успешно је превалио 35.285 километара за 211 сати лета при просечној брзини од 170 километара на сат.

Све у свему, летачка каријера грдосије трајала је четири године, а окончала се тужно, у берлинском музеју авијације, где га је на крају Другог светског рата, савезничка бомба претворила у хрпу изувијане и нагореле гвожђурије.

Па ипак, према речима Рона Дејвиса, кустоса Националног музеја авијације из Вашингтона: „Do X” је доказао да је конструкција великих авиона била и те како могућа већ крајем двадесетих година овог века. Све до тада озбиљно се сумњало у могућност изградње оваквих авиона. Клаудијус Дорније је доказао да је могуће направити авион велик готово онолико колико вам падне на памет. Дорније је отворио еру џамбо-цетова.

М. И.

Прича о плути

Најчешћи
производ од плуте

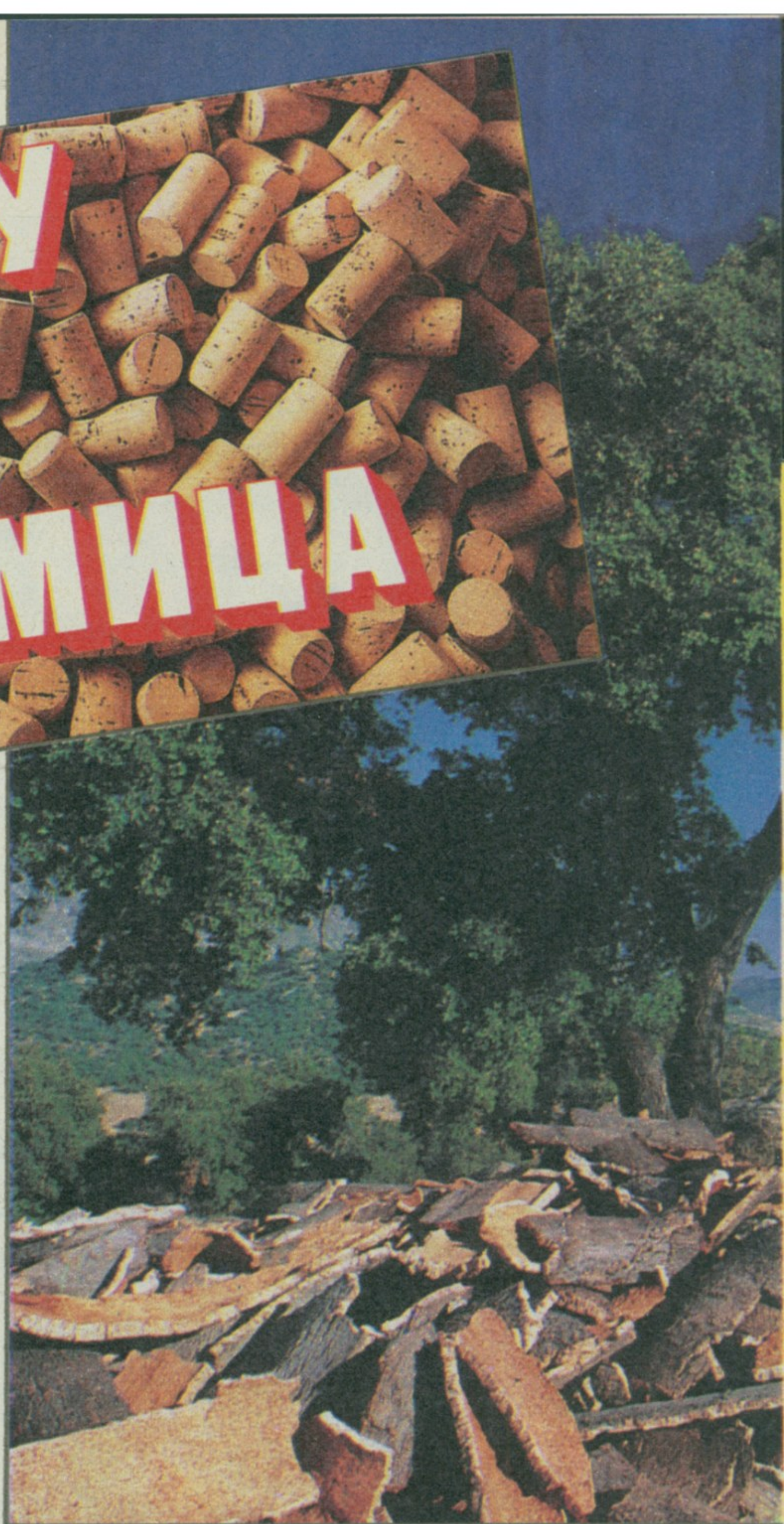
Лагана, еластична, непромочива, у стању је да обнавља сопствену кору. Најчешће заврши као запушач, али винула се чак и у свемир

лута, у ствари храст плутњак типичан за неке медитеранске земље, има необичну способност да обнавља своју кору, и то сваки пут када је човек ољушти. То је ретка привилегија у биљном свету где важи чврсто правило по коме је дрво лишено коре осуђено да се осуши. Она не. „Мамица” увек успе да се регенерише.

Човекова пратиља из праисторије

Током миленијума плута је изабрала да живи у уском географском појасу: на Иберијском полуострву, у приобалном делу Алжира, Туниса, Марока, Средњој Француској, Корзици, као и на Сицилији и Сардинији. Расте на оскудном земљишту савијајући се под ударима маестрала и величанствено се уздижући као неки самотњак изнад медитеранске макије и пашњака.

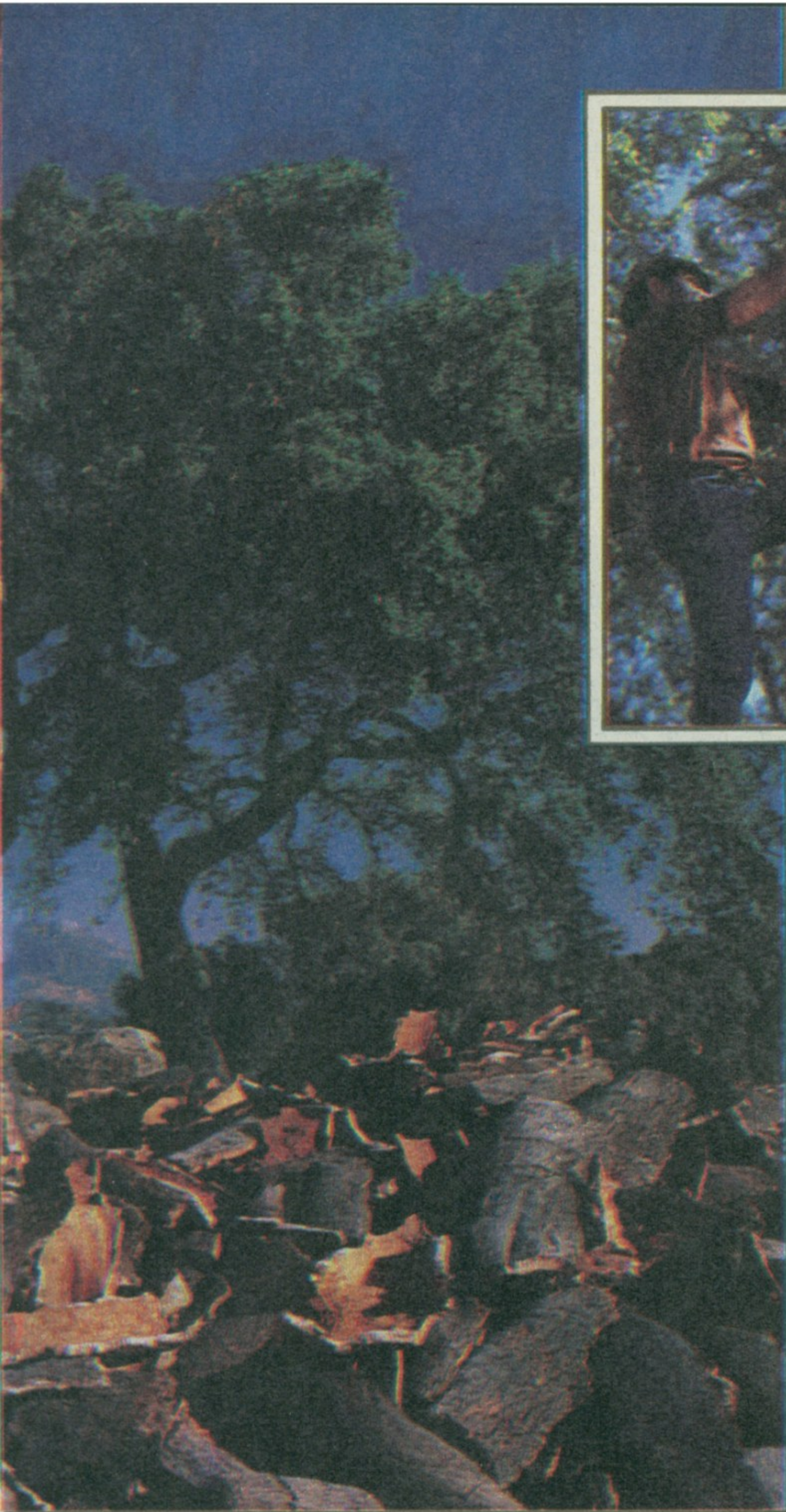

Њено лишће, увек зелено, не познаје промену сезоне, а њено корење продире дубоко у земљу у потрази за водом омогућајући јој да одоли дугом сушном периоду. Може достићи висину од 10 до 15 метара. Крошња јој је често врло раскошна и величанствено изгледа док пружа заклон читавом стаду оваца. Има мушке и женске цветове, а плод је у облику овалног жира, у куполастој љуштури.

Плута цвета у пролеће а плодове даје у октобру и новембру. Врло је осетљива на хладноћу и не прија јој температура испод 10 степени. Расте на надморској висини испод 900 метара. Мало подсећа на маслину, али за разлику

од ње плута живи највише 300 година. Међутим, како је човек непрекидно искоришћава не прелази 120-130 година а затим се дрво, већ остарело, обара. Но, плута се не предаје: из старог пања избијају младице, а из њих расту младе биљке. Тако се циклус понавља.

Ова великодушна биљка другује са човеком од најранијих времена. У праисторијском периоду помагала му је да реши своје велике мале свакодневне невоље. Њена лагана, непромочива кора, која је често природно попримала удубљен облик, служила је као здела за прикупљање и чување воде и хране. Убрзо је човек научио да је обрађу-

Љуштиоци на делу

које уједно служи као клин неопходан да се кора најзад одвоји. „Љуштиоци“ су, пре свега, људи одређеног доба јер је потребно време да би се стекао осећај за тај тако осетљив посао, додуше сезонски, не нарочито уносан и надасве тежак. Обавља се за време врелих месеци у тешким условима далеко од насеља и захтева велику преданост.

Прикупљање плуте је у многим земљама и законом одређено. Морају се поштовати термини за сечење – од маја до 31. августа. Битни су затим годиште и величина дрвета. Не сме се сећи пре него што напуни 25 до 30 година старости и 60 центиметара у обиму као и 1,3 метра висине. Тада се добија храпава, порозна, сирова плута која није погодна за фину обраду и израду запушача. Она се меље и користи у грађевинарству, индустрији аутомобила...

Неопходно је да прође још десетак година да би биљка дала глатку, лагану, компактну, еластичну и непромочиву плуту која је погодна за фину обраду. Ово ново љуштење понавља се сваких десет година. Док код првог одвајања висина стабла са кога се скида плута није већа од двоструког обима стабла, дакле око 1,3 m, а наредним деценијама ова висина се утростручује.

После сваког љуштења дрво полако почне да обнавља кору. Одмах поприми јаркоцрвену боју као да хоће да покаже да је рањена али жива. У ствари, танин којим је дрво богато почиње да оксидише на ваздуху. Свака биљ-

ка појединачно може да произведе врло различиту количину плуте. Исто тако, након што им се скине кора, ове биљке не захтевају никакву посебну негу.

Од ципеле до шампањца

Као и у прошлости, производи од плуте служе човеку свакодневно му олакшавајући живот. Увлачећи се међу преграде и подове плута нам помаже да нам домови буду тиши и штити нас како од врућине тако и од хладноће.

Мравоједи су први схватили да је кућа од плуте најудобнија па копају рупе на кори не марећи за биљку. У плути им је одлично јер их штити од температурних разлика и кише. Осетили су то инстинктивно, док човек и даље лабораторијски покушава да открије како да у свом дому најбоље искористи плуту. Осим тога, нашла се и у анатомској обући, од ње се праве календари, разгледнице, хартија за писање, заптивачи мотора у аутомобилима.

Међутим, најфинија плута користи се за израду чепова за боце и тако постаје највећи пријатељ вина, помаже стварање мехурића код шампањца, омогућава црвеном да се избистри у флаши. За сваку врсту вина потребан је другачији чеп, како у пречнику тако и по дужини и чистоћи. Уколико је оштећен и преноси непријатне мирисе, биће то мора за све познаваоце вина.

Али, винула се плута и даље него у запушачу са флаше шампањца – НАСА ју је послала у орбиту као одличан термички изолатор. **С. П.**

је, па је правио посуде за млеко и мале бачве за воду. Извештио се да је сече у танке слојеве од којих је израђивао ђонове за обућу и штитио осетљива места на чамцу. И данас се у неким селима на Сардинији израђује такозвана барила – мала бачвица причвршћена смрековим клиновима која служи за преношење воде од извора до куће или тора.

Професија: љуштилац

Са непрекидном експлоатацијом коре плуте развила се и посебна професија – такозвани „љуштиоци“ јер се данас, као и вековима раније, одвајање коре од дрвета врши искључиво ручно. То је тежак

Храст плутњак и његова кора

посао који захтева не само велико искуство него и истанчан осећај.

Плута је сачињена од изумрлих ћелија које биљци више не служе, па зато без опасности по биљку може и да се ољушти. Али, део који остаје испод коре је жив и никако не сме да се оштети јер управо он омогућава да настане нова. „Љуштиоци“ проверавају дебљину коре, затим је секу, најпре хоризонтално па вертикално, уздуж стабла, користећи савршено танко сечиво са дрвеном ручицом,

обронцима Фрушке горе, ко зна да ли због кише која је ромињала и пријатне, успављујуће тоpline у аутомобилу или можда због тога што је судбина тако одредила.

– Тога дана новосадски пут је био готово празан – прича Викторов отац Недељко Бабић – а ја, испаван, одморан. Добро расположен, звиждукао сам тихо уз неку мелодију са радија. Возио сам не баш много брзо, међутим, можда ипак мало брже него што су то услови војње дозвољавали. Киша није јако падала, али је видљивост била нешто смањена. Приближивши се Банстолу, помислио сам да бих могао да свратим код Чече,

на леву страну друма а потом, само двадесетак метара иза мене, муњевито скренуо десно и буквално се закуцао у стабло тополе. Вриснула сам и рефлексно притисла кочницу. Уз продорну шкрипу гума и занашење ауто је стао.

Ни мајка ни ја нисмо касније успеле да се сетимо да ли сам се окренула на друму и кренула назад или сам пошла у рикверц, али смо се, чини ми се за секунду, створиле крај смрског аутомобила.

И радост и стрепња

– Призор је заиста био језив – прича даље др Самарцић. – За воланом је седео човек спуштене главе и лица обливеденог крвљу. Тело му је било опуштено, без и најмањег знака живота. Иако сам по професији лекар,

БРОЈ СА КУТИЈЕ ШИБИЦА

Пуних месец дана докторка Самарцић је носила у цепу кутију шибица на којој је забележила број новосадске болнице, а онда је бацила не усуђујући се да га окрене и чује оно што ни по коју цену није хтела да зна...

убота 17. септембра 1988. године. Дан отварања Олимпијаде у Сеулу и дилема: остати код куће и гледати пренос или поћи родитељима у Футог. Одлуку је донео

Виктор – он би код бабе и деде. Добро, сложио се његов отац Недељко, али је најпре хтео да руча и мало одрема.

Виктору се, наравно, није спавало. У мислима је већ био на футошком шору. Сан га је савладао тек касније, на

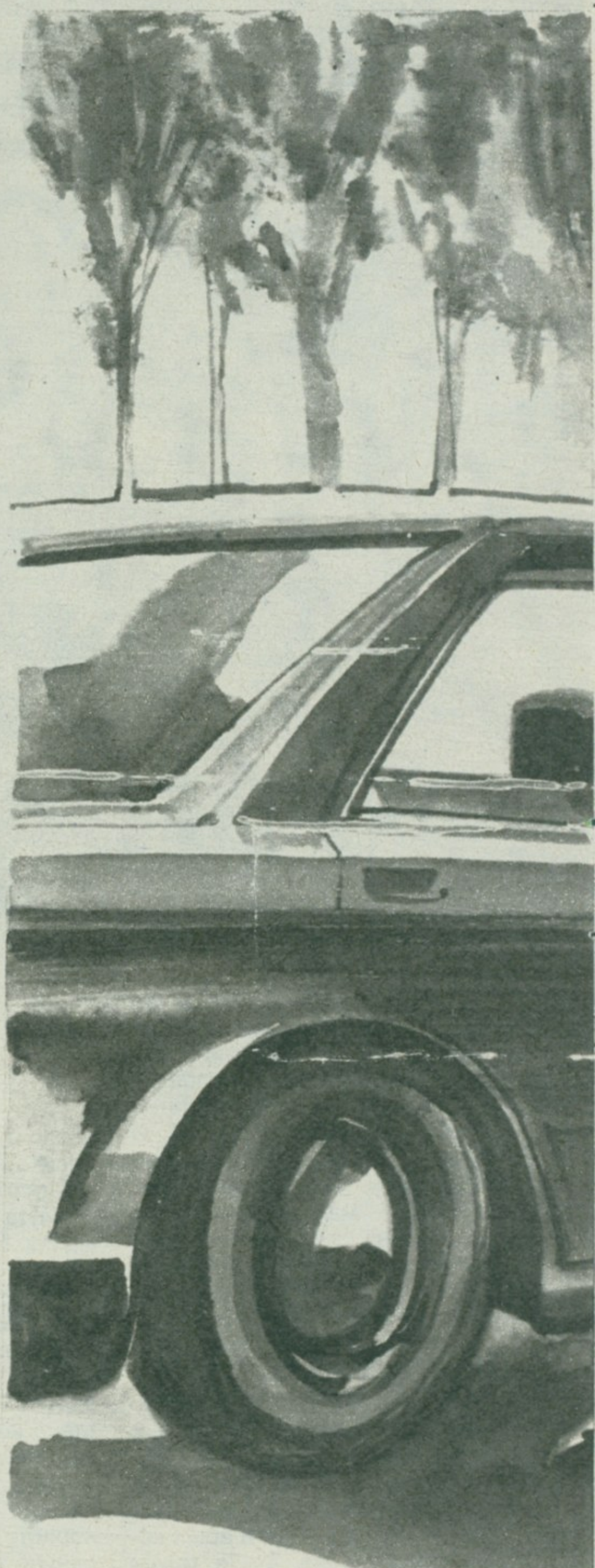
мог доброг пријатеља, и то је последње чега се сећам. Оно што се после догодило знам само из приче...

Као у акционом филму

– Кад су око подне облаци почели да се скупљају над Новим Београдом, помислила сам да нема ништа од плана да са децом проведем поподне на Банстолу, али пошто сам обећала оцу да ћу доћи да му помогнем у брању јабука, почела сам, прилично невољно, да се спремам. Чим сам села у кола, одлучила сам да свратим по мајку и наговорим је да пође с нама. Упркос изгледима да ће пасти киша, пристала је.

Кад су прве капи кише оросиле шофершајбну, одлучила сам да кренем путем којим иначе ретко идем. Прошавши Инђију усредредила сам се на то да не промашим одвајање споредног пута којим се стиже до татине викендице. Иако сам сву пажњу усмерила на друм испред себе, угледала сам у ретровизору велики ауто црвене боје који ме је сустизао великом брзином. Оно што се затим догодило подсећа на инсерт из неког акционог филма – испричала нам је др Маријана Самарцић која је, уз мајку, једини сведок драме која се у тренутку десила.

– У часу кад је засветлео леви жмигавац црвени аутомобил прешао је

навикла на крв и свакојаке грозоте, никада нисам успела да створим емотивну баријеру у односу на несрећу са којом сам суочена. Моја прва реакција биле су сузе иако сам више него добро знала како у оваквим ситуацијама секунде могу да буду од пресудног значаја.

– Мама, трчи на друм и покушај да зауставиш неког – довикнула сам мајци!

Одмах је кренула, а ја сам се упињала да се приберем и видим шта могу да учиним. Не много, брзо сам схватила. Предња лева врата аутомобила била су потпуно деформисана, тако да није ни вредело да покушам да их отворим. Инструмент-табла померена уназад, па је несрећни човек био прикљештен између ње и седишта. Оптрчала сам око аута надајући се да ћу можда

успети да отворим врата сувозача. Имала сам среће.

Увукла сам се у кабину и зграбила човека за руку: пулс се једва осећао. Жив је, обрадовала сам се, али је радост врло брзо потиснула зебња: колико ће још живети? Спустивши пажљиво човекову руку, почела сам да му опипавам главу. Већ на први додир унакаженог лица отворио је очи и јакнуо: „Одсеците ми ногу, ужасно ме боли!”

Тек тада сам обратила пажњу на доњи део његовог тела. По оном што сам видела изгледало је да су му и бутна кост и потколеница преломљени. Међутим, како фармерке које је имао на себи нису биле натопљене крвљу, знала сам да није у питању отворени прелом. Нисам могла да утврдим шта је са кичмом, али пошто је имао појас преко груди, надала сам се да није

дошло до тежих повреда кичменог стуба, трбуха и грудног коша.

Шта вреди што сам лекар?

У међувремену је моја мајка на друму очајнички махала и дозивала у помоћ. Али, тог дана као да су сви негде журили или их је мрзело да се заустављају. Први је стао возач малог „Заставиног” камиона типа „караван” и понудио да дечака из слупаних кола превезе до најближе здравствене станице. После је стало још двоје-троје људи. Не знам ко је и како позвао милицију, али се она на Банстолу нашла врло брзо.

Најважније је било како унесрећеног човека изнети из аутомобила. Покушали смо да одвојимо ауто од тополе и онда некако развалимо врата, међутим, нисмо успели. Чекајући кола хитне помоћи ставила сам тампоне од завоја на ране лица да бих зауставила крварење. Схвативши да сам лекар, окупљени су беспомоћно журили у мене очекујући да учиним чудо и спасем човека који је умирао. Знала сам да овако, без ичега, то не могу и да сам беспомоћна као и они.

Кола хитне помоћи нису стизала, минути су се отегли у сате, а мој страх се увећавао. Из докумената које смо нашли сазнали смо да се унесрећени зове Недељко, да је рођен 1945. и да станује у улици Високог Стевана у Београду. У међувремену је унесрећени престао да јечи и на моје упорно понављање његовог имена све теже отварао очи. Пулс се сада готово није осећао и мени је било јасно да се човеков живот гаси.

Не знам колико је времена прошло када се коначно зачула сирена кола за хитну помоћ. У њима је био само возач без лекара. Зар је могуће, упитала сам се гласно. Прошло је још неколико драгоцених минута пре него што су се појавила ватрогасна кола са апаратима за сечење лима.

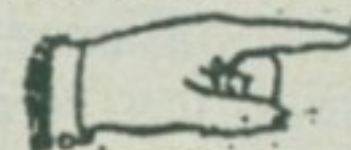
Најпажљивије што смо могли изнели смо Недељка и сместили га у ауто хитне помоћи. И док је он нестајао са видика, нисам могла а да не помислим како је петнаестак минута, колико је возачу потребно да стигне до прве болнице, изувише дуго да се спасе до те мере угрожен живот.

Од љубазних милиционера добила сам број болнице у коју су Недељка одвезли, а онда сам кренула тамо где сам и наумила – тати.

Крај море!

Чак и данас, када се присећам тог страшног догађаја, не знам како сам имала снаге да се одвезем до татине викендице нити како сам успела да се вратим у Београд. Желела сам, али се и бојала, да окренем број телефона који сам записала на кутији шибица. Стрепела сам од оног што ћу чути.

Ипак, учинила сам што сам морала, представила се и замолила да ми кажу шта је са човеком који је око пет по подне страдао на Банстолу. Рекли су ми да је жив, али са тешким повредама лобање, преломима ребара која су пригњечила срце, да му је лева нога смрскана у пределу бутне кости, да има

Илустровао: Брана Јовановић

прелом потколенице и да, по тренутном стању, не може да се предвиди шта ће даље бити. О дечаку за кога сам претпостављала да је његов син у Новом Саду ништа нису знали, а у именику није било Бабићевог имена.

Више ниједном нисам окренула број новосадске болнице. Једноставно, нисам смела иако сам се сваког јутра будила с питањем шта ли је с њим. Свим срцем желела сам да и он и дечак буду живи. Кутију шибица са бројем новосадске болнице носила сам још месец дана у цепу униформе, а онда је бацила. Као да сам тиме хтела да потврдим да нема потребе да бринем.

Пет месеци касније, вративши се са зимовања, свекрва ми је, сва узбуђена, рекла да је звао Недељко Бабић. Нисам могла да верујем! Ипак је жив.

Истог часа позвала сам број који ми је оставио и одлучила да га што пре посетим. А кад сам га најзад и угледала, са лицем у ожиљцима и ногом у шинама, али насмејаног, нисам могла а да не заплачем. Поново сам плакала због Недељка Бабића, овог пута од среће.

Право име у прави час

— Од тренутка кад сам помислио да свратим код Чече не сећам се, како сам рекао, ничега — ни лика др Маријане, ни милиције, ни ватрогасаца, ни санитарских кола. Свести сам дошао само на тренутак у новосадској болници, али и то је било довољно да кажем име некога кога би могли да обавесте да ми се догодила несрећа. Занимљиво је да то није било ни име супруге, ни родитеља, него моје сестре Невенке која је, управо завршила специјализацију на одељењу на које су ме донели! Све у свему, очигледно је да сам имао много среће: ауто који сам хтео да претекнем возила је једна докторка и одмах ми притекла у помоћ, донели су ме на одељење где су сви добро познавали моју сестру, оперисао ме је др Крајчиновић, изврстан стручњак који ми је не само спасао главу, него и ногу за коју сам у бунилу тражио да је одсеку...

Изуштивши сестрино име пао сам у кому из које нисам излазио пуних 12 дана. Али, кад сма дошао себи, упркос 21 прелому, нисам ни за трен пао у очајање. До тада нисам знао какву невероватну вољу и снагу поседујем. Мој опоравак био је веома дуг и тежак, али је, захваљујући у великој мери и мојој супрузи, стално напредовао. После 15 месеци кости су ми срасле. Да ли захваљујући виталности самог организма или плескавицама од рибљег меса и кости, мешавини меда, љуска од јаја и још нечег, чиме ме је Милена хранила, тек — ја сам се вратио на посао.

Причу завршавамо жељом Недељка Бабића да би волео да сазна име возача „Заставиног“ камиона којим је његов син Виктор, сада тринаестогодишњак, пребачен у здравствену станицу у Инђији. „Квантасово“ карирано ћебенце којим је пре три године покрио Виктора, возећи га лекару, породица Бабић још чува.

Олга Вукадиновић

18 ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК 20. 3. 1992.

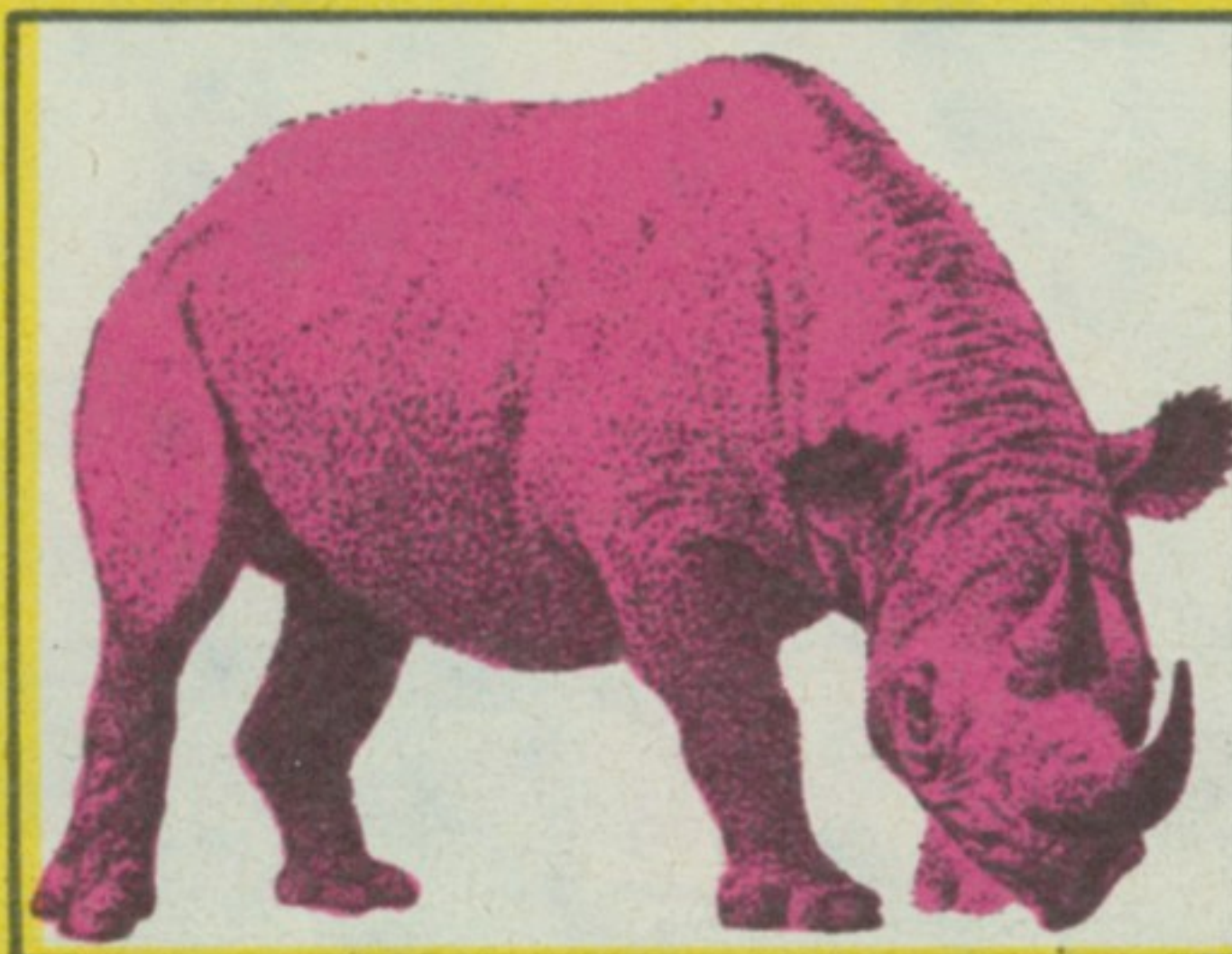
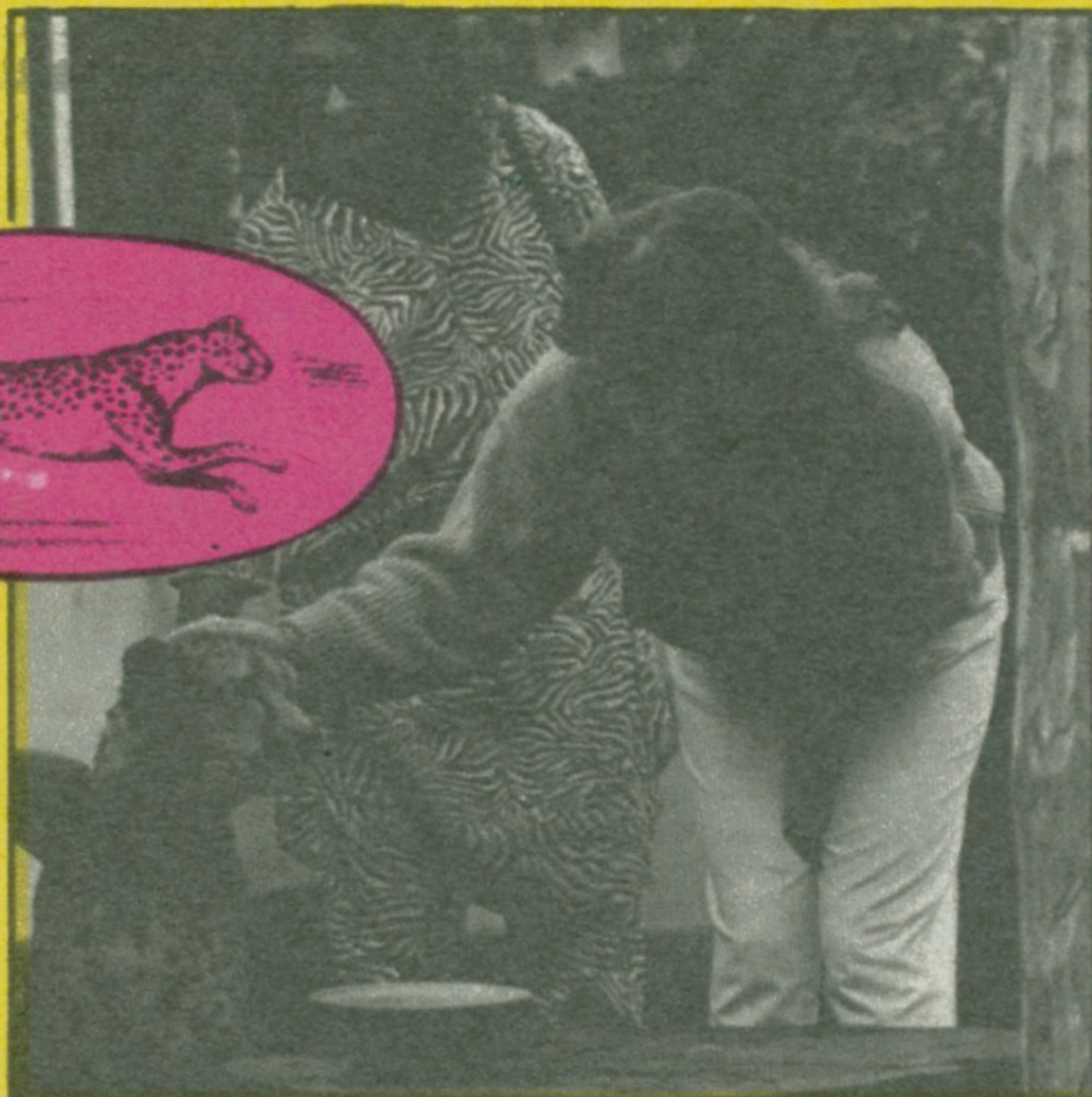
„ЗАБАВНИКОВ“ КВИЗ

ЧЕТВОРОНОШЦИ

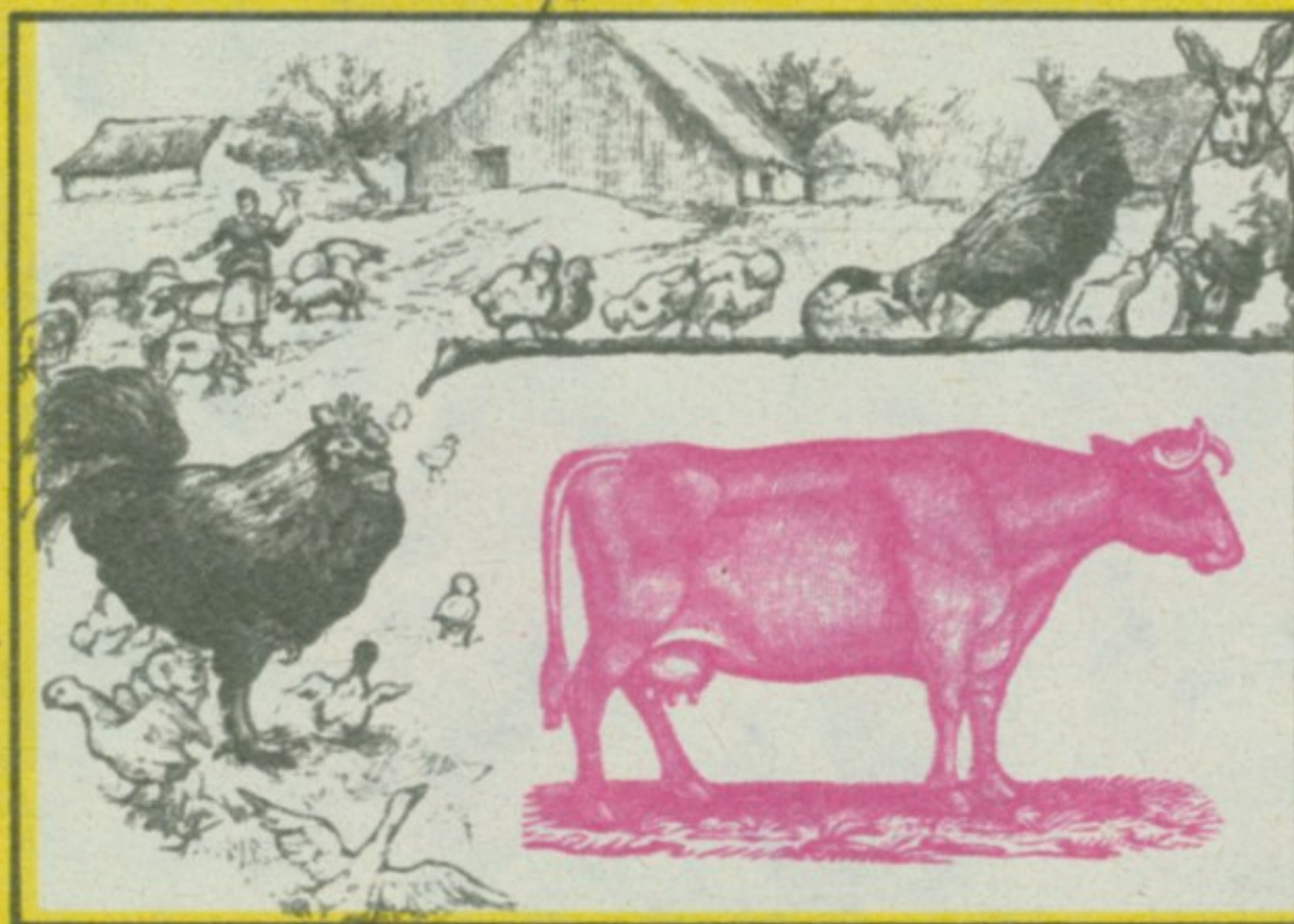
1.

Која је најбржа четворонога животиња?

2.

Које је боје бели носорог?

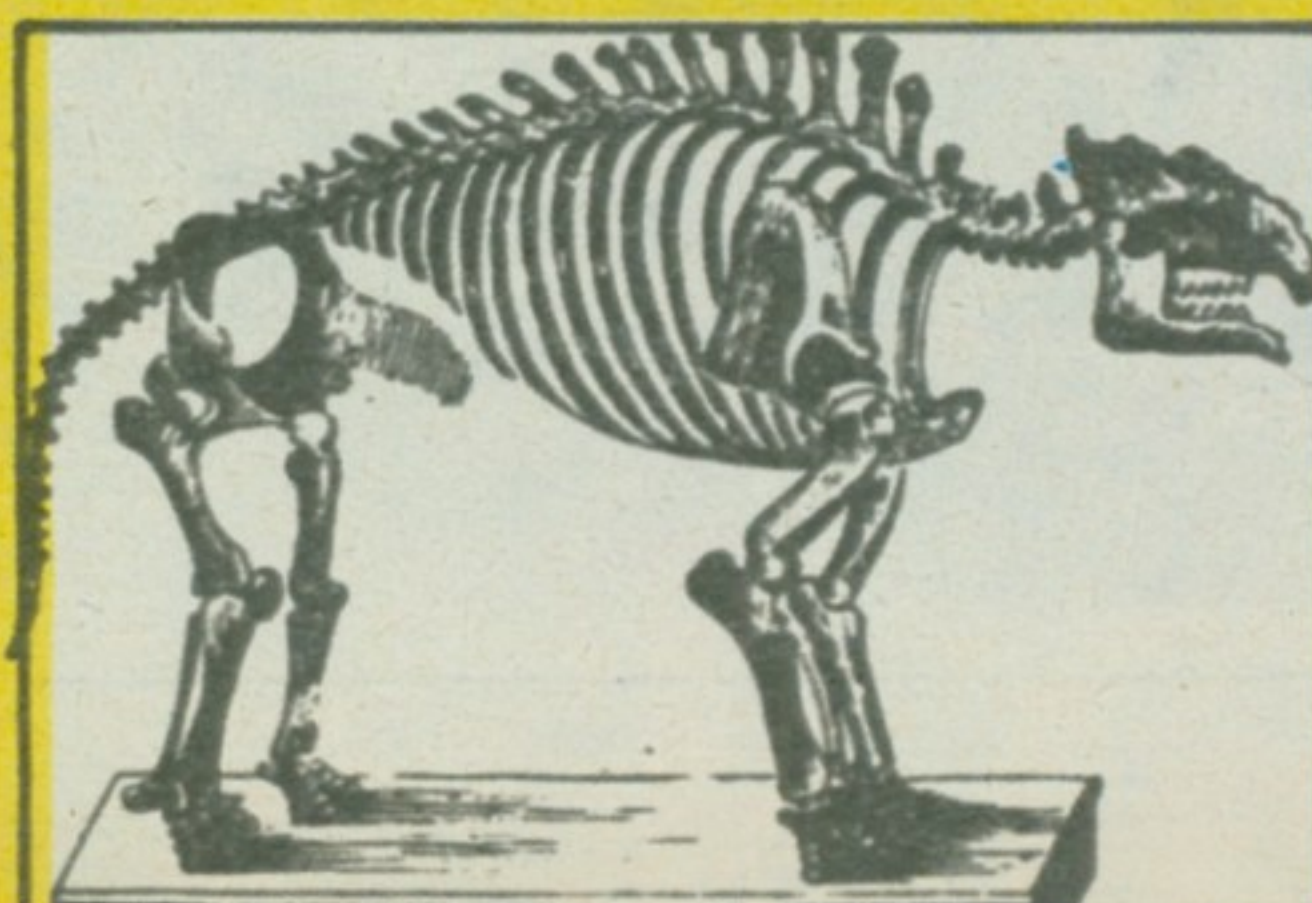

3.

Коју је животињу човек најпре припитомио?

4.

Којој праисторијској животињи припада овај огромни костур?

Решање на страници „Мале поште“

АСТЕРИКС РУЖА И МАЧ

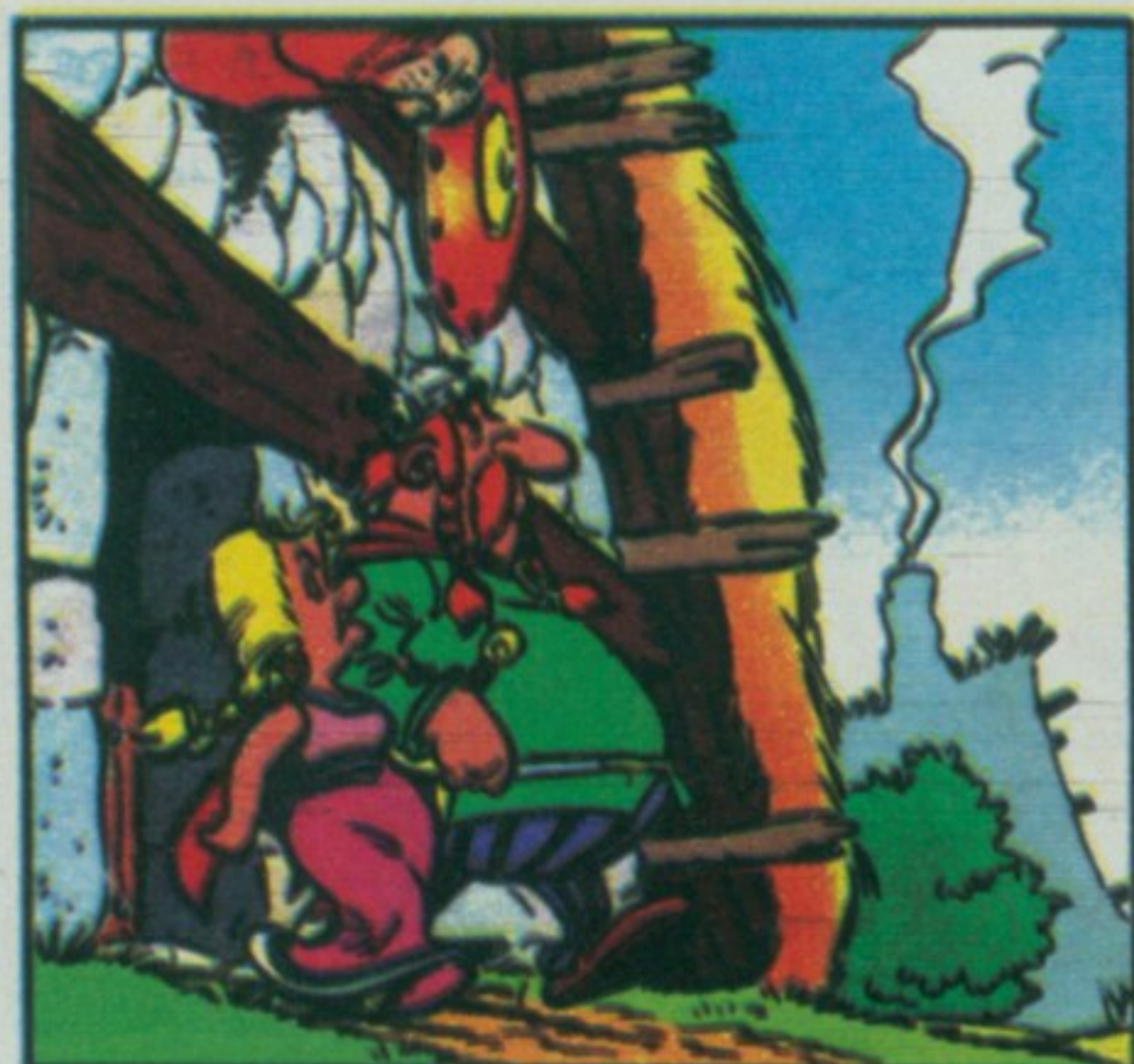

НОЋ ДОНОСИ СЕЛУ
МИР И ТИШИНУ...

...ПРЕКИНУТУ САМО ХР-
КАЊЕМ ПЕТЛА, КОЈИ ИМА
ПОЛИПЕ У КЉУНУ...

ХРРРР!
ЗЗЗЗ!

ТАЈ ГРАД НА СЕНИ...

...ЛЕПОТОМ
ПЛЕНИ...

БУМ!
БУМ!

...УВЕК У
МЕНИ...

...ЛИК
ЊЕГОВ
СЈА...

БУМ!
БУМ!

КУКУРИКУ!

ТО ЈЕ ТА
ТВОЈА ОТМЕНА
И ОБРАЗОВАНА
ОСОБА, ЈЕ ЛИ?!

ИНСПИРАЦИЈА
ДОЛАЗИ У СВАКО
ДОБА!

СЕЛО ЈЕ
У ЦВЕТУ...

ОВО НИЈЕ
НИШТА БОЉЕ
ОД ХАРМО-
НИКСА!

АЛ' ЈА
ИПАК НЕКУ...

БУМ!
БУМ!

ТАК!
ТАК!

...УЊЕМУ НАБИ
СР... ИЈУУ!!

КРРАК!

ШТО ЈЕ
МНОГО,
МНОГО
ЈЕ!!

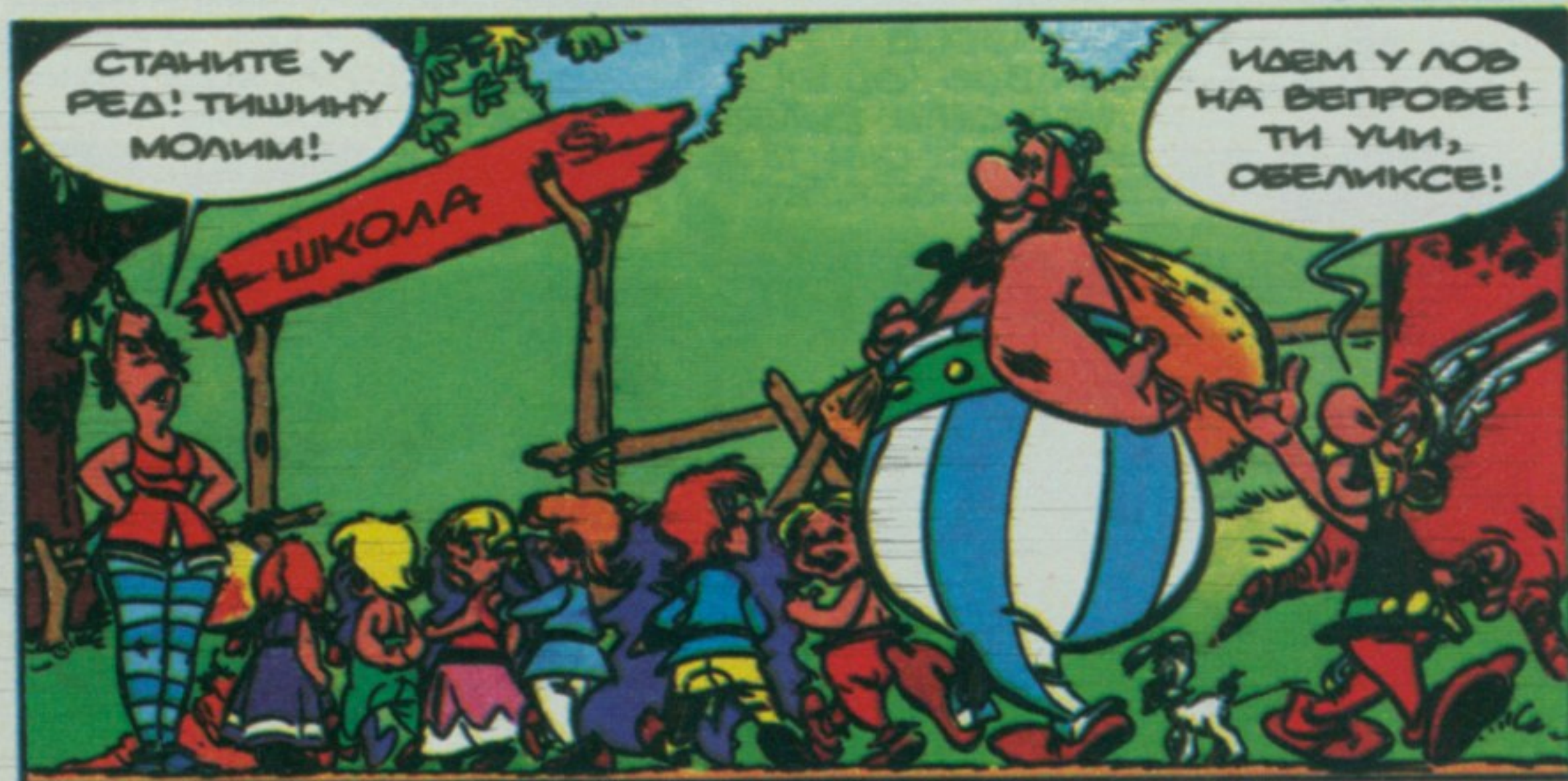
МУШКИ
ШОВИНИСТО!

У
А
А
У
У
У

НЕ ПЛАЧИ ЗА
ДРВЕТОМ, ИДЕФИКСЕ!
ЗАСАДИЋЕМО
НОВО!

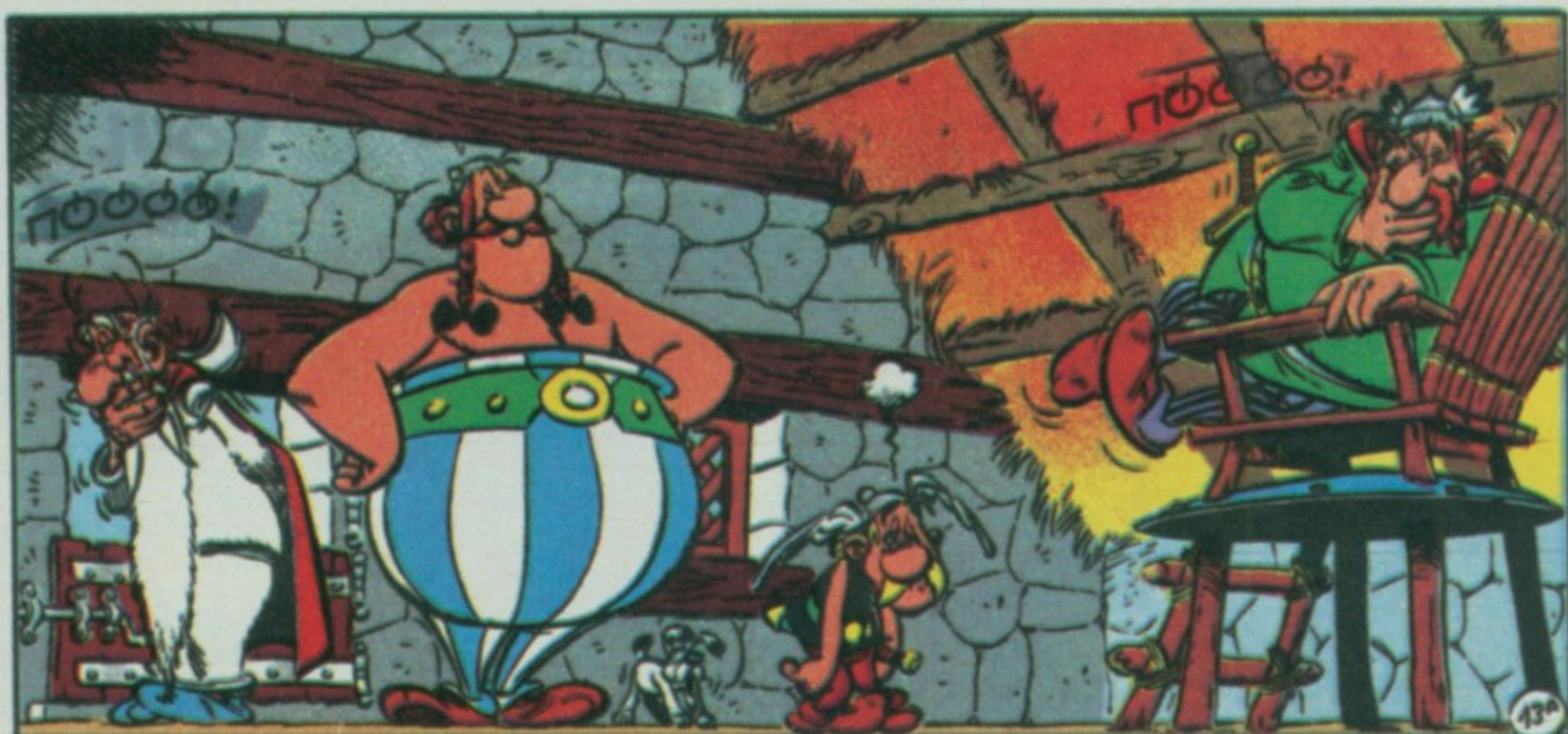

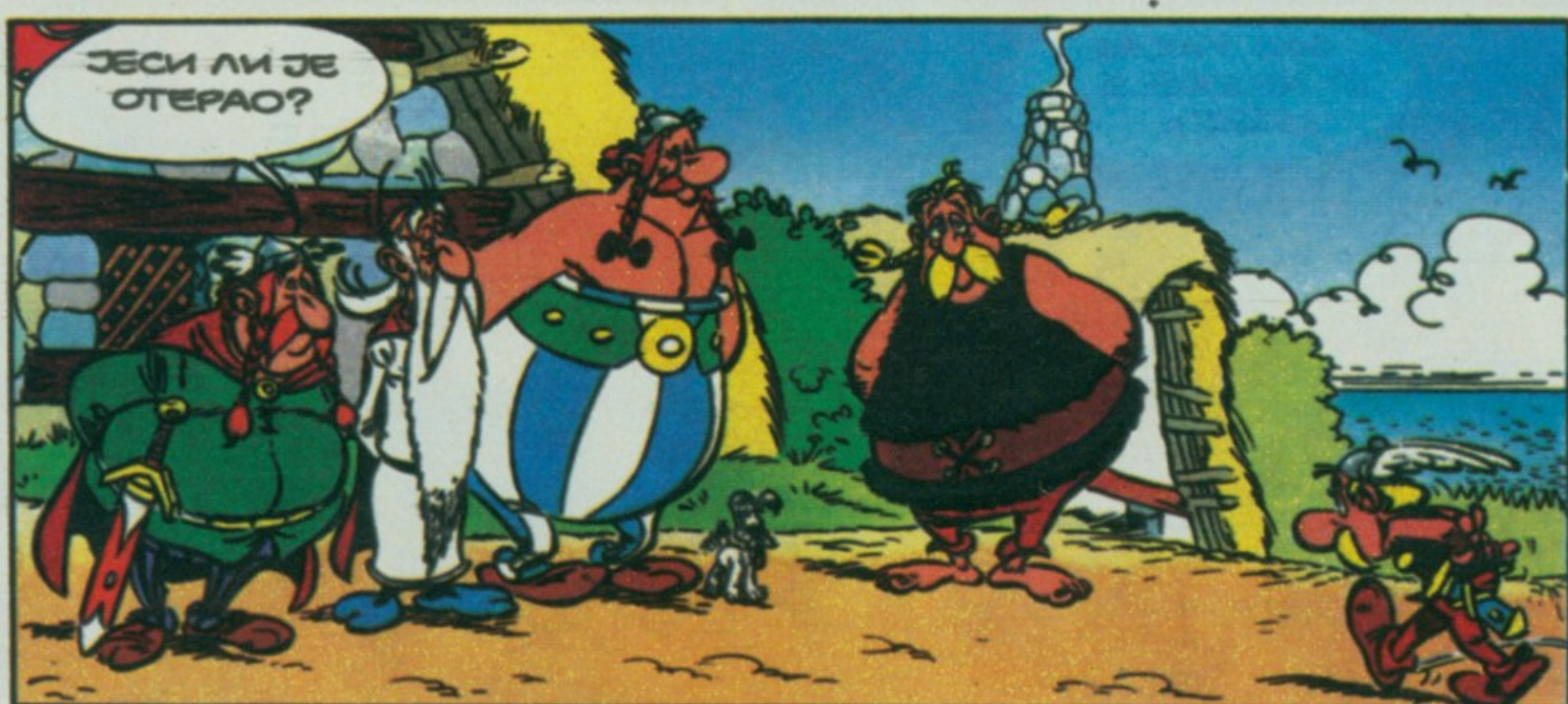

ЗА ТО ВРЕМЕ, У МИРУ
И ТИШИНИ ГАЛСКЕ
ШУМЕ...

ЈА СЌМ СЌМ
ВЕЧЕРАС...

НЕМУЗИКАЛ-
НИ СТВОРЕ!

...И НА ТИХОМ МОРУ
БЛИЗУ БРЕТАЊЕ...

У ОВИМ ВОДАМА
ИМА ЛУДИХ ГАЛА!
БУДИТЕ НА ОТПРЕЗУ!

'ИМСКИ
Б'ОД
П'АВО
П'ЕД НАМА!

РИМЉАНИ!
ОДЛИЧНО! БИМЕ
БОГАТОГ ПЛЕНА!
ХЕ, ХЕ!

ЦЕЗАР ЈЕ
РЕКАО ДА НЕ
ЖЕЛИ СВЕДО-
КЕ!

ТО НИЈЕ 'АЗЛОГ
ДА МИ'НИМ ГУСА'ИМА
'АЗБИЈЕТЕ Б'ОД!

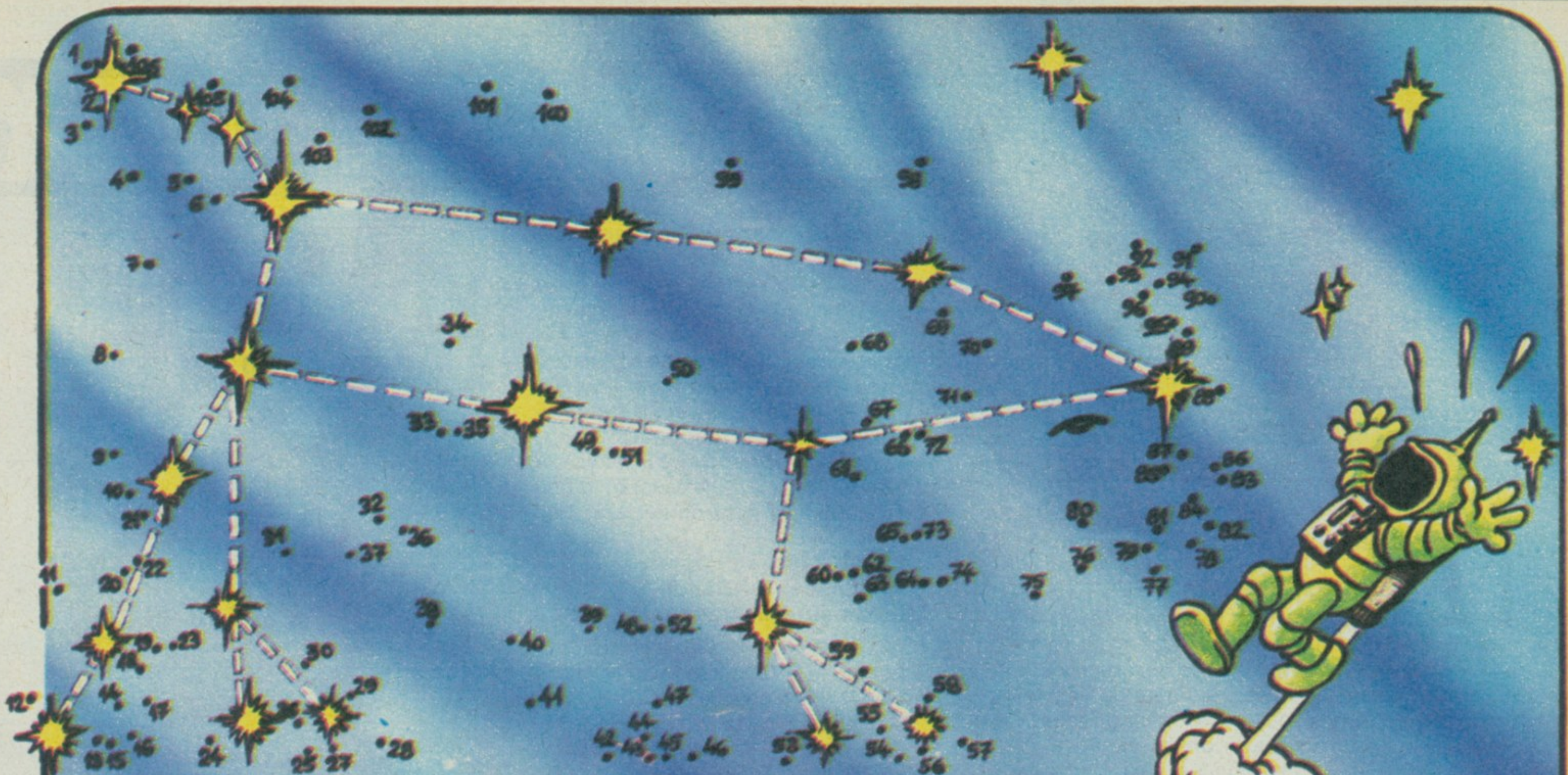
БЕЗОБРАЗЛУК!

ТЕШКО ЈЕ
БИТИ МОРЕ-
ПЛОВАК!

УМУКНИ,
ДОК ТЕ
НИСАМ
УДАВИО!

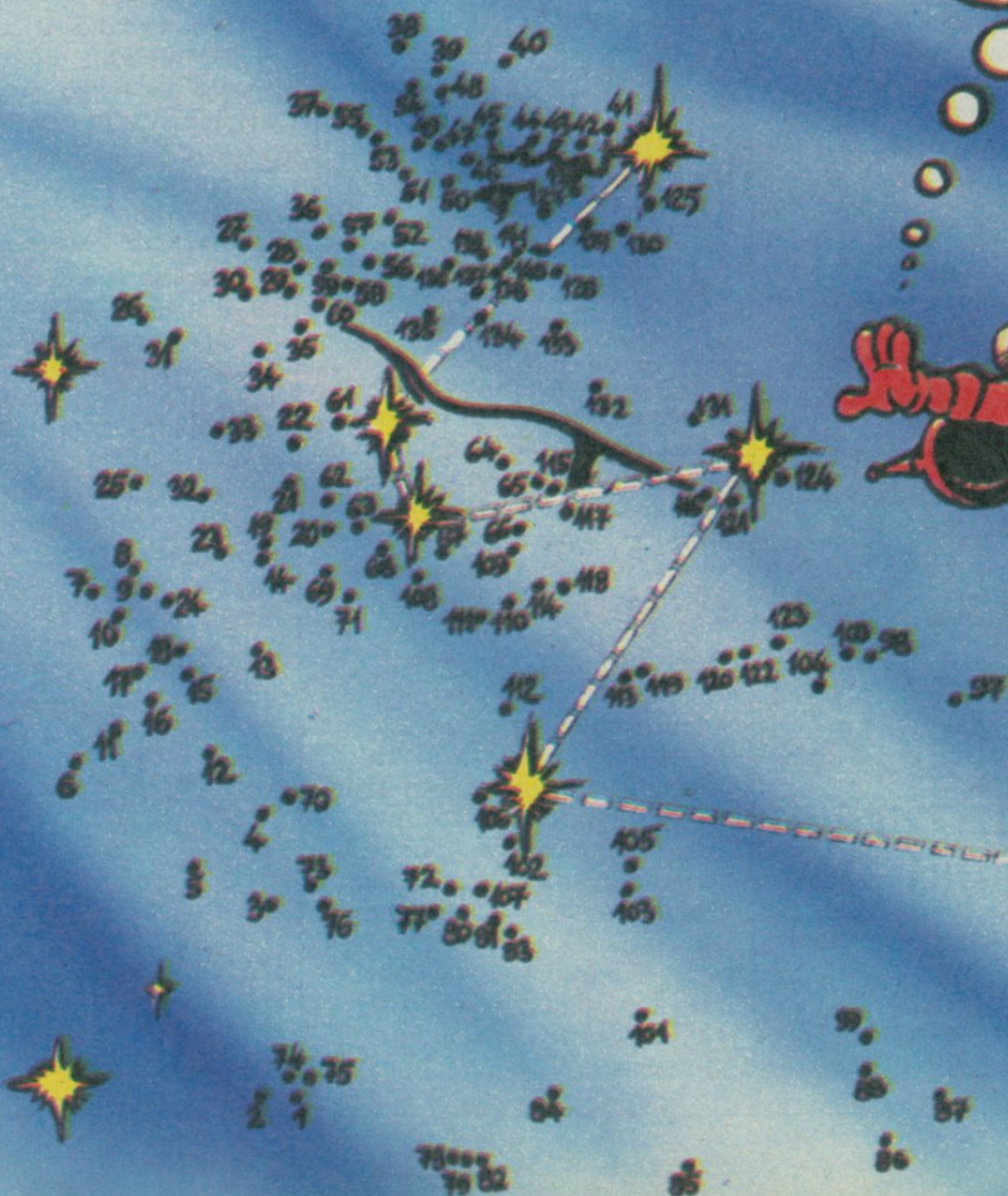
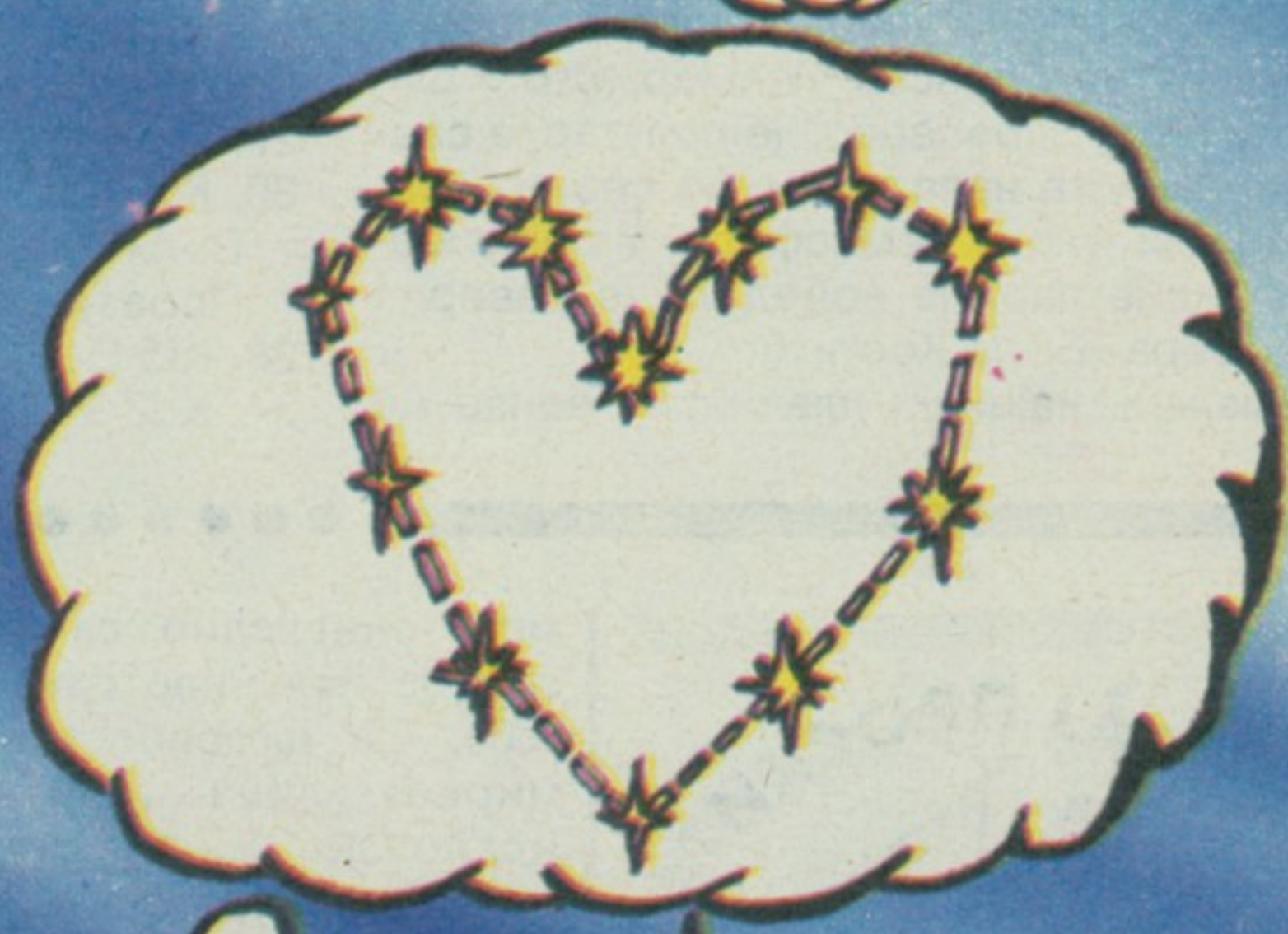

ОТКРИЈТЕ САЗВЕЖЋА

Звезде које видимо на небу астрономи су груписали у сазвежђа. Спојите редом тачке на горњем цртежу обележене од 1 до 106, а на доњем од 1 до 141 и сазнаћете о која је два сазвежђа овде реч.

Решење на странама Мале поште

НЕОБИЧНЕ ШАХ

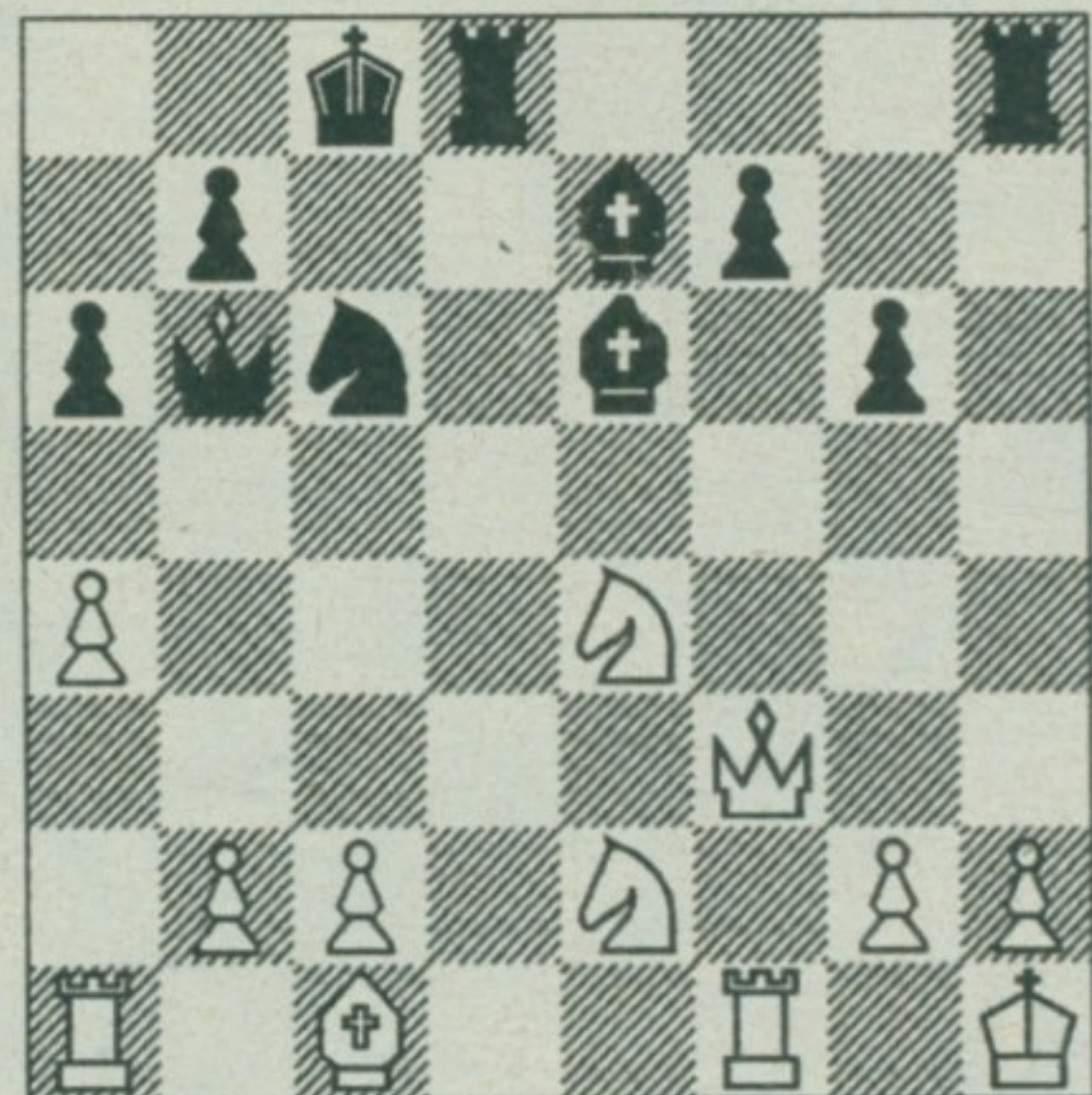
Земљи, ушли су у шаховску литературу. Тачније – Анапуна, један од његових врхова (преко 8.000 метара) где су маја 1985. године стигли планинари из Шпаније и тадашње Савезне Републике Немачке. У необичним метеоролошким условима, у царству снега и леда, нашла су се двојица шахиста који су имали шаховске гарнитуре па је шах у предању добродошао уморним планинарима. Ту партију су и записали из које се види да и на шаховској табли на Хималајима пуцају громови!

Сицилијанска одбрана Публивела – Венер (Шпанија) (СР Немачка)

1. e4 c5 2. Sf3 Sc6 3. d4 cd 4. Sd4 Sf6 5. Sc3 d6 6. Lc4 e6 7. 0-0 a6 8. a4 Dc7 9. Sde2 Le7 10. f4 Se4! 11. Se4 d5 12. Ld5 ed 13. Dd5 Le6 14. Dh5 Db6+ 15. Kh1 – 0-0-0 16. f5 g6 17. fg? hg 18. Df3 (види дијаграм) 18... Th2+! 19. Kh2 Th8+ 20. Kg3 Lh4+ 21. Kf4 g5+ 22. Sg5 Lg5+ 23. Kg3 (на 23. Kg5 следи Dc5+ 24. Kf4 De5 мат.) 23...lh4+ 24. Kf4 Dc5! 25. Dc3 Dg5+ 26. Ke4 (на 26. Kf3 следи Ld5 мат.) 26... Dg2+ 27. Df3 Lf5+! 28. Kd5 Td8+ 29. Kc4 Le6+ 30. Kc5 Le7+ 31. Kb6 Tb5!

Бели предаје.

Поруку црног је водила и ова варијанта:
28. Kf5 Dg6+ 29. Kf4 Dg5+ 30. Ke4 De5+ 31. Kd3 Td8+ itd.

Публивела
Позиција после 18. потеза белог.

У необичне шаховске партије спадају и оне везане за Аустралију. Велемајстор и екс-шампион света у шаху Михаил Таљ одиграо је у лето 1974. године симултану утакмицу, седећи у Москви, са осам партнера који су у то време били у далекој Аустралији. Било је два сата после поноћи када је Таљ, који се налазио у Централном шаховском клубу у Москви, отпочео игру, дакле, баш ка-

СМЕНА СТРАЖЕ – НА ГЛАВИ

У Лондону може да се купи мноштво сувенира, али међу туристима дуго су били најпопуларнији полицијски шлем и шарена фигурица краљевског гардисте у провидној футроли. А онда је дошао тренутак када је продаја стала. Трговци се, међутим, нису предали. Одмах после првих губитака пожурили су да модернизују понуду: уместо кациге то су сада шешири у облику лондонских знаменитости: Тауерска кула, Биг Бен, двоспратни аутобуси... И мада ови украси за главу нису јевтини, добро се продају.

Ових дана у групи туриста која је куповала ове сувенире примећен је и један центл-

мен, очигледно са Истока, који је пажљиво гледао око себе. Са његовог савршено мирног лица ништа није могло да се прочита, али упућени су ускоро утврдили да није у питању било ко већ лично фабрикант играчка са Тајвана господин Фи чија компанија и производи ове „оригиналне“ енглеске сувенире. Новинари су успели да сазнају и који ће бити његов следећи хит-сувенир: ускоро ће се у Лондону појавити „електронски шешири“ на којима ће се изводити чувена смена страже испред краљевског двора!

ПРОВЕРИТЕ ЈЕ ЛИ ТАЧНО

Ако је кажипрст нешто краћи од средњег прста, кажу резултати истраживања екипе с универзитета у Ајови, пред вама је суздржан чо-

век који није склон да се понаша покровитељски према другима. Али, по правилу, то је поуздани пријатељ.

Кратак кажипрст имају опрезни и несигурни људи, а врло кратак указује на дубоко сакривен комплекс ниже вредности. Супротно томе врло дуг кажипрст сведочи да је његов власник рођени вођа, врло самоуверен.

Кажипрст мало накривљен према средњем прсту припада скромном човеку коме, међутим, не недостаје ни самоувереност ни самопоштовање. (Врло противречна личност!) Кажипрст са ширим врхом говори о болешљивости, претераној осетљивости и склоности ка мистици. Четвртасти нокат знак је аналитичких способности власника и његове жеље да у свему што ради стигне до истине.

БОРМАН И ШТИРЛИЦ ЗАЈЕДНО?

Подаци које је недавно изнео Рајнхард Гелен, човек број 2 немачке обавештајне службе у Другом светском рату, изазвали су сензацију.

Генерал-мајор у пензији објавио је мемоаре у којима су наведене и неке запрепаштујуће чињенице. На пример, по његовим речима, још на почетку рата, адмирал Канарис, шеф Абвера, нацистичке војнообавештајне службе, посумњао је да најповерљивије информације „цуре“ из највишег војног врха. После дугог размишљања Канарис је дошао до закључка да је шпијун Мартин Борман, генерал СС-трупа, један од најближих Хитлерових сарадника.

ШАХОВСКЕ ПАРТИЈЕ

да су његови партнери у Аустралији завршили доручак. Симултанка је играна преко телекса и потрајала је до 11 часова пре подне. Резултат је био 5,5:2,5 за Таља.

У Аустралији је одигран и један турнир у „активном шаху“. У суштини, то је била да- лека претходница тих турнира који су у неколико протеклих година стекли велику популарност. (У „активном шаху“ време размишљања ограничено је за целу партију, па се турнир завршава за дан-два.)

А на једној плажи у близини Сиднеја

1978. одржан је необичан турнир – све време играчи су се налазили под водом! Сваки од учесника имао је на леђима бо- цу са кисеоником којег је било довољно само за један сат. Победио је Ворен Лу- ис, учествовало је укупно седам шахиста, а свака партија могла је, разуме се, због резерви кисеоника, да траје највише сат времена.

Постоји још један занимљив податак о игрању шаха под водом. Амерички спе- цијалиста за подводно пливање Џим Сти-

венс поставио је 1980. када је имао 28 го- дина, светски рекорд у дужини боравка под водом: 6 дана и 6 ноћи, односно 144 часа и 7 минута. На питање једног новина- ра какве утиске носи из тог света, Сти- венс, који се страсно занима за шах и ко- ји је боравак под водом искористио за шаховске анализе и играње наслепо, од- говорио је: „Црнима је врло тешко да се одбране како у шпанској партији, тако и у примљеном краљичином гамбиту“.

У Амстердаму је 1979. године одиграна једна шаховска минијатура. (То су партије које обично трају до 20 потеза мада се у новије време, због развоја шаховске тео- рије, тај број потеза продужава до 30.) Трајала је само 17 потеза, али њена драж није у томе. Њени актери били су шахисти Декен и Диркс, а отварање у њој је ређе – Игра даминог пешака. Ова партија за- памћена је по нечем другом. Наиме, у ча- су кад је завршена чини се да није много одмакла од почетка. Све фигуре налазиле су се на табли, с том разликом што је краљ црног био у матној мрежи. Диркс је много играо коњима, али уместо да онг са f6 смести на e4, он га је вратио на e8, онда га поставио на g7, опет погрешно. Његова позиција је личила на бакалницу пуну робе која није била правилно поре- ђана!

Декен – Диркс

1. d4 Sf6 2. e3 b6 3. Ld3 Lb7 4. Sf3 e6 5. Sbd2 d5 6. Se5 c5 7. c3 Ld6 8. f4 Sbd7 9. 0-0 Dc7 10. Df3 0-0 11. g4 Se8 12. Dh3 g6 13. Sdf3 Sdf6 14. Sg5 Sg7 15. Dh6 Tae8 16. Tf3 Te7 17. Th3. Црни предаје.

Славко В. Домазет

Илустровао: Растко Ђирић

Разлог: безгранична Бор- манова амбиција, сујета, ув- реде које је трпео од неких угледних личности Рајха, учиниле су своје – он се про- дао Москви.

Ова вест изазвала је, на- равно, велико занимање и међу совјетским новинари- ма. Према писању „Литера- турнаје газете“ од званичних личности совјетске обазеш- тајне службе затражено је да спроведу посебну истрагу у својим архивама. На жалост, на списку агената КГБ-а не- ма имена Мартина Бормана. Штета! Замислите какву би сјајну тројку чинили Штир- лиц-Милер-Борман?! (Али, онда би чувена серија „17 тренутака пролећа“, рађена по роману Јулијана Семјо- нова, морала да се снима из почетка).

А питање ко је, ако није Борман, откуцавао. Немце Русима засад остаје без одго- вора.

НЕ ДИРАЈ МЕ!

Ако волите цвеће и желите да оно лепо напредује, не ди- рајте га рукама. Истражива- чи Медицинског центра Станфордског универзитета открили су посебне „гене до- дира“ који коче раст биљке под утицајем додира људ-

ских руку. Научници само претпошављају да реакција биљака на додир може зави- сити од присуства калцијума у ћелијама људског организ- ма.

– Биљка не може да скочи и побегне од човека као жи- вотиња – каже биохемичар са Станфордског универзи-

тета Ценет Браам – и зато се сналази како зна и уме. А је- дино што она може да уради јесте да промени темпо рас- та. Приметили сте да се дрвеће на обали, изложено ветру и кишама, искриви и ниже је што је све последица стресних ситуација.

Зато – причајте им, то во- ле, али их не пипајте!

ХАЉИНА ЗА ДОРУЧАК

– Место уобичајене гарде- робе – сматра Пет Траут- ман, професор са универзи- тета Конектикат – заузеће временом нарочита машина за одевање: пре но што иза- ђете из куће, приђете јој и она прекрије ваше тело сло- јем материје која се, кад оч- врсне, претвара у лаку и удобну одећу.

Али, главни штос није у томе. Ова одећа ће моћи и да се једе јер ће убудуће, сматра професор, моћи да се прави од истог материјала од кога је и, међу Американ- цима тако омиљен, воћни ролат. Ова је посланица, и- стина, помало лепљива, али претпоставља научник, тех- нолозима неће бити тешко да напреве прихватљивији рецепт.

При том ће јестива одећа бити најразличитијих врста, предвиђена за сва годишња доба и сваку фризуру. Врло је привлачан, рецимо, жича- ни материјал који се после обилног ручка рашири на уг- роженим местима, а скупи се кад власник спласне.

Хит сезоне може постати одело од материјала између чијих се слојева налази теч-

ност. Она реагује на темпе- ратуру вашег тела и околине а успут и стално мења боју.

ОКО СИЦИЛИЈЕ

Обично се сматра да се око Сицилије налази Средо- земно море. Ни говора! Си- цилија је већ дуже уместо зе- лено плавим прозирним во- дама окружена празном пластичном амбалажом од млека, пива и других произ- вода. Загађење мора добило је такве размере да су локал- не власти забраниле да се на острву продаје било која на- мирница, а и сви други про- изводи који су упаковани у пластику.

Изузетак је направљен са- мо за лекове.

В. М.

Илустровао: Зоран Петковић Петко

ДОДИР НОСТАЛГИЈЕ

Ерик Клептон је ипак успео да наговори Џорџ Харисона да заједно крену на турнеју по Јапану. Слика је направљена на његовом успешном двоипочасовном концерту у Јокахами и то у тренутку када су публици представљали Тесу Најлс, певачицу која им је помагала током наступа.

Џорџ Харисон се, иначе, последњи пут појавио на турнеји 1974. године. Током концерта, на коме га је пратио Клептон, Харисон је одсвирао серију носталгичних хитова забележених на албумима „Битлса“. Ту су се нашле песме „Roll Over Beethoven“, „While My Guitar Gently We-

eps“, „Something“ и друге. Заинимљиво је да чак ни на биснису извели Клептонову најпознатију песму „Layla“ по-

свећену Харисоновој бившој жени Пети Бојд. Иначе, концерт је привукао пуно публике тако да је укупна зарада 17

милиона долара а цео наступ је снимљен. Не зна се да ли ће доћи до објављивања овог видео материјала.

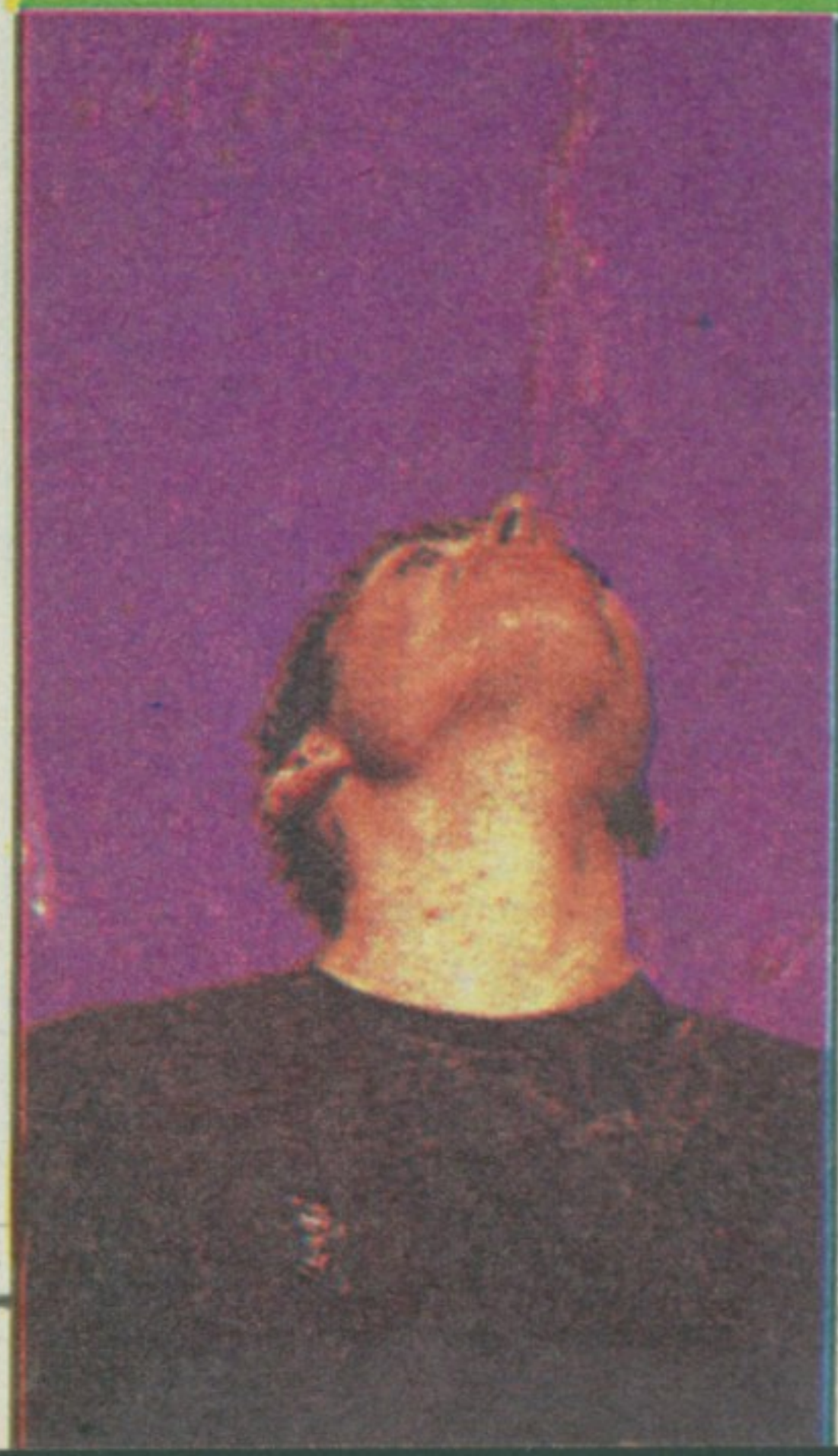
ШОК ЗА СИСТЕМ

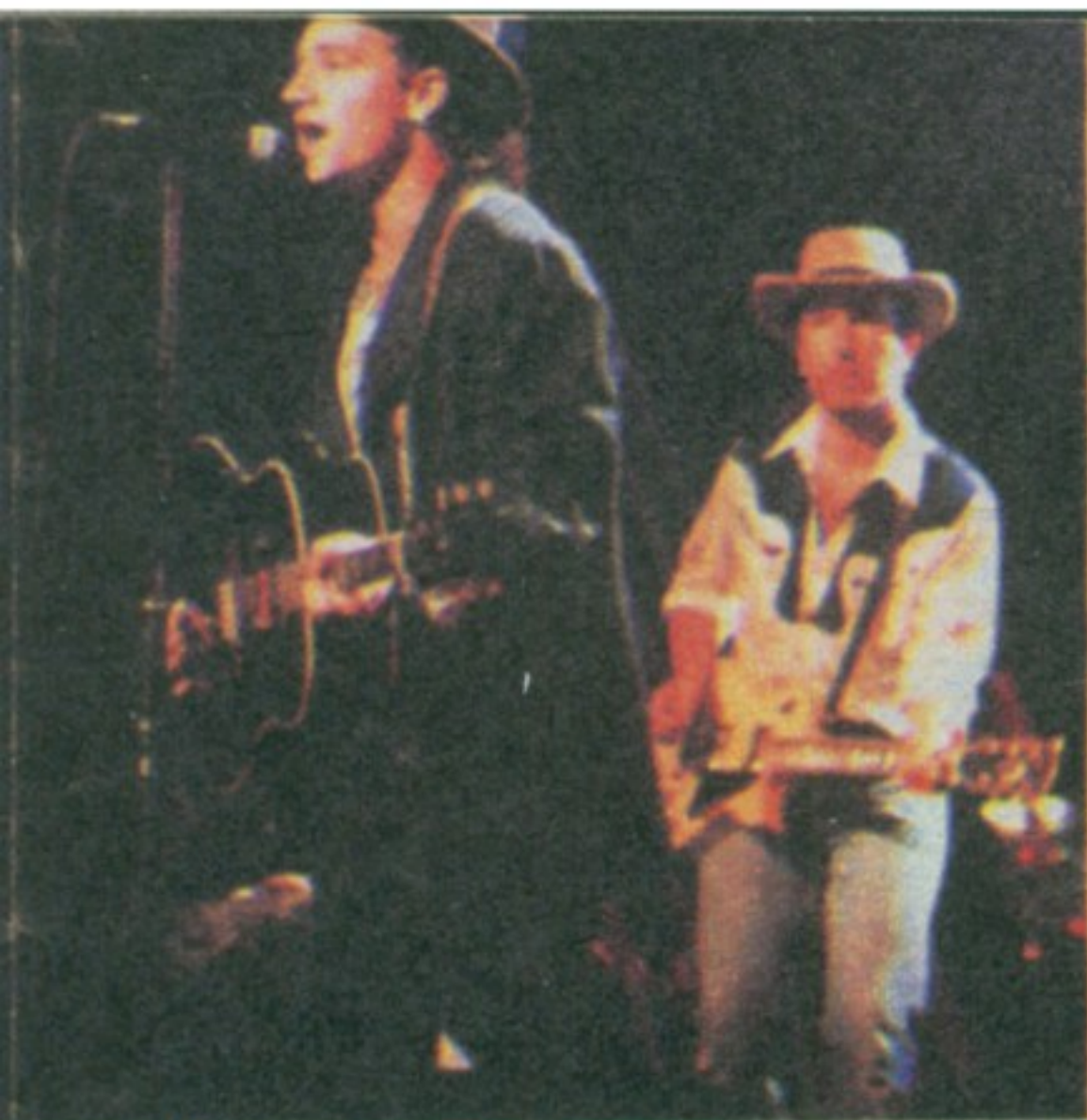
После много нагађања најзад се сазнало ко је нови гитариста групе „Guns N' Roses“ који је дошао на место њиховог бившег члана Изија Стредлина. На концерту у америчкој држави Масачусетс крајем прошле године уместо Дејва Навара из групе „Jane's Addiction“, како је најављивано, на бини се појавио мало познати Гилби Кларк, до сада члан лосанђелеског састава „Kill For Thrills“. Музички планови Изија Стредлина нису познати а поводом његовог одласка из групе певач Ексл Роуз је рекао: „Петнаест година били смо заједно и то што је напустио групу прави је шок за мој систем.“

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Већина бубњара воли да на крају концерта баци палице у публику. Наш бубњар је другачији. Он спусти палице крај бубњева а у публику баци себе.“

Рејмонд Мекгинли (Teenage Fanclub)

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ МУВА

Није тајна да звезде падају с
неба

Није тајна да је наш свет
ноћас у тамн

Кажу, месец понекад
замрачи сунце
Знаш, не видим те када она
ушета у собу

Није тајна да је пријатељ
онај који ти пружи помоћ

Није тајна да лажљивац
никоме не верује

Кажу тајна је оно што
друго ме повериш
И зато ти кажем... дете

Човек би просио
Човек би пузао

Због чисте љубави
Као мува на зиду

Није то тајна уопште

Љубави, ми сијамо као
Запаљена звезда
ми падамо са
неба... ноћас

Није тајна да савест понекад
наноси бол.

Није тајна да амбиција
гризе нокте успеха

Сваки уметник је људождер,
сваки песник лопов
Они убијају инспирацију и
певају о својој несрећи

Човек ће устати
Човек ће пасти

Из чисте љубави
Као мува на зиду

Није то тајна уопште

Љубави, ми сијамо као
запаљена звезда
ми падамо са
неба... ноћас

Није тајна да звезде падају с
неба

Свемир експлодира због
лажи једног човека

Пази, морам да идем
Бежим од промене

Постоји много тога
Што бих променио да могу

"THE FLY"

It's no secret that the stars are
falling from the sky
It's no secret that our world is
in the darkness tonight
They say the sun is sometimes
eclipsed by a moon
Y'know I don't see you when
she walks in the room

It's no secret that a friend is
someone who lets you help
It's no secret that a liar won't
believe anyone else
They say a secret is something
you tell one other person
So I'm telling you... child

A man will beg
A man will cowl
On the sheer face of love
Like a fly on the wall
It's no secret at all

Love, we shine like a
Burning star
We're falling from
The sky... tonight

It's no secret that a conscience
can sometimes be a pest
It's no secret that ambition
bites the nails of success
Every artist is a cannibal,
every poet is a thief
All kill their inspiration and
sing about the grief

A man will rise
A man will fall
From the sheer face of love
Like a fly from a wall
It's no secret at all

Love, we shine like a
Burning star
We're falling from
The sky... tonight

It's no secret that the stars are
falling from the sky
The universe exploding 'cosa
one man's lie

Look I gotta go
I'm running outta shange
There's a lot of things
If I could I'd rearrange

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

"Little Village" (Мало село) није неки особито оригиналан назив за групу, али очигледно пуно значи гитаристи Џону Хајату (на слици трећи слева). Он је одлучио да са Рејем Кудером, Ником Лоуом и Џимом Келтнером оснује групу под тим називом, али када су почели заједнички да раде, открили су да већ постоји група која се тако зове. Затим су сели, размислили и нашли ново име "Moula La Banda". У саставу: две гитаре, бас и бубњеви кренули су са свиркама и онда се још једанпут предомислили око имена. "Little Village" им се ипак највише допало па су ангажовали своје адвокате да наговоре мало познате колеге да се одрекну тог имена у њихову корист. Због такве неодлучности њихова прва плоча касни и још се тачно не зна када ће изаћи.

Мода повратка на сцену "закачила" је и чувени трио "Emerson Lake & Palmer" који су били врло популарни у првој половини седамдесетих година. Иако су последњи концерт одсвирали још 1979. године, тврде како се никада нису заиста распали. Сада су потписали уговор са дискографском кућом и најављују албум на коме ће бити песме које је Лејк написао а Емерсон ће их зачинити својом виртоузношћом (и вероватно опет досадном) свирком на свим врстама клавијатура.

РОК ПОМОЋ

Дупли албум "Red Hot & Blue" на коме су звезде рок музике обрадиле песме Кола Портера објављен је 1990. године с намером да се сва зарада употреби у хуманитарне сврхе. До 1. децембра прошле године плоча је остварила добит од 352.000 фунти само у Енглеској. Мањим делом тог новца финансиран је "Red Hot & Dance" концерт на коме су се појавили Лиза Стенсфилд, Seal, Young Disciples и други и који је такође организован у добротворне сврхе. Највећи део зараде биће остварен кроз продају ауторских права за телевизијско емитовање снимка концерта.

Сав приход, 334.000 фунти, од продаје свог сингла "Sacrifice" Елтон Џон је распоредио на четири хуманитарне организације које се боре против сиде, а осим тога намерава да на аукцији прода свој концертни клавир и своју чувену колекцију плоча па да и тај новац приложи хуманитарним фондовима.

„ЛУДИ МОНАХ“ КОМЕ НИ ОТРОВ НИ МЕТАК НИСУ МОГЛИ НИШТА

ЈА САМ УБИО

РАСПУЋИНА

Мртац је лежао у локви крви на месту где смо га и оставили. И баш када сам хтео да се окренем и одем, видео сам како му леви па десни капак подрхтава и отварају се очи. „Леш“ је скочио на ноге и бацио се на мене

Док сам у приземљу своје палате Јусупов у Санкт Петербургу излазио у сусрет огромном братом човеку продорних очију који је, по договору, дошао да ме посети, с горњег спрата одјекивала је живахна музика.

Ноћ је била мастиљава и ледена, али је у салону, где сам увео госта, пријатно горела ватра у гранитном камину бацајући варнице. На столу се пушио самовар а око њега тањирити с колачима – и у сваком од њих снажна доза ужасног отрова калијумцијанида у праху.

На околним сточићима, госту надхват руке, у боцама и чашама цаклило се најфиније вино. У готово свакој чаши, као и у боци, налазило се калијумцијанида у количинама које би убиле чету људи. Сцена је била намештена за ликовирање мога госта озлоглашеног монаха Распућина.

– Шта је ово? – питао је он чим је чуо музику са спрата.

– Моја жена има друштво, ускоро ће се разићи – одговорио сам лежерно.

Сат је откуцао поноћ 16. децембра 1916. године.

За цара и отаџбину

Месецима сам, са четворицом блиских пријатеља, ковао заверу против овог необичног човека који је имао огроман негативан утицај на нашу царицу Александру, родом Немицу, и, преко ње, и на цара Николу II Романова

па, према томе, и на судбину целе Русије.

Григориј Јефимович Распућин имао је четрдесет четири године и био полуписмени сељак, син коњокрадице, развратник и монах мистичне секте блиске ревивализму.

Али, имао је и неки урођени магнетизам и, наводно, моћ да одржи у животу царевића Алексеја, јединог царевог сина и престолонаследника оболелог од опаке хемофилије – наследног спорог или никаквог згрушавања крви од чега је и при најбезазленијој посекотини могао да искрвари до смрти.

Сујеверну царицу, која је бдела над јединим сином, Распућин је мотао око малог прста и, практично, владао Русијом. Сад, када је беснео Први светски рат и наше, рђаво вођене снаге, повлачиле се пред Немцима дуж читавог фронта, Распућин је шуровао с Немцима имајући у рукама најповерљивије извештаје пошто цар ништа није могао да му одбије.

Мој отац, који је био губернатор Москве, оштро се побунио и смењен је с положаја. Неки племићи, најближи царици и цару, покушавали су да им отворе очи. Они су све оптужбе против Распућина одбијали истим речима: „Све су то измишљотине и клевете. Свети људи, а Гриша је прави светац, одувек су били метажи и клевета!“

Постало је јасно да се „светог човека“ можемо ратосиљати једино ако га смакнемо. За цара и отаџбину.

Био је неуништив

И сада је куцнуо тај час. Ја сам га позвао у своју брижљиво припремљену кућу под

изговором да ћу му испунити давну жељу да упозна моју жену принцезу Ирину, цареву нећаку и лепотицу на гласу.

А Ирина се, у ствари, налазила на Криму далеко од Санкт Петербурга. Гласови који су се чули са спрата припадали су мојим пријатељима завереницима. То су били: велики кнез Димитриј, царев нећак, Владимир Пуришкевич, члан Думе (Руског парламента), капетан Сукхотин и Пољак др Станислав Лазоверт, војни лекар.

Распућин је скинуо бунду и шубару и погледом прешао по просторији. Имао је скупочену свилену рубашку извезену цветовима сунцокрета и сомотске панталоне увучене у сјајне црне кожне чизме. Никада раније нисам га видео тако чистог и уредног.

Понудио сам га вином. Одбио је. Није хтео ни шољу чаја. Ћаскали смо о заједничким познаницима. Поменуо је неколико насртаја на свој живот. Али, Бог је увек кажњавао такве завере. „Пропаст ће стићи сваког ко на мене подигне и прст!“, изговорио је пророчанским гласом.

Од тих речи почело је да ми звони у глави. Да ли је могуће, питао сам се, да овај човек, Распућин, заиста има тајанствену моћ коју су му приписивали? Знао сам да је био тако рећи неуништив.

Једне ноћи петорица су покушала да га убију из пишто-

ља и сви су промашили. Мишићави монах зграбио је двојицу завереника, треснуо их главом о главу и једног на месту убио а другог тешко оследио. Други пут му је нека проститутка двапут зарила нож дубоко у груди наневши му повреде од којих би сваки обичан човек умро. Распућин није.

Отров у сласт

Ето, о томе сам размишљао док сам слушао Распућина како се хвалише својим

утицајем на двору. Цара и царицу звао је „тата и мама“. Ја се с њима много не цифрам, рекао ми је. „Ако ме одмах не послушају, само треснем песницом о сто. Ускоро ћу наредити да распусте Думу и све њене чланове најуре на фронт!“

Најзад је затражио шољу чаја. Док сам га сипао из савовара, нехајно сам му пружио тацну с колачима. У сваком од њих било је цијанида да неколико људи сместа усмрти. Бар тако је говорио доктор Лазоверт док смо га посматрали како у њих издашно сипа сићушне кристале овог отрова.

А сада сам гледао како Распућин у сласт жваће и прождире колаче један за другим. Онда је са уживањем искапио две чаше мадере, такође пуне отрова. Израз лица

није му се мењао само је двапут додирнуо гушу као да му је тешко при гутању.

„То мене голица грло, а мадера ти је одлична, сипај ми још“. Додао сам му још једну пуну чашу, али цијанид просто није деловао. Био сам и запрепашћен и уплашен.

Онда је приметио моју гитару. „Свирај ми нешто“, рекао је. Мало сам се нећкао а онда почео да свирам и певам тужну руску песму коју је Распућин пажљиво слушао. Најзад му је глава пала на груди а очи се затвориле.

Да ли му је, коначно, дошао крај? Чим сам завршио песму, он је отворио очи и затражио да свирам још нешто. Очигледно се добро забављао и није имао намеру да

се Распућин подижући главу. — Вероватно одлази неко од жениних гостију, идем да видим, одвратио сам и изишао из салона.

Дијагноза: мртав је!

Горе су ме Димитриј, Пуричкевич, Сукхотин и Лазоверт обасули питањима. „Отров не делује!“ изјавио сам утучено. „Немогуће! Дозе су огромне!“, узвикнуо је велики кнез Димитриј. Остали су захтевали да сви сиђемо и удавимо Распућина. Једва сам их убедио да га препусте мени. Узео сам револвер.

Распућин је тешко дисао оборене главе. Отров је, најзад, почео да делује, одушевљен сам се у себи. У том ис-

вио је дијагнозу доктор Лазоверт.

Изишли смо из салона, закључали врата и попели се на спрат где смо се поново заклели да ћемо ћутати о овоме што смо урадили. Срца су нам била пуна јер смо Русију и династију Романов спасли пропасти.

Према нашем плану Димитриј и др Лазоверт ће се правити као да пијаног Распућина воде кући за случај да га је пратила тајна полиција. Сукхотин ће изигравати Распућина у његовој бунди и шубари. Затим ће се вратити у палату и, заједно са мном и Пуричкевичем, ратосиљати се леша.

С моста у Неву

Чим су они отишли, осетио сам неизрециву потребу да завршим у салон у приземљу. Распућин је лежао у локви крви на месту где смо га и оставили. Покушао сам да му направим било. Није се осећао.

И тек када сам помислио да се окренем и изиђем, видео сам како му леви па десни кајак подрхтава и отварају се очи. „Леш“ је скочио на ноге а из уста му је текла пена.

Дивља рика одјекнула је засвојеним просторијама палате. Распућин се бацио на мене и у рамена ми зарио прсте као челичне канџе. Очи су му искакале из дупљи, крв шикљала на све стране. Осетио сам неописив ужас, али нисам измакнуо.

Када сам га се отресао, поново се срушио на леђа борећи се за ваздух и чврсто држећи еполету отргнуту с мига копорана. Полетео сам на спрат по Пуричкевича, јединог који је са мном остао у палати. „Брзо доле, још је жив!“ завапио сам.

Затекли смо Распућина како, бауљајући, излази кроз врата у предњу башту. Пуричкевич му је пришао и у њега испалио два хица. Распућин је, као да се ништа није десило, наставио да бауља преко баште. Ја сам испалио два хица.

Распућин се занео и пао. Пришао сам, с револвером на готовс, хрпи снега крај које се срушио. Овога пута као да је заиста био мртав.

У том часу угледао сам полицајца како кроз мрак трчи према вратима моје баште. Чуо је пуцње и желео да зна шта се то догађа. Објаснио сам му да смо имали малу теревенку и да је један од пијаних гостију пуцао у ваздух да би се забавио. Тако сам га скинуо с врата.

Када су се Димитриј, Сукхотин и др Лазоверт вратили,

том часу он је лагано подигао главу и рекао: „Дај ми још чашу вина“. Искапио је у једном гутању.

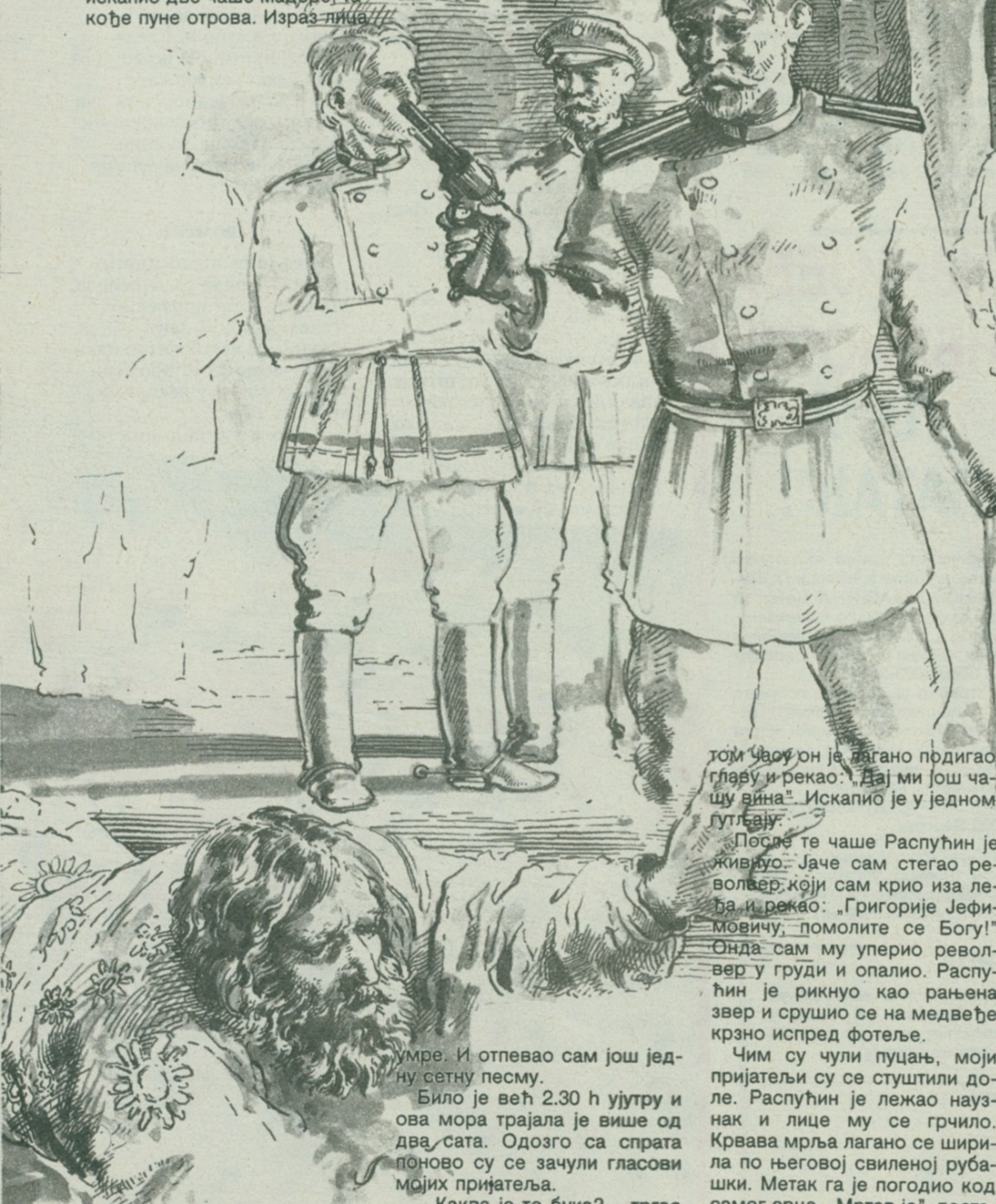
После те чаше Распућин је живнуо. Јаче сам стегао револвер који сам крио иза леђа и рекао: „Григорије Јефимовичу, помолите се Богу!“ Онда сам му уперио револвер у груди и опалио. Распућин је рикнуо као рањена звер и срушио се на медвеђе крзно испред фотеле.

Чим су чули пуцањ, моји пријатељи су се ступили доле. Распућин је лежао науз-нак и лице му се грчило. Крвава мрља лагано се ширила по његовој свиленој рубашки. Метак га је погодио код самог срца. „Мртав је“, поста-

умре. И отпевао сам још једну сетну песму.

Било је већ 2.30 h ујутру и ова мора трајала је више од два сата. Одозго са спрата поново су се зачули гласови мојих пријатеља.

— Каква је то бука? — тргао

умотали смо леш у дебело платно, увукли га у затворену кочију и с моста бацили у ледену Неву.

Осуђени на изгнанство

Већ ујутру вест о Распутином убиству рашчула се по целом Санкт Петербургу. Како је полицајац чуо пуцњаву из моје баште, сумња је, природно, пала на мене. Испитивали су ме, али сам, како смо се и заклели над Светим писмом, понављао како немам појма о чему се ради.

Распутиново тело нађено је неколико дана касније у пукотини леда којим је Нева била окована.

Талас одушевљења захватио је Русију. Новине су писале о новој будућности земље. Потпуни незнанци љубили су се на улици честитајући једни другима на смрти „светог оца“ злотвора.

Али, Распутинове присталице захтевале су освету. Царица Александра, убеђена да смо велики кнез Димитриј и ја главе завере, тражила је да будемо сместа стрељани. Пресуда је одложена до ца-

ревог повратка с фронта. Наш цар Николај II Романов осудио је Димитрија на прогон у Персију а мене на наше породично имање Ракитноје.

Нисам дуго боравио у изгнанству. Марта 1917. (сви датуми у тексту су по старом календару) избила је револуција и цар је три дана касније абдицирао. И привремена влада на челу с Керенским убрзо је пала а власт је прешла у руке болшевика и Лењина.

На стотине племића похватали су и поубијали. Неки, међу њима и ја и моја жена принцеза Ирина, спасли су се бекством у Европу. Цар, царица и њихово петоро деце ухапшени су у лето 1918. и касније у изгнанству побијени.

Режим за чију смо добробит убили Распутина завршио се у пепелу и крви.

Феликс Јусупов

Принц Феликс Јусупов и његова супруга Ирина живели су после пада Руског царства у Паризу где је ово и написано. Умрли су у емиграцији.

во шта је био његов посао: устајао је у пет сати у хладно тамно јутро и прао лице топлем водом, ако је грејач радио, и хладном ако није радио. Пажљиво се бријао разговарајући са супругом која је била у кухињи и спремала шунку с јајима, палачинке или било шта друго. Око шест сати возио се сам на посао, паркирао кола у великом дворишту где су сви људи паркирали. Сунце је излазило. Боје неба биле су наранџаста и плава, и љубичаста, понекад врло црвена, понекад жута или прозрачна боја воде преко белог камена. Неких јутара могао је да види свој дах у ваздуху, неких није.

Док је сунце још излазило, куцнуо је песницом у бок зеленог камиона. Његов возач, смејући се и говорећи „здрavo“, попео би се са друге стране камиона и они би се извезли у велики град и ишли низ улице све док не дођу на место где би почињали да раде.

Понекад, на путу, стали би и свратили на кафу а онда наставили носећи у себи њену врелину. И онда би почињали посао, што је значило да је он искакао испред сваке куће, подизао канте за ђубре, доносио их назад, скидао им поклопце и ударао их о ивицу рама услед чега су коре ол-

поморанци и диња и талог од кафе испадали и ударали по дну и почињали да пуне празан камион.

Увек је било костију од меса и рибљих глава, и комада зеленог лука, и бајатог целера. Ако је ђубре било ново, није било тако лоше; али, ако је било врло старо, јесте. Није био сигуран да ли воли посао или не, али то је био посао и он га је добро радио; у неким приликама много је о њему причао, а понекад није могао ни да мисли.

Неких дана посао је био диван, због тога што је рано напољу и ваздух је хладан и свеж, док се посао не одужи, сунце угреје и ђубре почне да испарава. Али, углавном је то био посао довољан да га запосли и смири. Гледао је у куће, пречицом ишао кроз травњаке и видео како свако живи. Једном или два пута месечно изненадио би се када открије да воли посао и да је то најфинији посао на свету.

Промена

Тако је то ишло много година. А онда се, изненада, посао за њега променио. У једном једином дану. Касније се често питао како посао може да се промени толико много у неколико кратких сати.

Ушао је у стан и није

ДИЗНИЈЕВА БИБЛИОТЕКА „ПАЈА ПАТАК“!

Библиотека излази из штампе почетком марта и читаоци ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА моћи ће први да је добију, по специјалној цени од 1.000,00 динара, уколико одмах изврше уплату на жиро рачун: 60803-603-24945.

Потребно је да читко испуните белу, поштанску уплатницу, извршите уплату у најближој пошти и пошаљете нам пети примерак уплатнице, заједно са нашом наруџбеницом, на адресу:

ИП ЗЕБРА, Дунавски кеј 11, 11000 Београд.

Књиге испоручујемо два дана након пријема уплатнице. Унапред захваљујемо на поверењу.

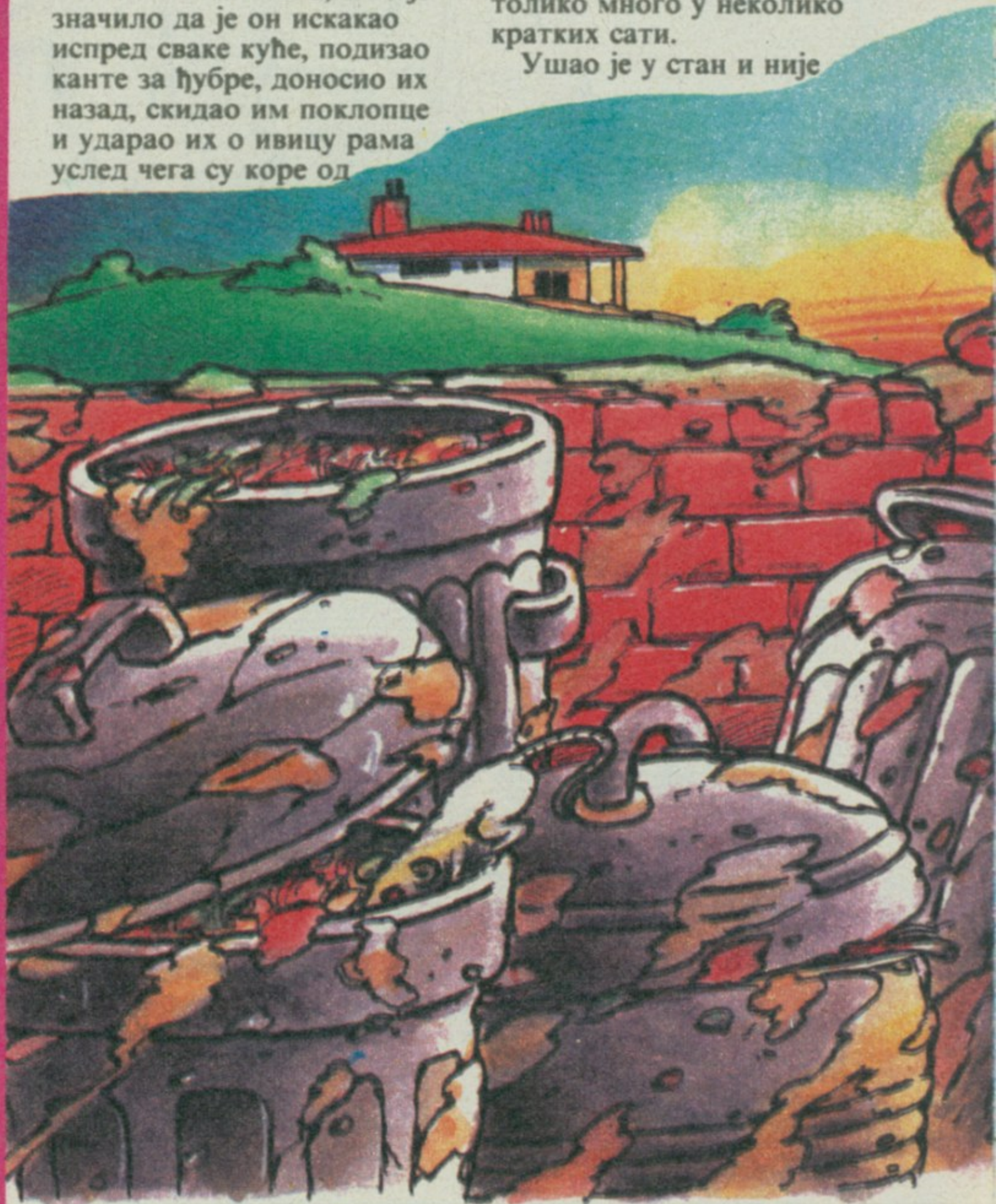
КОЛЕКТИВ ИП „ЗЕБРА“

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем и уплаћујем на ваш жиро-рачун (60803-603-24945, ИП ЗЕБРА, Београд, Дунавски кеј 11) вашу библиотеку „ПАЈА ПАТАК“ по претплатној цени од 1.000,00 дин. Молим вас да ми књиге пошаљете на адресу:

(име и презиме)

(адреса и телефон)

ЋУБРЕТАР

Уређује
др Јоран Живковић

видео своју жену нити јој је чуо глас. Али, она је била ту. Дошао је до столице и допустио јој да стоји подаље од њега, да га посматра док је додиривао столицу и седао у њу без речи. Седео је дуго времена.

– Шта не ваља? – коначно се њен глас пробио до њега. Мора да је то рекла три или четири пута.

– Не ваља? – он погледа жену. Да то је била његова супруга, то је био неко кога је познавао, ово је био њихов стан са високим плафонима и похабаним тапетима.

– Нешто се данас догодило на послу – рече. Чекала је.

– Десио се нешто на мом камиону за ђубре. –

Језик му се суво кретао кроз уста, очи су му стискале поглед док не постаде све тама, без икакве светлости било које врсте. Осећао се као да је устао усред ноћи и стоји сам у соби. – Мислим да ћу напустити посао. Покушај да схватиш.

– Схватим! врисну. – Ту нема помоћи. Ово је најчуднија проклета ствар која ми се догодила у мом проклетом животу.

Отворио је очи и седео, осећао је да су му руке хладне када је протрљао прсте. – Ствар која се догодила је чудна.

– Па немој само да седиш ту!

Узе парче новина из џепа кожне јакне. – Ово су данашње новине – рече. –

„Лос Анђелес тајмс“, Билтен цивилне одбране. Каже да купују радио за наше камионе за ђубре.

– Шта има лоше у мало музике?

– Нема музике. Ти не разумеш. Нема музике.

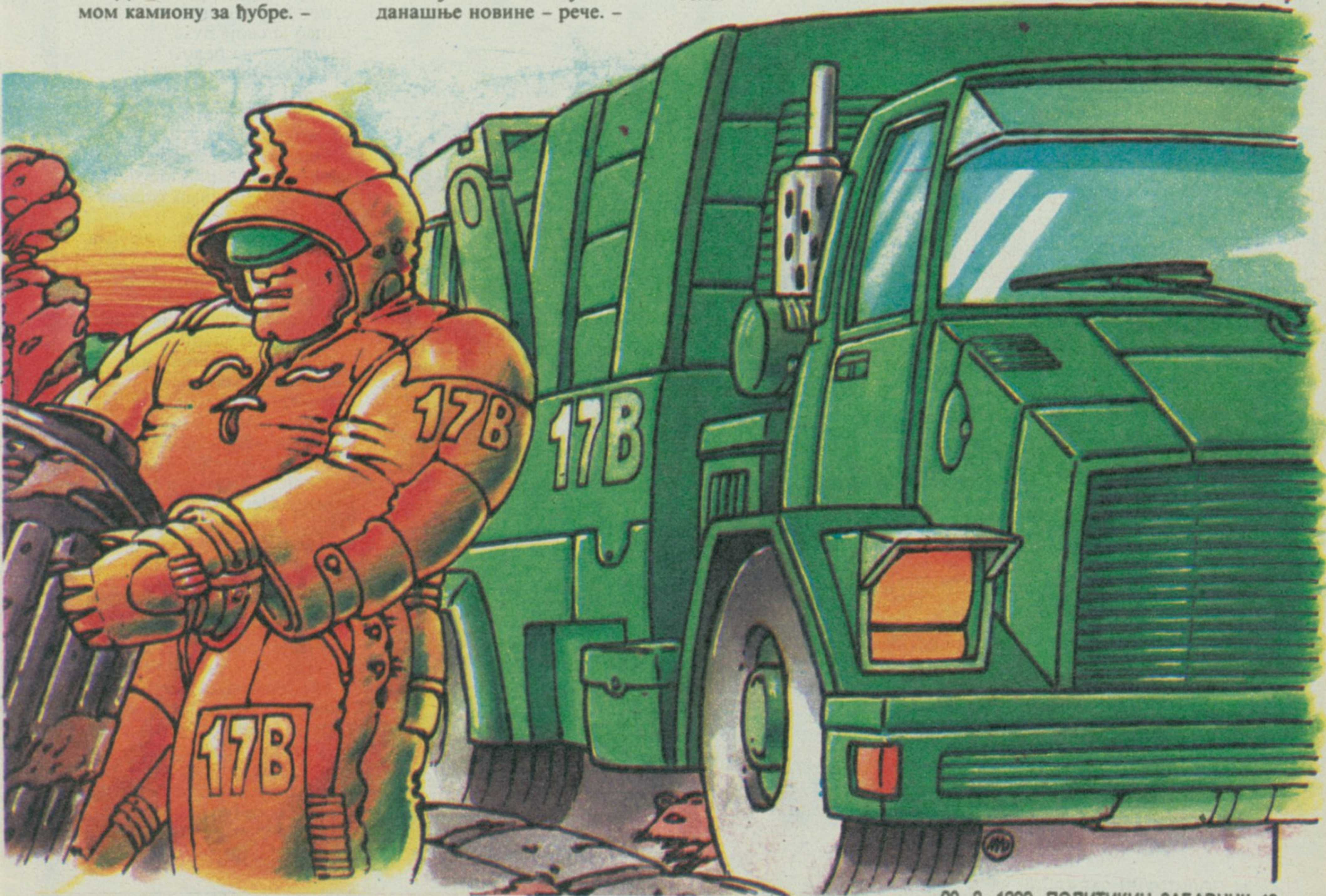
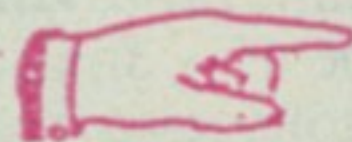
Отворио је грубу руку и нацртао ноктом, лагано покушавајући да све смести ту, да и он и она могу да виде. – У овом чланку градоначелник каже да ће ставити отпремне и пријемне апарате на сваки камион за ђубре у граду. – Буљио је у руку. – Пошто атомске бомбе походе наш град, обратиће нам се преко радија. Наши камиони за ђубре ићи ће да сакупљају тела.

– Па, то звучи практично. Када...

– Камиони за ђубре – рече – излазе и иду да сакупљају тела.

– Тела се не могу остављати наоколо, зар не? Морају се узети и...

Његова жена полако затвори уста и трепну, само једном, такође врло полако. Он је посматрао тај спори трептај њених очију. Тада, са окретом њеног тела, као да се неко други окреће за њу, отишла је до столице, застала, размишљала како то да учини, села врло право и укочено. Није рекла ништа.

Слушао је како му куца ручни сат, али, само са половичном пажњом.

На крају, она се насмеја.

– Они су се шалили!

Он заврте главом. Осетио је како му се глава кретала слева надесно и здесна улево, споро, као што се све остало догађало.

– Не. Данас су ставили пријемник у мој камион. Рекли су, на знак узбуне, ако сте на послу, ђубре избаците било где. Када јавимо преко радија, долази и вуци тела.

Морам да мислим

Нека вода је гласно кључала у кухињи. Пустила је да кључа око пет секунди а онда ухватила наслон столице једном руком, устала, кренула према вратима и изашла. Звук кључања престаде. Стајала је у вратима а онда се вратила на место где је он још мирно седео, без покрета, главе у истом положају.

– Све је то прецизан план. Имају водове, воднике, капетане, капларе, све – рече. – Знамо чак и где да донесемо тела.

– Значи, о томе си размишљао целог дана – рече она. – Целог дана, од јутрос. Мислио сам: можда сада не желим више да будем ђубретар. Обично смо се Том и ја забављали неком врстом игре. Тако мора да се ради. Ђубре је лоше. Али, ако радиш с њим, можеш да играш игру. Том и ја смо тако чинили. Посматрали смо ђубре које су људи бацали. Видели смо којој класи припадају. Кости у богатим кућама, салата и коре од поморанџи у сиромашним. Наравно да је ово блесаво, али човек мора да ради овај посао што је могуће боље. У камиону си, на неки начин, свој газда. Устајеш рано ујутру, то је посао на отвореном, гледаш како сунце излази, како град устаје и то није уопште лоше. Али сада, данас, изненада, то више није посао за мене.

Његова жена поче да говори брзо. Поменула је много ствари, а о још више је говорила. Али, пре него што је отишла предалеко

он је нежно пресекао њен говор.

– Знам, знам, деца и школа, наша кола, знам – рече. – И рачуни, и новац, и кредит. Али шта је са фармом коју нам је тата оставио? Зашто се не преселимо тамо, далеко од града? Знам мало о пољопривреди. Можемо да се настанимо, имамо довољно за живот месецима ако се нешто догоди.

Она не рече ништа.

– Наравно, сви наши пријатељи су овде у граду – наставио је разложно. – И биоскопи, и представе, пријатељи наше деце и...

Она дубоко уздахну.

– Можемо ли да размислимо још неколико дана?

– Не знам. Бојим се тога. Бојим се ако почнем поново да размишљам о свом камиону и о свом новом послу. Бојим се – навићи ћу се на то. И, о Христе, није да човек, људско биће, дозволи себи да се навикне

на идеју као што је та.

Она је лагано затресла главом, гледајући у прозоре, сиве зидове, тамне слике на зидовима. Стисла је руке. Почела је да отвара уста.

– Размислићу ноћас – рече он. – Остаћу мало дуже. До јутра ћу знати шта треба да учиним.

– Буди обазрив с децом. Неће бити добро да сазнају за све ово.

– Бићу пажљив.

– Хајде да више не причамо. Довршићу вечеру! – Скочила је, ставила дланове на лице, онда погледала у њих па у сунчеву светлост у прозорима. – Па, деца ће стићи сваког тренутка.

– Ја нисам много гладан.

– Мораш да једеш, мораш да наставиш. – Одјурила је остављајући га самог у средини собе у којој поветарац није лепршао завесом, већ је сиви плафон висео над њим са неупаљеном сијалицом у средини, као стари месец на небу. Он је био тих. Трљао је лице обема рукама. Устао је и стајао сам у довратку дневне собе, кренуо напред па осетио да хоће да седне на столицу и остане тако на столицу у дневној соби. Видео је своје руке раширене на белом столњаку, отворене и празне.

– Цело поподне – рече – размишљао сам.

Она се кретала кроз кухињу, звецкала посуђем убијајући лонцима тишину која је била свуда.

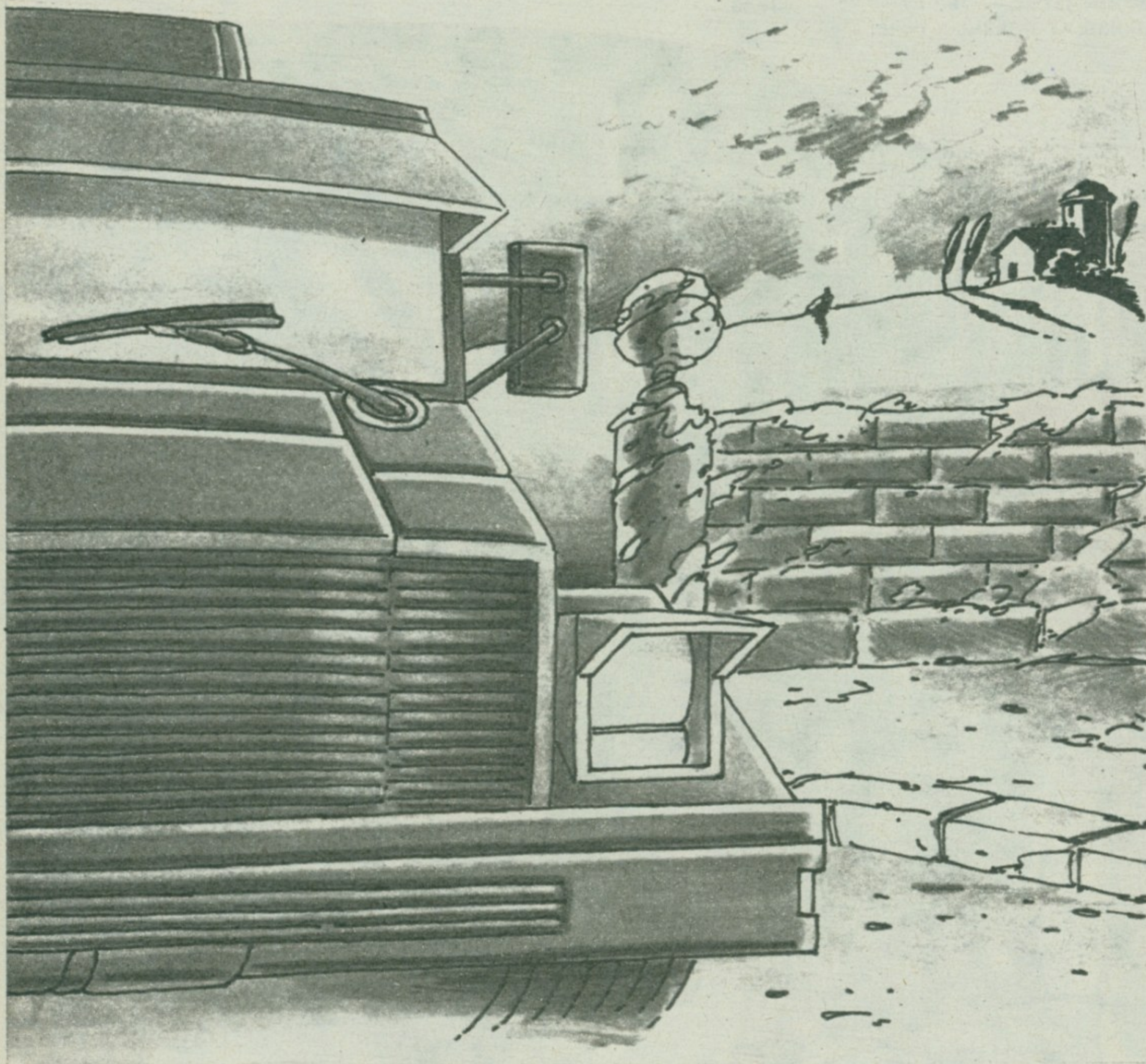
– Питам се – рече он – да ли се тела стављају у камионе уздуж или попречно, с главама или ногама удесно. Мушкарци и жене заједно или одвојено? Деца у посебном камиону или мешано са женама и мушкарцима? Пси у посебне камионе или их треба оставити да леже? Питам се колико тела један камион за ђубре може да понесе. Не могу то да радим. Покушаћу, али нема нагађања...

Још увек је седео у празној соби када се улазна врата треском отворише. Његов син и кћерка утрчаше, смејући се, видеше га како седи, па стадоше.

Њихова мајка истрча на кухињска врата, ухвати се брзо за довратак и загледа се у своју породицу. Видели су јој лице и чули јој глас.

– Седите децо, седите! – Подиже једну руку и управи је према њима. – Баш сте стигли на време.

Р. Ј.

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

BEOSOFT – COMMODORE 64/128

игрице за компјутер

BEOSOFT је фирма за продају програма за Commodore основана 1989. До сада нам је поверење поклонило преко 6000 чланова из целе Југославије. За квалитетну услугу и фер однос према купцима 1991. године смо по анкети часописа *Svet Kompjutera* проглашени за најбоље продавце програма. Поседујемо преко 3000 програма. Ово је део из наше понуде. Постаните и Ви наш члан!

ЦРТАНИ
ФИЛМ

АУТО-МОТО
ТРКЕ

ПОЧЕТНИЧКИ

АКЦИОНИ

ФИЛМСКИ
ХИТОВИ

ПУЦАЧКИ

СВЕМИРСКИ

РАТНИ

СПОРТСКИ

ДЕТЕКТИВСКИ

БОРИЛАЧКИ

ИГРЕ СА
ТОП-ЛИСТА

НИНЋЕ

ЛУНА ПАРК

НАЈБОЉЕ
ИГРЕ ЗА Ц-64

ФУДБАЛ

ИГРЕ НА
СНЕГУ

КОШАРКА

ЖИВОТИЊСКО
ЦАРСТВО

ИГРЕ БЕЗ
ГРАНИЦА

НАЈБОЉЕ
ИГРЕ 1989

НАЈБОЉЕ
ИГРЕ 1990

НАЈБОЉЕ
ИГРЕ 1991

ВЕСТЕРН

АВАНТУРИСТИЧКИ

ОЛИМПИЈАДА

ПОРНО

ДРУШТВЕНИ

СИМУЛАЦИЈЕ
ЛЕТЕЊА

ЕНГЛЕСКИ
ФРАНЦУСКИ
НЕМАЧКИ

ХИТОВИ
ДЕЦЕМБРА

ХИТОВИ
ЈАНУАРА

ХИТОВИ
ФЕБРУАРА

СПЕЦИЈАЛНА
ПОНУДА

ИЗБЕРИТЕ 4 КОМПЛЕТА И
ДОБИЋЕТЕ ЈОШ 4 БЕСПЛАТНО
(ОКО 200 РАЗЛИЧИТИХ ИГРИЦА
8 комплета по 4 касете)

СПЕЦИЈАЛНА
ПОНУДА

Свака касета садржи упутство на нашем језику. Гаранција за све наше услуге је годину дана. Цена једног комплета износи 500 динара. ППТ трошкове сноси купац. Поштом добијате за 3 - 4 дана. Касете можете наручити телефоном или писмом. цене су подложне променама

НАРУЧЕНИЦА

ДА, овим неопозиво наручујем следеће комплете:

име и презиме

место и поштански број

улица и број

ПОТПИС

BEOSOFT, ПОШТАНСКИ ФАХ 25

11050 БЕОГРАД 22 ☎011-421-355

Радио вест: од 08 до 21ч сваког дана и недељом и празницима

ЕНИГМАТИКА

БЕЛА УКРШТЕНИЦА

Приликом решавања ове укрштенице сами уписујете црна поља. Колико их има у поједином реду означава број у загради.

ВОДОРАВНО: 1. Одрас у висину или даљину – Сужањство (1), 2. Штетно биље – Град у Италији (1), 3. Символ арсена – Службеник извештач (2), 4. Символ јода – Италијански филмски комичар – Недостижан узор (2), 5. Потврдна реч – Тим – Символ радијума (3), 6. Име и презиме глумца са слике (0), 7. Глумица (0), 8. Славни кошаркаш, Зоран (0), 9. Дело у коме писац износи своја сећања (0), 10. Ознака за ампер – Ономотеја звука трубе (3), 11. Небески свод – Символ тантала (1), 12. Име руског писца Горког (1).

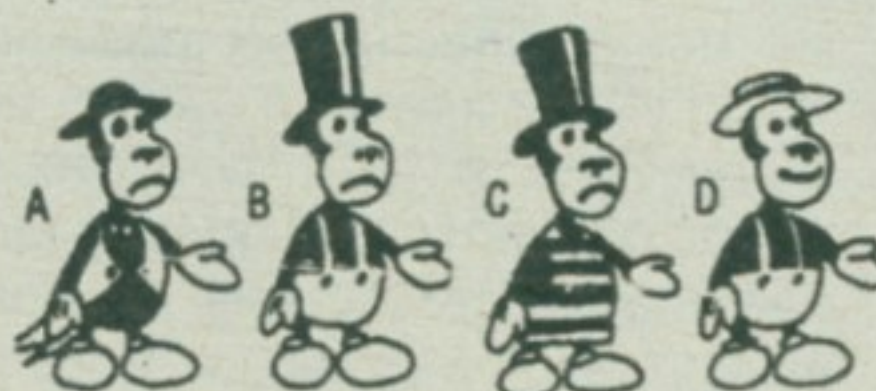
ВОДОРАВНО: 1. Вештачка кожа – Славни морепловац, Абел (2), 2. Птица певачица – До ког времена – Иницијали атлетичара Мозиса (2), 3. Скраћеница америчке државе Орегон – Врста азијског бубња – Место у Србији (2), 4. Француски сликар, Камиј – Циркулација крви у организму (1), 5. Марвени лекар – Символ сумпора (2), 6. Ознака за радијус – Доводити у жижу (1), 7. Стара мера за течност (мн.) – Напустити просторију – Део коњске опреме (2), 8. Коњ (стр.) (0), 9. Дан у седмици (0), 10. Метак (1), 11. Баштован (0), 12. Четврти и први самогласник – Нота солмизације (1).

●	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

ЛОГИКА

Који од пет понуђених цртежа треба да стоји у простору са знаком питања тако да са осталима чини логичку целину?

ЦИН

Четвороножни
спасилац

БЛАГЕ

НАРАВИ

**Чим под снегом
осети тело за-
вејаног путника,
бернардинац
снажно почиње
да копа шапама**

љат и благ, па у вама најчешће изазове жељу да га помажете.

Ови доброћудни, послушни и верни цинови најпре су почели да се гаје у самостану Светог Бернарда, на алпском превоју високом 2440 метара, на самој граници Швајцарске и Италије.

Разбојници у самостану

О пореклу и томе како су доспели до тих планинских врлети постоји више претпоставки. Највероватнија је она по којој је прастари предак данашњег бернардинца био тибетански мастиф, снажни пас одомаћен у Непалу, Индији и Кини. Први цртежи овог пса сличног бернардинцу откривени су на асирским рељефима старим преко 2500 година. Бројни ратови и трговина довели су тибетанског мастифа и у Европу, најпре у Грчку, а онда у Рим.

Управо су Римљани уочили добре особине снажних и великих паса које су гајили „варвари“. Користили су их као чуваре логора и станица где се обављала трговина, а водили су их и у ратне походе. Тако је у рату против Гала прапрапредак данашњег бернардинца стигао чак до данашње Швајцарске. Изолована и заштићена на алпским висоравнима раса је очувана стотинама година поготово што је тибетанским мастифима клима одговарала јер је била слична оној у њиховој постојбини.

Векови су пролазили и тргови данашњих бернардинаца губе се све до 1360. године када се лепа глава ових дивова појављује на грбовима неких племићких породица. И управо су оне, негде између 1660. и 1670. поклонила неког од својих мезимаца монасима из самостана на превоју Светог Бернарда, који су

ок је моја кћерка била још сасвим мала, увек сам знала где се игра јер је крај ње репом махала Маја, наш бернардинац – прича Кети Бејбинс која се, недалеко од Волфорда у држави Мериленд (САД), већ пуне двадесет две године бави узгајањем бернардинаца. Њих две биле су заиста нераздвојне. Чак и кад би Џанина нестала у високој и густој трави, Маја ми је репом јављала да је све у реду.

Једном је на наша врата закуцао полицајац:

„Имате ли ви двогодишњу кћерку?“ упитао је.

„Да!“

„Отишла је прилично далеко низ друм. Да ли бисте пошли с нама и помогли нам да је вратимо?“

„Ја вама да помогнем?“ запанџила сам се. „Да, госпођо, поред ње је и огроман пас који не дозвољава да јој се приближимо. Не лаје и не режи, али чим пођемо према девојчици он стане између ње и нас“, објаснио ми је.

Безброј таквих прича могу да испричају власници и одгајивачи бернардинаца. Међутим, упркос томе што је права грдосија у псећем свету (обично је висок 65–70 центиметара и тежак шездесетак килограма), ретко ко се уплаши бернардинца који му се приближи. Поглед му је уми-

их у почетку држали као псе чуваре.

Баш из тог времена и данас се препричава једна анегдота. Године 1787. тридесетак разбојника затражило је од приора да им положи сав самостански новац. Овај је покушао да их одговори, али чим је схватио да је то узалудно, прибегао је малом лукавству – извео је пред дрзнике све самостанске псе. Чим су угледали десетак огромних паса, разбојници су се преплашени разбежали.

Предосете и лавину

Бернардинац је у овим беспућима временом добио много важнији задатак – спасилачки, по коме је и остао чувен.

Прелазак преко превоја који спаја Швајцарску и Италију, где оштра зима траје по пола године, вековима је био подухват достојан најхрабријих и зато су монаси за путнике намернике увели посебну службу помоћи. На најопаснијим местима увек их је сачекивао оспиталије, монах задужен за помоћ. Имао је боцу вина и хлеб и нудио га сваком ко би наишао. А пошто би испратио путника, монах се враћао у самостан из кога не би излазио све до сутрадан. Спремно је чекао да, ако стигне вест да је путник залутао или да је завејан, позове и остале монахе да крену у помоћ.

Временом су монаси дошли на идеју да у спасилачке походе поведу и своје четвороножне чуваре, а од 1750. године почели су и да их дресирају. Пси су показали способност да нађу завејани пут, а по магли и међави били су најсигурнији водичи. Чим би под снегом нађушио тело затрпаног путника, бернардинац би снажно почео да копа шапама или би легао тачно изнад места где се унесрећени налазио. Многи чак тврде да бернардинци могу да предосете кад ће се лавина сручити. Такви су случајеви, додуше, забележени у самостанским анализима, али су веома ретки.

Псе су првобитно учили да раде у паровима: изгубљеног

путника или планинара увек су тражили „он“ и „она“. Чим нађу на човека, почели би да откопавају, затим би „она“ легла поред пострадаога и грејала га својим телом, а „он“ би трчао да доведе помоћ.

Славни Бари

Од тренутка кад су бернардинци почели да помажу у

се, ми смо хтели да кренемо ка врху, али бернардинац је стао као укупан. Лајао је на нас све док најзад нисмо пристали да пођемо наниже. Тридесетак минута касније нашли смо залутале планинаре.

А најпознатији четвороножни спасилац свих времена је бернардинац Бари који се својим подвизима прославио на почетку прошлог века. Уз

„дивова“ није више неопходна. У кратком трагању, немачки овчари показали су се чак као бољи јер брже проналазе жртве.

Тако је бернардинац постао да се бави спасавањем и постепено све више постајао кућни пас. Уосталом, овај данашњи „добричина“ прилично се разликује од онога кога су некада гајили монаси

ШТА ЈЕ С БУРЕНЦЕТОМ?

Готово на свим фотографијама и изложбама паса бернардинци могу да се виде с буренцетом око врата. Некада су га, наводно, пуног коњака или неког другог алкохолног пића, носили у своје спасилачке походе. Међутим, да ли су то одиста чинили или им је буренце окачио неки маштовити сликар, никада није утврђено.

И „Забавник“ је покушао да разреши то питање. Завирио је у разне књиге и часописе и опет наишао на различите одговоре, односно и „да“ и „не“. Зато смо одлучили да потражимо помоћ зналаца из Кинолошког друштва Швајцарске са седиштем у Берну. Ево шта су нам одговорили:

„Питање буренцета пуног алкохолног пића никада није

до краја разјашњено. Наводимо вам изводе из књиге др Ханса Ребера „Швајцарске расе паса“ објављене 1971. године у Цириху:

Легендарно буренце на огрлицу први пут помиње Мајснер 1816. године. Он је тада у „Горској руци“ писао:

„Често се овим псима обеси око врата бочица с ракијом или каквим другим јаким алкохолним пићем и корпица с хлебом“.

Летописци манастирског свратишта за путнике не знају, дакако, ништа о томе. Напротив, каноник Мурих 1800. говори о малим бисагама од лике у којима су пси сачије Ла Пиере носили млеко и маслац до манастирског свратишта. Али, он изричито каже да пси тамо никада нису ишли сами.

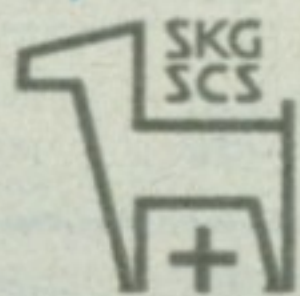
Главни задатак паса био је да калуђере и путнике доведу до манастира. Захваљују-

ћи овом изузетном смислу за оријентацију обављали су то чак ноћу и по магли. По правилу бернардинци нису ишли сами већ у пратњи калуђера. У каснијим записима спомиње се да су пси ујутро пратили калуђере, а после подне су, ипак, предузимали самосталне туре, али је при томе најчешће њих неколико ишло заједно...

И то што је Мајснер написао о бернардинцима и буренцету може такође да буде само прича. У сваком случају, буренце не спада у опрему пса који је пошао у спасавање. За то постоји више разлога. Прво, буренце би му отежавало кретање по дубоком снегу. Друго, људи промрзли у снегу често су без свести, па нису у стању да узму гутљај пића, и треће, пси нису сами одлазили у спасавање, већ у пратњи монаха из манастирског конака“.

Sekretariat Langgassstrasse 8, 3012 Bern
Telefon 031 23 58 19
Telefax 031 24 02 15
Postcheck 30-22569-2

Postadresse Postfach 8217, 3001 Bern

Schweizerische Kynologische Gesellschaft
Société cynologique suisse
Società cinologica svizzera

gegründet fondée 1883

спасавању, хроничари бележе да се број оних које је снашла бела смрт нагло смањио.

Познати канадски спасилац Карл Винер често препричава како је пре неколико година пошао у потрагу за двојцом „несталих“ у планинама Британске Колумбије и „Са нама је био бернардинац који је одлично познавао околину. Кад смо дошли до раскрснице на висини од 1.800 метара, једна стаза водила је ка врху планине, а друга се спуштала према месту познатом као Клисуре самоубице. Разуме

мало дресуре устостручио је урођене особине и за дванаест година успео да спасе четрдесет унесрећених на превоју Светог Бернарда. Није било потребе терати Барија на посао. Чим би осетио да је неко у опасности, сам би појурио да му помогне. А кад је пошао на своје четрдесето спасавање и нашао унесрећеног, овај је, већ потпуно промрзао и халуцинирајући, потегао нож и ранио Барија. Пас је ипак успео да се врати у самостан, обавести монахе о завејаном путнику, а онда је подлегао ранама. Данас се остаци храброг и пожртвованог Барија чувају у Природњачком музеју у Берну.

Кућни мезимац

Иако изврсни спасиоци, бернардинци су данас тај посао препустили немачким овчарима. Спасилачке екипе хеликоптерима и моторним санкама одвозе псе до места несреће, па издржљивост и пожртвованост старих добрих

на алпском превоју Светог Бернарда. Наиме, почетком века раси је озбиљно запретило изумирање јер је харала нека епидемија. Монаси су зато били принуђени да их укрштају са другим, сличним расама. Исто тако некада је постојао само краткодлаки бернардинац, док данас имамо и дугодлаке. Он се, рецимо, много спорије креће по снегу јер му се лепи за длаку и отежава ходање.

Бернардинци се, свакако, и даље гаје и у манастиру Светог Бернарда. Монаси обично држе по тридесетак паса, а цена штенади креће се око хиљаду долара.

Што се наших крајева тиче, према подацима кинолошких родовних књига први бернардинац оштенио се 23. децембра 1929. године. Његов власник био је извесни Чех Карел из Љубљане, а пас се, попут чувеног спасиоца такође звао Бари.

Тренутно ових паса највише има у Војводини иако им тамо клима најмање одговара.

БЕРНАРДИНЦИ У ГИНИСОВОЈ КЊИЗИ

- Бернардинац је најтежа раса домаћег пса (*Canis familiaris*). Најтежи икад измерени је „Бенедиктин Млађи Шварцвалд Хоф“, власништво породице Ервин из Гранд Репидс у Мичигену (САД). Његова тежина измерена 1987. године била је 140,6 килограма. Висина до рамена износи 99 центиметара.
- Највећи терет који је неки пас икада померио износи 2905 килограма железничког жељеза. Тај подвиг извео је јула 1978. године, код Ботела у Вашингтону, бернардинац по имену Ријет Брендис Бер. Тада је имао четири године, осамдесет килограма и поменути терет је за мање од 90 секунди превукао преко бетонске подлоге у колицима са четири точка.

Уређује: Вито Недељковић

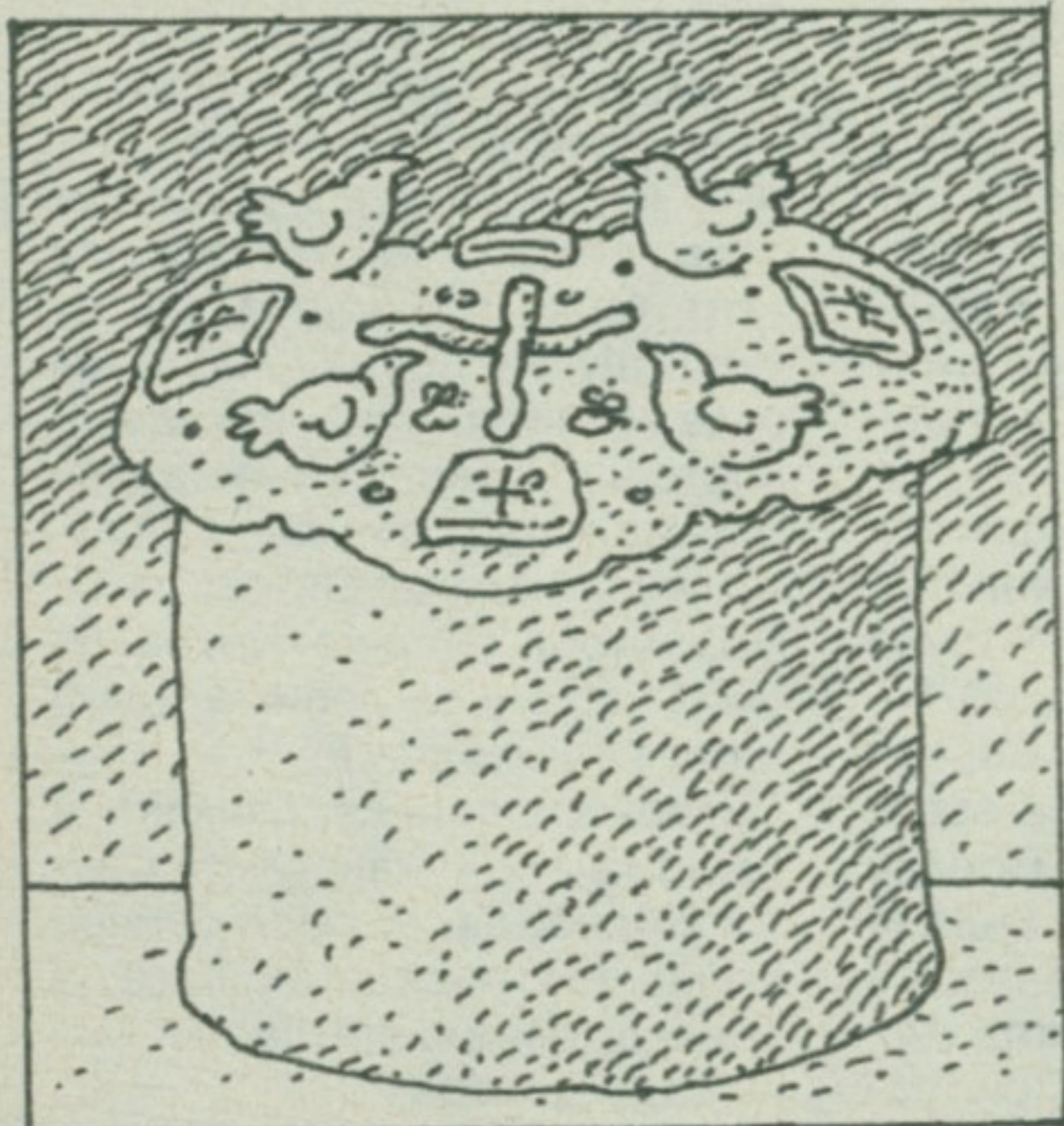
Илустровао: Љубомир Милојевић-Љубац

Славски колач

Увек сам се дивила како је моја бака месила славски колач, са колико га је љубави украшавала фигурама од теста правећи голупчиће, гроздове, слова. Обе смо биле срећне када би се лепо испекао, а све фигуре испале онако како је замислила. Каже ми да је тако радила и бака њене баке и да је то стари православни обичај. Хтела бих да сазнам нешто више о овом обичају.

ТИЈАНА
Приштина

Прављење славског колача води порекло највероватније из паганских времена када је било уобичајено приноше-

"Забавников"
КВИЗ

(решења)

1. Чита (ловни, леопард). На кратким раздаљинама она може да достигне брзину од 112 километара на час.
2. Сиве.
3. Вероватно пса.
4. Мамуту.

Чарапићи пореклом из Куча

У "Забавнику" број 2089 објавили сте причу "Последњи јуриш Змаја од Авале", аутора Ђорђа Паљића, која је изазвала моје посебно занимање јер моји преци воде порекло од Чарапића. Молио бих вас да објавите породично стабло кнеза и војводе грочанског Васе Чарапића, као и изворе које је аутор користио у прикупљању података о Чарапићима. Ово би ми много помогло да сазнам нешто више о својим прецима.

МИЛОРАД МАРКОВИЋ
Аранђеловац

Објављујемо породично стабло Чарапића, мада је и оно непотпуно јер Ђорђе Паљић није могао доћи до свих података. На пример, о кћерима Чарапића нема довољно података у старим хроникама, а непотпуни су и подаци о томе да ли су неки чланови породице завршили природном или насилном смрћу. У ову

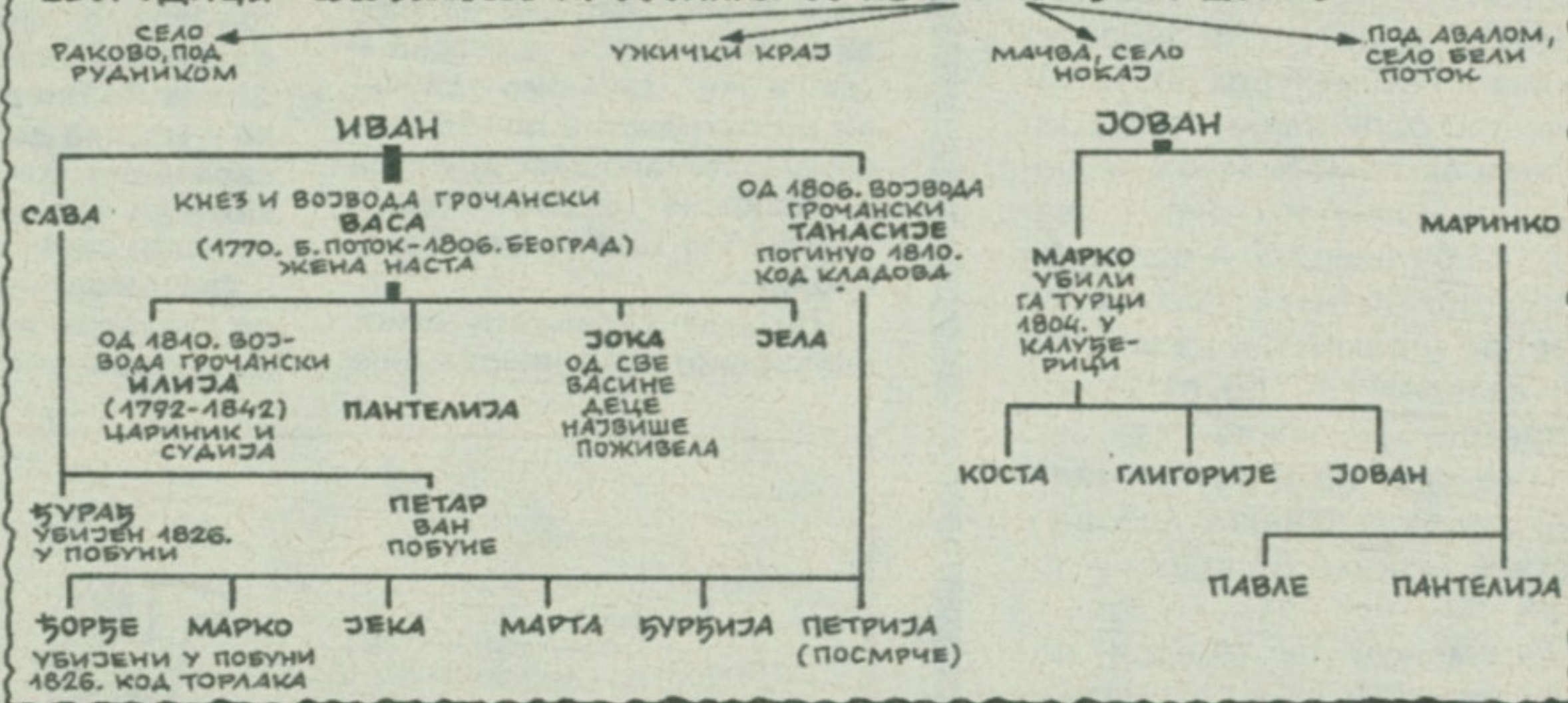
скицу породичног стабла није могао да стане ни податак да се Карађорђева кћи Стаменка (1793-1875) после смрти свог мужа Димитрија Ристића (умро 1834) преудала за Васином сина Илију који је такође био војвода грочански. Надживела га је пуне 33 године.

Сакупљајући материјале о Чарапићима, Ђорђе Паљић је користио књигу Милана Ђ. Милићевића "Поменик знаменитих људи српског народа новијег доба", репринт издања из 1880. године.

Недавно, децембра 1991. године, одржан је скуп Одбора за подизање споменика Васи Чарапићу на подручју Белог Потока, коме су присуствовали и многи потомци Чарапића из Црне Горе (Чарапићи су пореклом из Куча) и Босне (Горача). Наравно, били су присутни и Чарапићи из Белог Потока.

Лоза ове породице заиста је и разграната, како и приличи њеном најславнијем члану војводи и кнезу грочанском Васи Чарапићу чија је 185-годишњица смрти недавно обележена.

Породица ЧАРАПИК преселила се из КУЧА у СРБИЈУ:

ње жртве боговима. Данашњи обичај прављења славског колача симболично представља жртву која се на дан породичне крсне славе приноси Богу. За славски колач се и у време највеће немаштине чувало брашно, по могућности најбоље да би колач био што лепши. На славу долази свештеник који пресеца славски колач засецајући га одоздо у облику крста, што означава Христово мучеништво на крсту, а онда то место залије црним или црвеним вином, симболом Христове крви која, како се верује, чува дом.

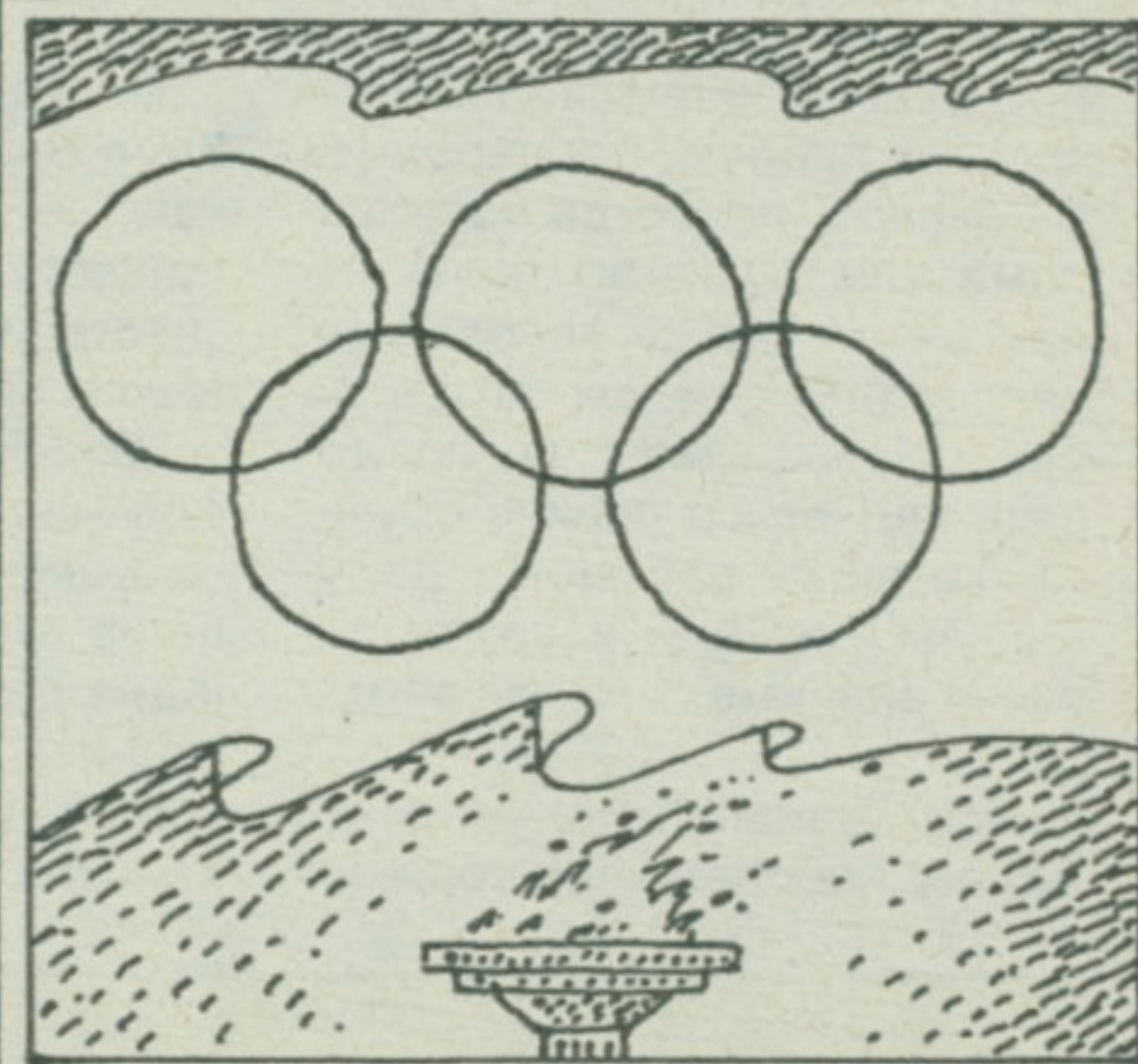
Симбол олимпијских игра

Желео бих да знам како је настао симбол олимпијских игара – чувени кругови.

ЗЛАТКО
Тузла

Симбол олимпијских игара настао је крајем 19. века, тачније 1894. године. Тада је у амфитеатру Сорбоне у Паризу Пјер де Кубертен обновио олимпијске игре. Како је предвиђено да у обновљеним играма учествују такмичари из целог света, одлучено је да се направи одговарајући симбол. Најприхватљивије

је било решење да сваки континент буде обележен једним кругом. Тако је настало пет чувених олимпијских кругова.

Зашто - "Ноћ дугих ножева"?

Недавно је на телевизији приказана серија о Другом светском рату и када је говорено о Хитлеру, поменута је "Ноћ дугих ножева". Желео бих да знам нешто више о томе.

МИЛИЈАН Ц.
Титоград

Када је 1919. некадашњи каплар и не-талентовани сликар Адолф Хитлер ступио у тек основану Националсоцијалистичку радничку партију, нико није ни слутно да ће кроз две године постати и њен председник. Био је то први корак његовог успона ка власти за коју је почео жестоко да се бори. Тако су основани, по злу чувени, јуришни одреди, такозване СА јединице, чији је задатак био да штите партију од непријатеља, пре свега комуниста. Команду над овим одредима Хитлер је поверио старом партијском пријатељу и следбенику Ернсту Рему.

Следећих неколико година Рем је био један од најближих Хитлерових сарадника. Спадао је у неколицину повлашћених који су будућем канцелару могли да се обрате са ти. Капетан Рем био је, иначе, човек „поспаног и тупог погледа“, како га је назвао француски амбасадор. Због личне сигурности стално је био окружен телохранитељима.

После неколико година тесне сарадње на пријатељство Хитлера и Рема пада сенка. Наиме, јуришни одреди који су се сурово обрачунавали са комунистима и свим противницима Национал-социјалистичке странке прерасли су у праву војску од два и по милиона људи. Њихов значај растао је у Немачкој упоредо са угледом Хитлера који је 1933.

ОТКРИЈТЕ САЗВЕЖЂА

Решење: Велики медвед и Касиопеја

године постао канцелар Рајха. И управо тада, када се Хитлер спремао да функције канцелара и председника споји у једну, јуришни одреди почели су да прерастају у опозицију у срцу саме Нацистичке партије, то јест самом Хитлеру.

Рем се више није устручавао да јавно каже да Хитлер сарађује са реакционарима, буржујима, да презири старе партијске другове и да их је све издао. Ни о самој партији Рем није имао боље мишљење јер је, по њему, постала болница за излапеле старце. Хитлер ово није могао да му опрости.

И, 29. јуна 1934. године после вечере, око 23 часа, Хитлер је наредио свом личном пилоту да спреми авион за лет. Нешто после поноћи, заједно са двојицом ађутаната, четворицом полицајаца, собаром и шофером, кренуо је за Минхен. Када је авион којим је управљао пилот Бауер додирнуо писту аеродрома у Минхену, догађаји су почели да се одвијају филмском брзином. Ремов пријатељ Хајлер, управник аеродрома, није успео да обавести команданта јуришних одреда, како су се, за сваки случај, договорили, јер вођа нациста није долетео специјалним авионом. Рем, тако, није ни знао шта му се спрема.

Командант СА јединица био је прва жртва велике чистке, у историји познате као „Ноћ дугих ножева“. За три дана, од 30. јуна до 2. јула, Хитлер је успео да уклони све потенцијалне извршиоце завере коју је Рем са својим јуришницима ковао против њега. Многи јуришници убијени су у кревету, на кућном прагу, у канцеларији, у пољу или пред стрељачким стројем као и сам јуришник Ернст Рем.

Предраг Половина, Козарачка 26, 26300 Вршац – 18 година, воли музику, спорт и све што воле млади.

Јелена Савић, Сремски фронт 2, 11273 Батајница – 13 година, воли животиње, природу и музику.

Николина Бојанић, Владике Симеона Кончаревића 2, 59300 Книн – жели да се дописује са младима, сакупља салвете, постере и значке.

Ђорђе Комљеновић, Маршала Тита 66, 71370 Бреза – 13 година, воли романе, музику и спорт, навија за Црвену звезду.

Светлана Смилић, Руменички пут 53, 21000 Нови Сад – 17 година, воли музику, путовања и дописивање.

Владимир Параментић, мајора Илића 3, 14000 Ваљево – 13 година, воли реп музику, сакупља постере Црвене звезде.

Маја Савелић, III булевар 28/42, 11070 Нови Београд – 11 година, воли реп музику, сакупља украсне честитке, писма и папире, тренира одбојку.

Немања Ђукановић, Међувршје, 32000 Чачак – 10 година, сакупља значке и беџеве, воли музику.

Мирјана Стошић, Книћанска 4, 34000 Крагујевац – 12 година, воли музику и спорт.

Маја Манасковска, Јане Сандански, 91442 Демир Капија – 12 година, сакупља салвете, украсна писма и марке.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

БЕЛА УКРШТЕНИЦА: скок, ропство, коров, Карара, ас, референт, ј, Тото, идеал, да, екипа, ра, Том Круз, актриса, Славнић, мемоари, а, тра, небо, та, Максим.

ЛОГИКА: Б.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2099

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11001 Београд, Македонска 29

Главни и одговорни уредник Зефирино Граси

Помоћник главног уредника Славољуб Кеџић

Уредник стрипа Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:

Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“ Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Месечна 368,40 динара, тромесечна 1.105,20 динара, полугодишња 2.210,40 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика“ – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ОБАВЕШТЕЊЕ ПРЕТПЛАТНИЦИМА

Обавештавамо претплатнике који врше претплату за иностранство, да НИП „Политика“ убудуће искључиво прима претплату преко „EXIMPO“ – AG, CH – 5034 SUHR, Bernstr.- West 64, Schweiz. Тел.: 310470 и 71, на КОНТО: FAX 310472 NEUE AARGAUER BANK, AARAU, Baahnhofstr. 49, CH – 5001 AARAU, Schweiz, Конто број: 21.4957.057.6

ПОЛУГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

САД	USD 35.-
СР НЕМАЧКА	DEM 89.-
ШВЕДСКА	SEK 374.-
ФРАНЦУСКА	FRF 211.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF 70.-

Трошкови АВИО превоза плаћају се посебно, независно од претплатне цене листа.

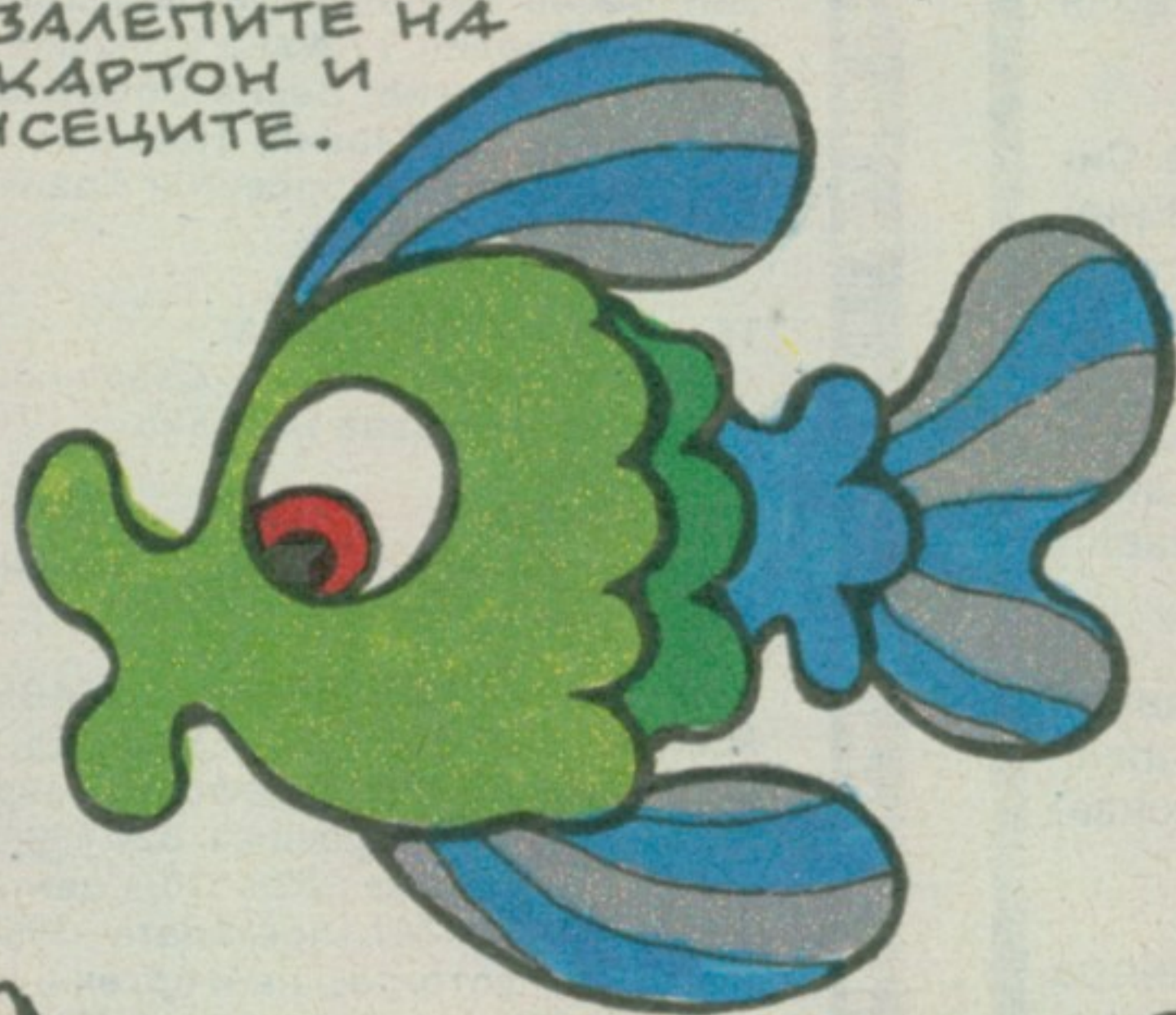
Директор др Живорад Миновић

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

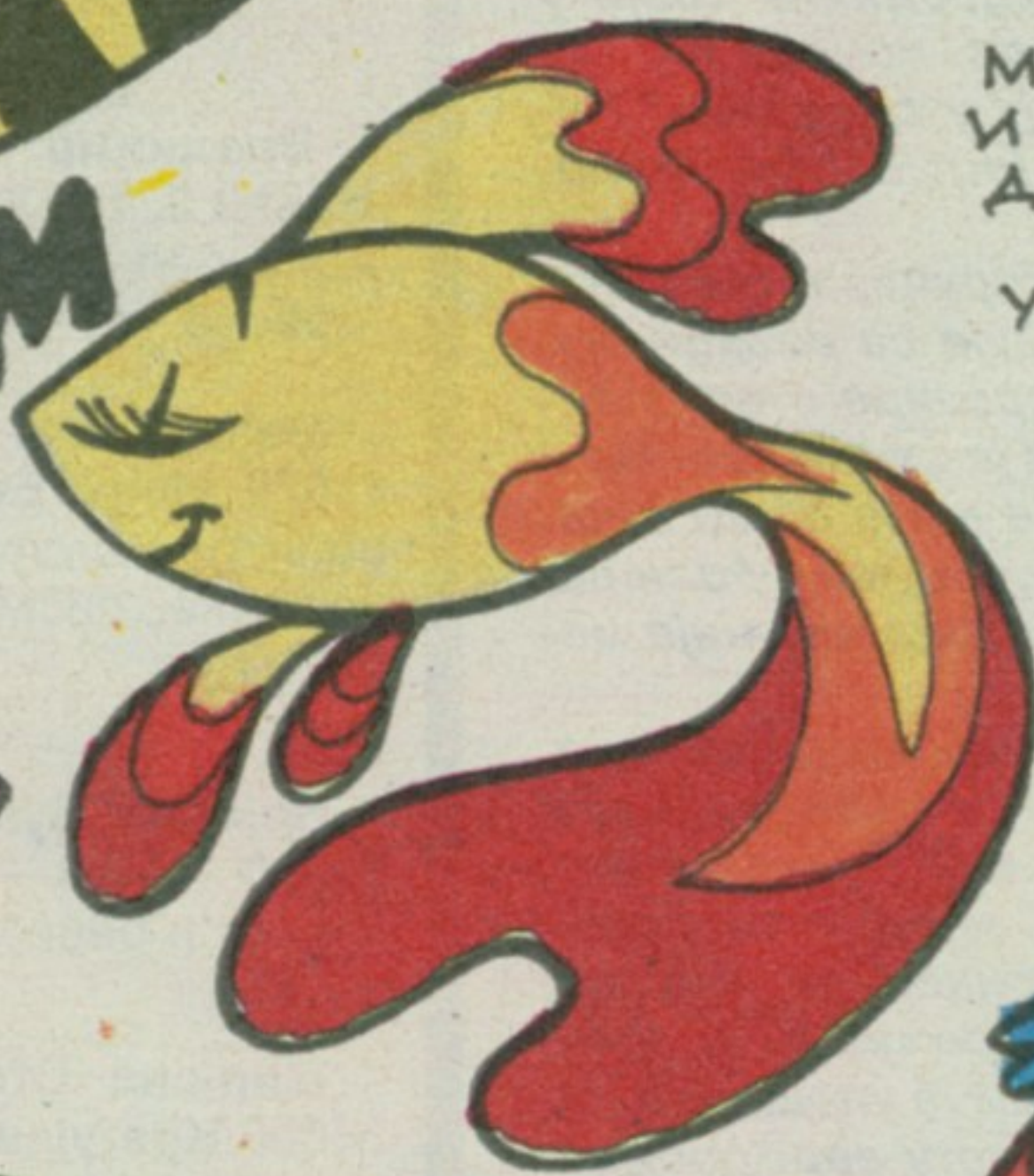
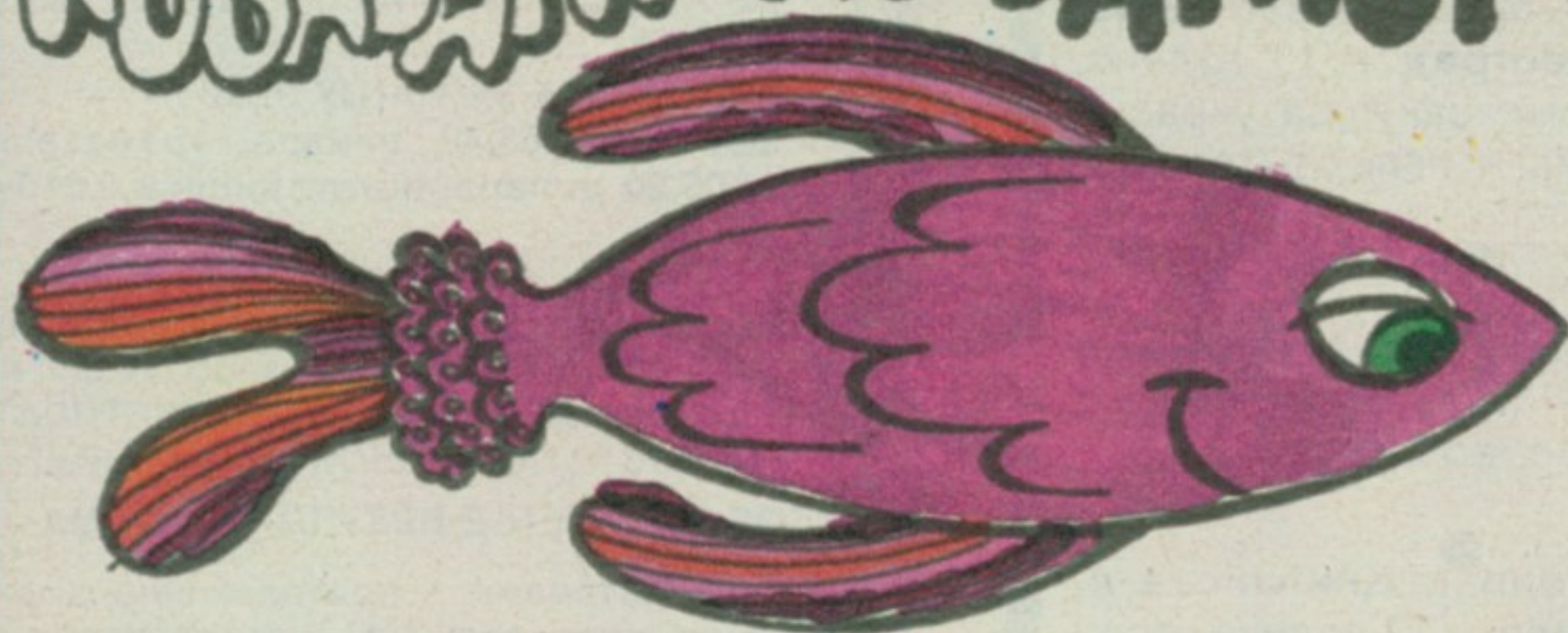
Минимални
кутија

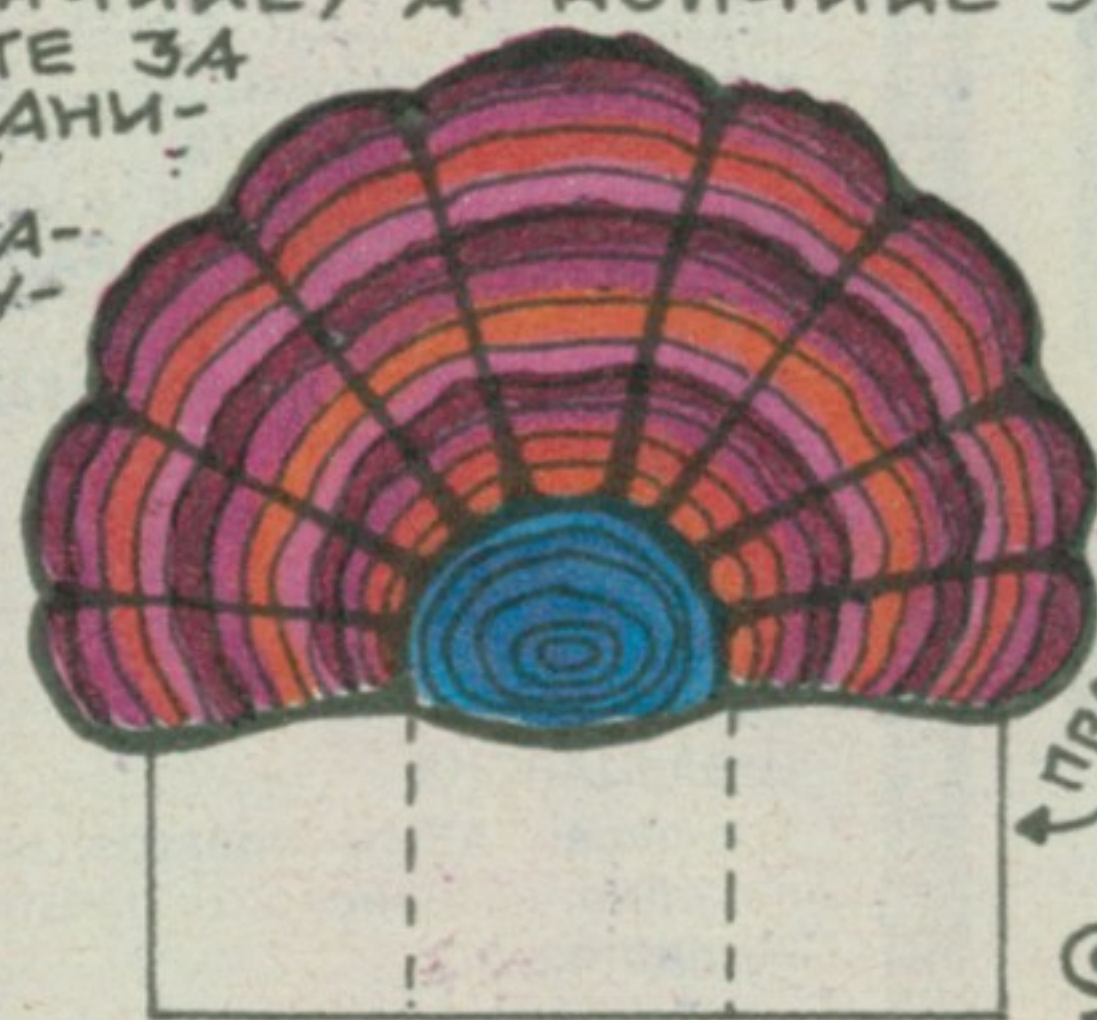
СВАКУ РИБУ, ШКОЉКУ И КОРАЛ
ЗАЛЕПИТЕ НА
КАРТОН И
ИСЕЦИТЕ.

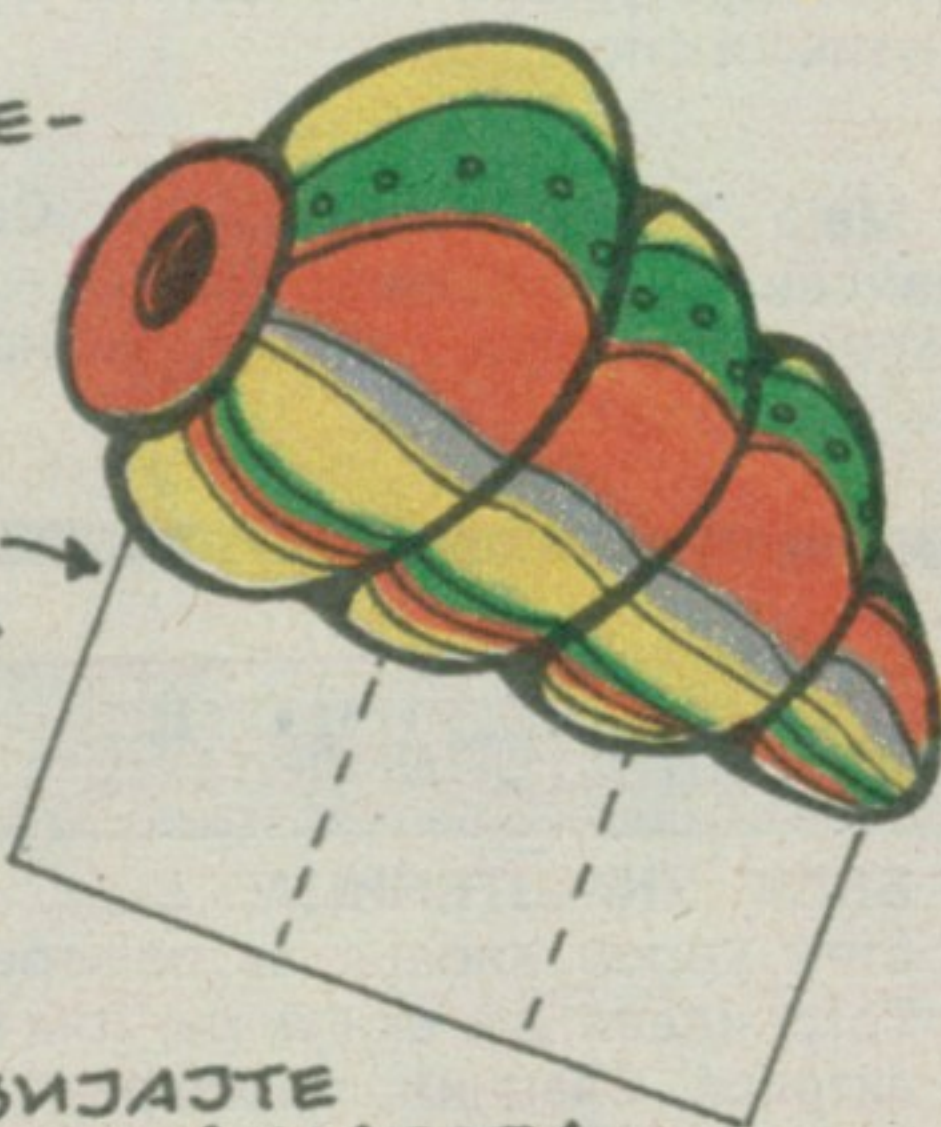
КОБАЛДИН АКВАРИЈУМ

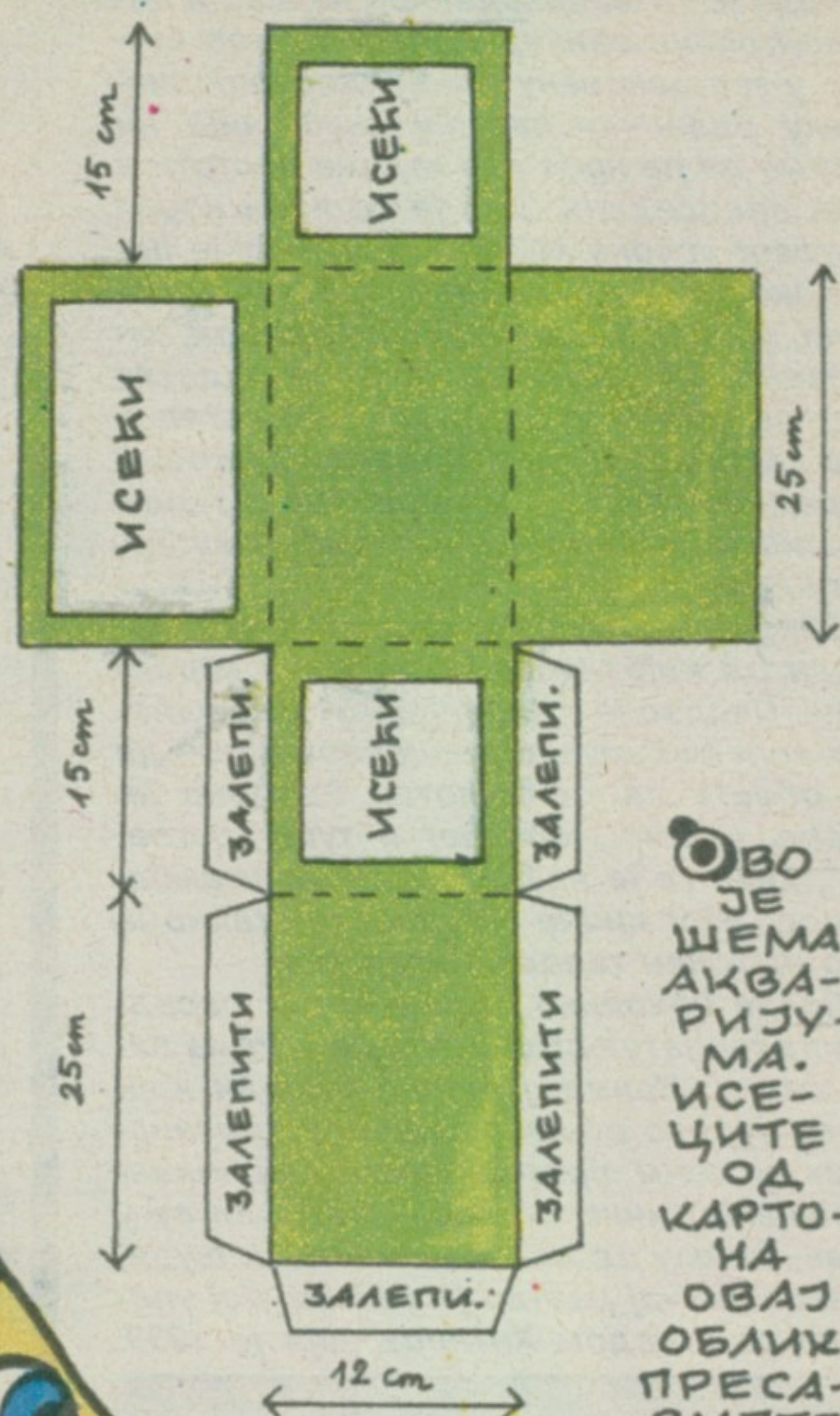
РИБЕ ОКАЧИТЕ О ТАНКЕ
КОНЧИКЕ, А КОНЧИКЕ ЗАЛЕ-
ПИТЕ ЗА
ТАВАНИ-
ЦУ
АКВА-
РИЈУ-
МА.

ПРОСЕЦИТЕ ПО
ЦРТИЦАМА

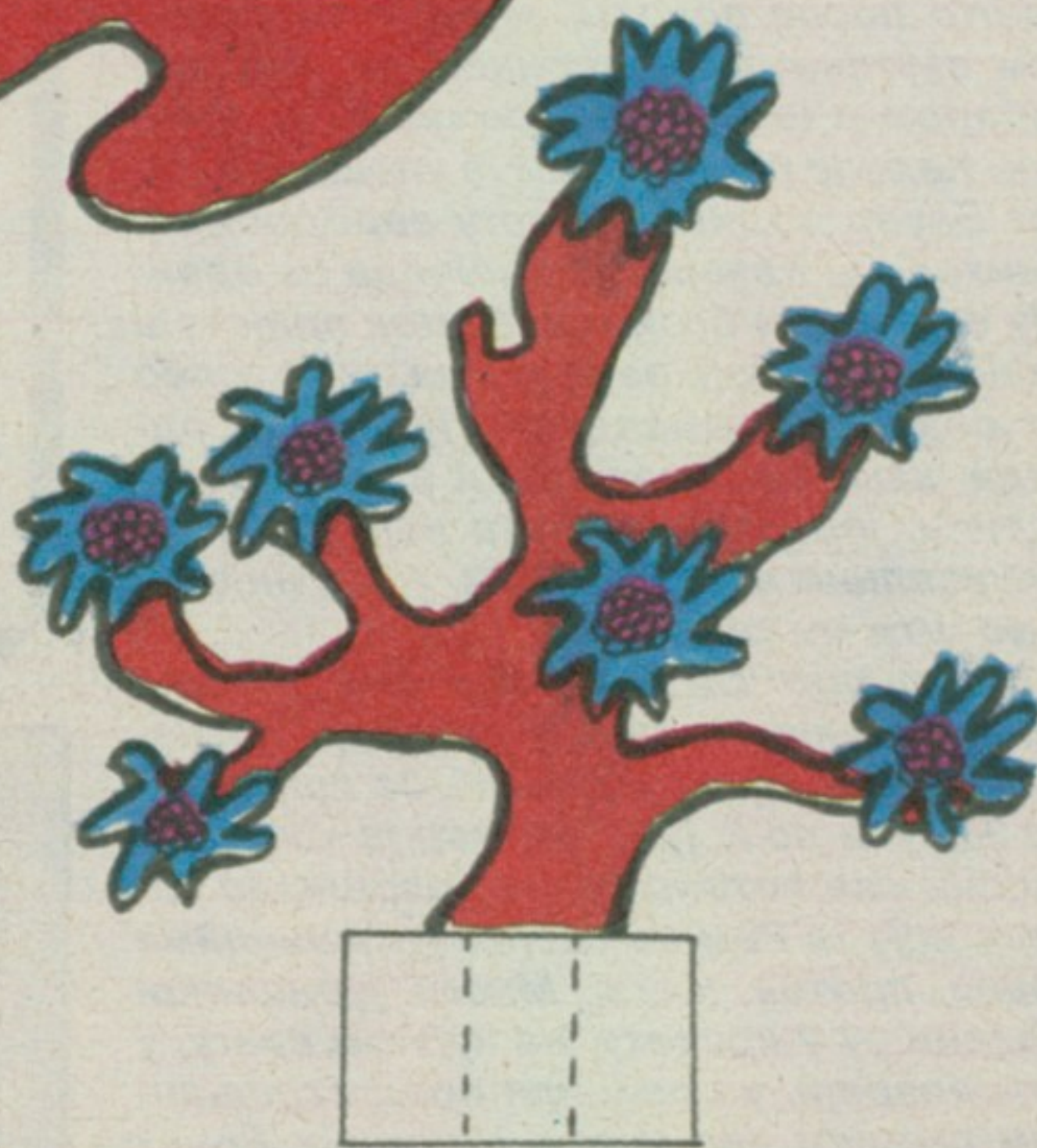

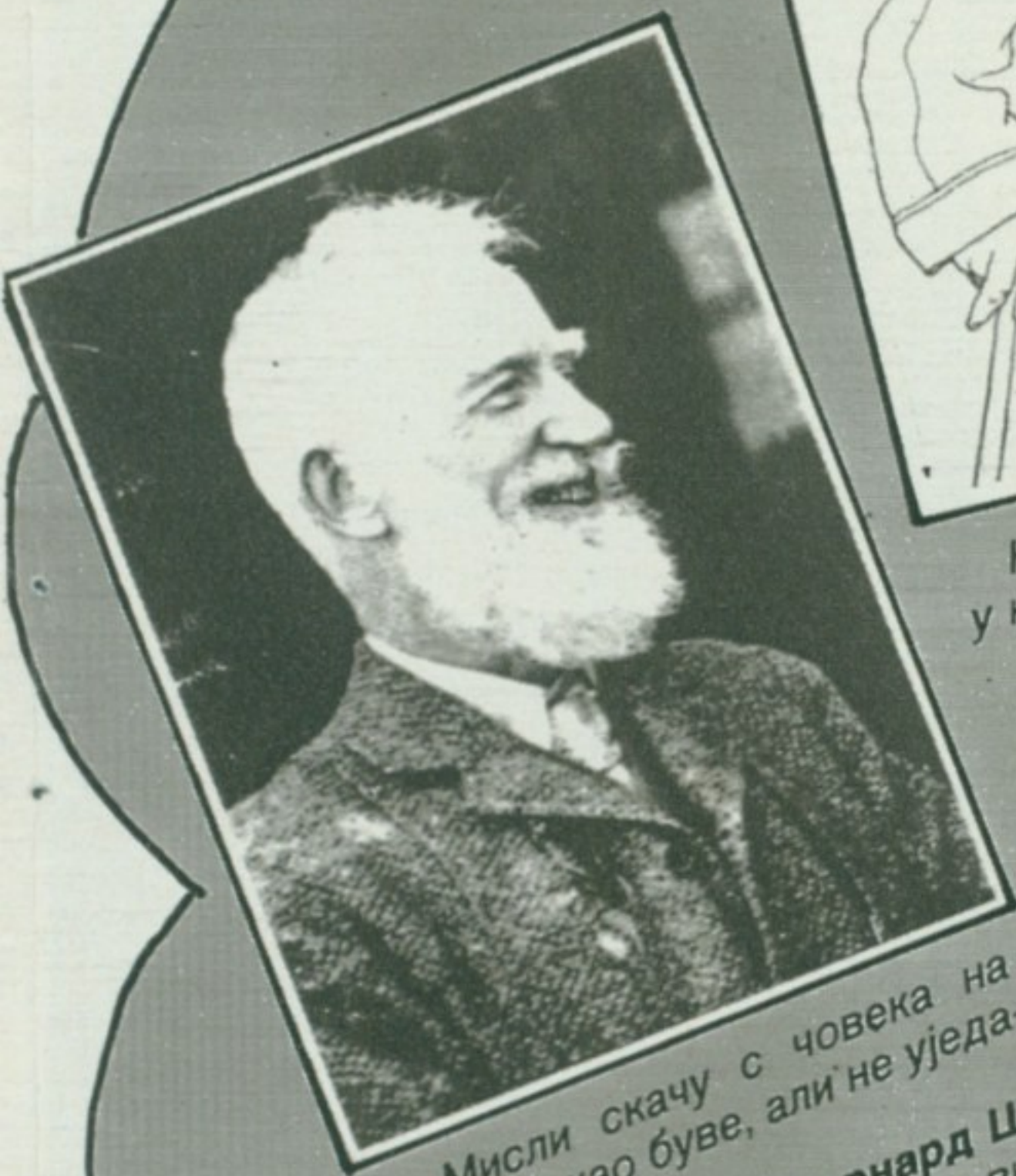
ЗАВИЈАЈТЕ
ПОСТОЈА НАПРЕД-
НАЗАД ПА ИХ ЗАЛЕПИТЕ ЗА
ДНО АКВАРИЈУМА.

ОВО
ЈЕ
ШЕМА
АКВА-
РИЈУ-
МА.
ИСЕ-
ЦИТЕ
ОД
КАРТО-
НА
ОВАЈ
ОБЛИК,
ПРЕСА-
ВИЈТЕ
ПО

ЦРТИЦАМА
И ЗАЛЕПИТЕ ПО
ОЗНАЧЕНИМ МЕСТИ-
МА. ТАКО ЋЕТЕ ДОБИ-
ТИ КУТИЈУ АКВАРИЈУ-
МА. НА ИСЕЧЕНЕ
ОТВОРЕ
МОЖЕТЕ, АЛИ
И НЕ МОРАТЕ,
ДА НАЛЕПИТЕ
ЦЕЛОФАН.
УНУТРАШЊЕ
ЗИДОВЕ
ОБОЈИТЕ
ПЛАВО, А НА
ДНО
СТАВИТЕ
ПЕСАК
ИЛИ
КАМЕН-
ЧИКЕ.

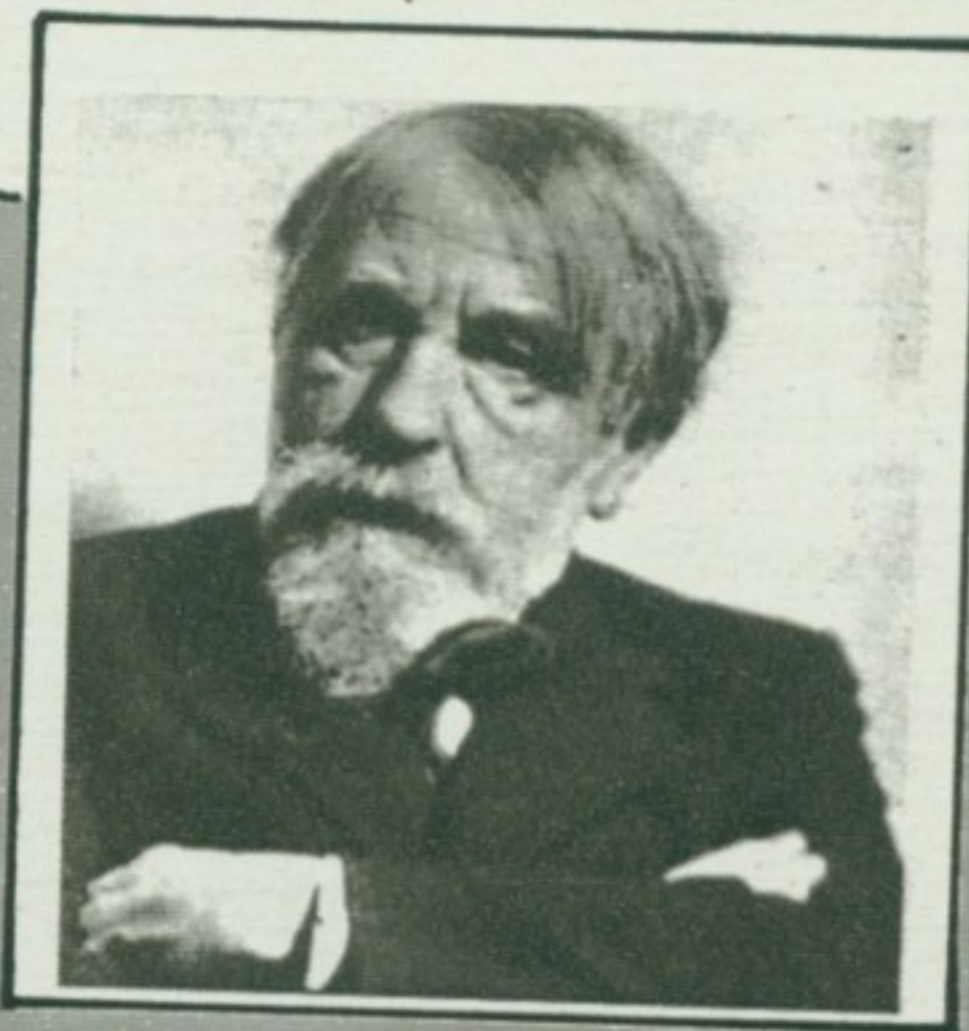

Мисли скачу с човека на човека као буве, али не уједају сваког.
Џорџ Бернард Шо
ирски књижевник
(1856–1950)

Не смеј се глупости других: у њој је можда твоја шанса.
Винстон Черчил
енглески државник
(1874–1965)

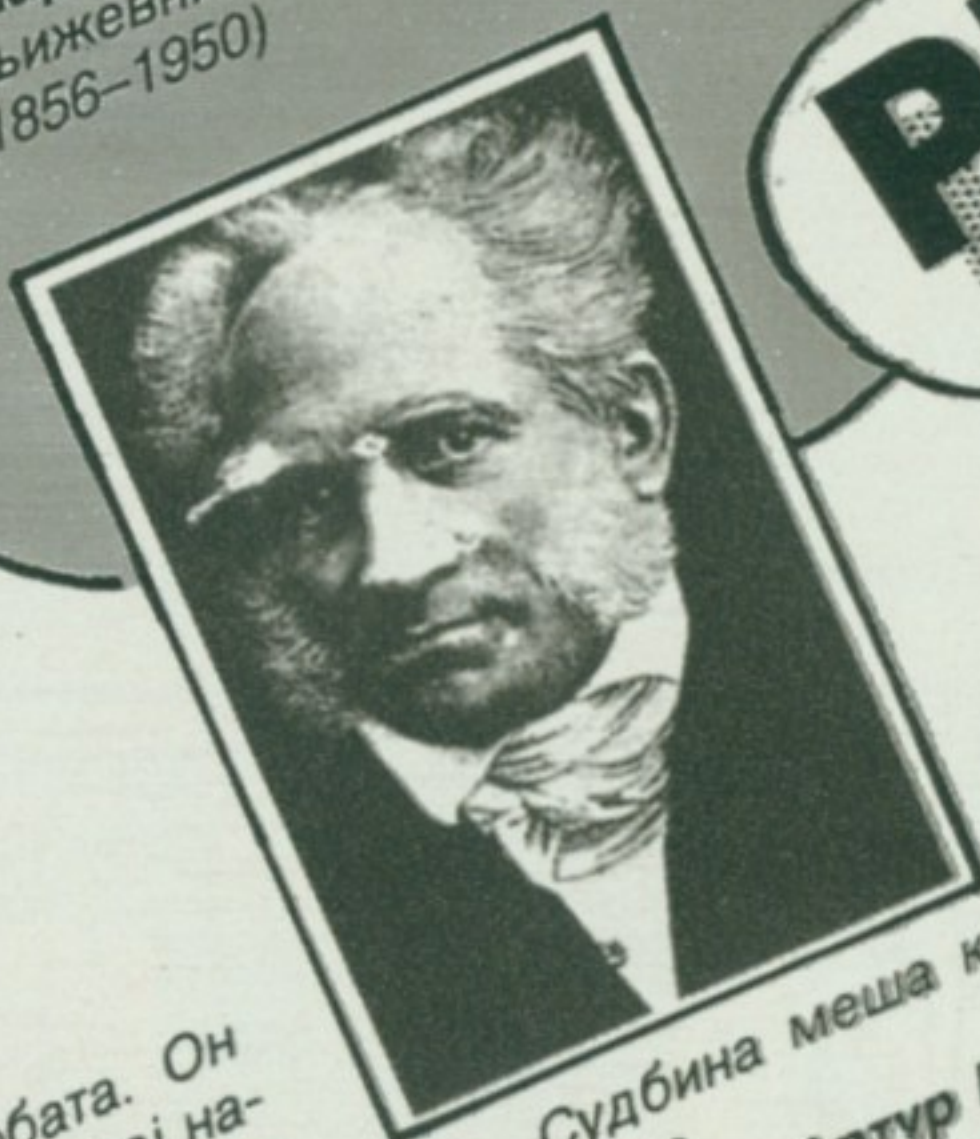
Бити спреман је много; умети чекати је више; искористити прави тренутак је све.
Артур Шницлер
аустријски драматург
(1862–1931)

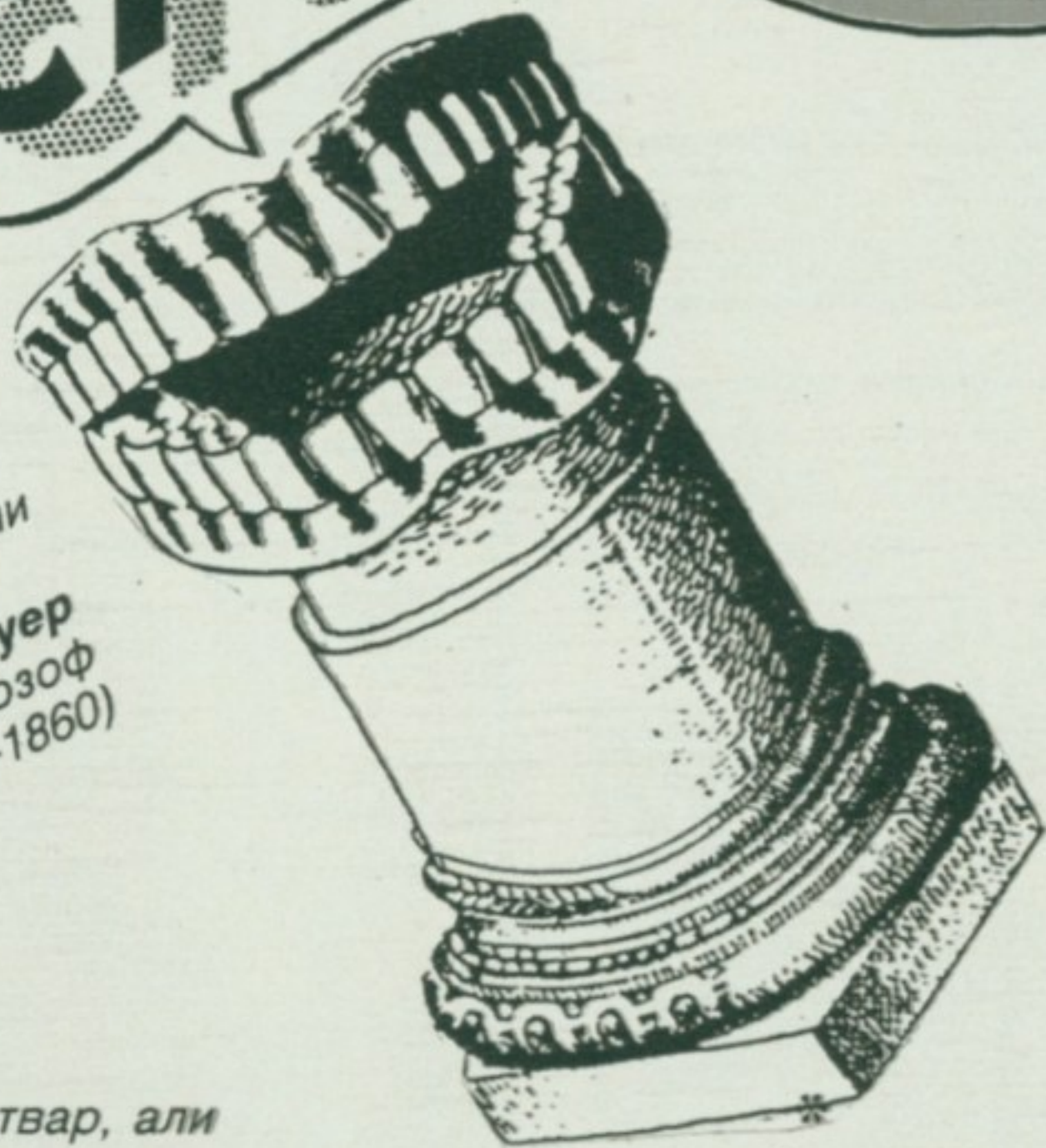
Изузеци нису увек потврда старог правила: могу бити наговештај новог правила.
Мари фон Ебнер-Ешенбах
аустријска књижевница
(1830–1916)

РЕКЛИ СУ...

Има ћутљивих људи који су занимљивији од најбољег говорника.
Бенџамин Дизраели
енглески државник и писац
(1804–1881)

Судбина меша карте, а ми играмо.
Артур Шопенхауер
немачки филозоф
(1788–1860)

Политичар је акробата. Он одржава равнотежу на тај начин што говори супротно од онога што чини.
Морис Барес
француски писац
(1862–1923)

Слобода је лепа ствар, али не ако је купљена по цену самоће.

Бертранд Расел
енглески математичар и филозоф
(1872–1970)

Поступај увек праведно. То ће неким људима причинити задовољство, а остале ће запрепастити.

Марк Твен
амерички писац
(1835–1910)

Крећемо се сигурно кроз живот не захваљујући нашим сазнањима, већ захваљујући нашој лакомислености.

Жан Жироду
француски дипломата и писац
(1882–1944)

Искуства се не наслеђују – свако их мора стећи сам.

Курт Тухолски
немачки књижевник
(1890–1935)

Свакоме би се сопствени живот учинио много лепши кад би престао да га упоређује са животом својих суседа.

Хенри Фонда
амерички глумац и редитељ
(1905–1982)

Ко говори шта хоће, чуће оно што неће.

Теренције
римски комедиограф
(око 190–159. пре н. е.)

